

ห้องอ่านหนังสือ

คณะสาธารณสุขศาสตร์

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

เพ็ญศิริ ทิตะ
รัชฎาพร จันทร
วรรณรุษณี มุ่งงาม
วรรัตน์ ชักนำ
อรพรรณ ม่วงพุ่ม

ห้องอ่านหนังสือ คณะสาธารณสุขศาสตร์
รับทะเบียน.....2.2.ร.ค. 2552.....
เลขทะเบียน.....บ.2646225, 1.4824295.....
เลขเรียกหนังสือ.....WA20.5.....

2521

2552

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา การวิจัยทางสุขภาพ (551461)

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552

ชื่อเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัด
พิษณุโลก

ผู้ศึกษาค้นคว้า เพ็ญศิริ ทิตะ , รัชฎาพร จันทร , วรรณรุษณี มุ่งงาม , วรารัตน์ ชักนำ ,
อรพรรณ ม่วงพุ่ม

ที่ปรึกษา อาจารย์ฤดีรัตน์ มหานุญปิติ

ประเภทสารนิพนธ์ รายงานการศึกษารายวิชา การวิจัยทางสุขภาพ (551461) มหาวิทยาลัย
นเรศวร, 2552

คำสำคัญ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึง
ผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจ พฤติกรรมป้องกันการ
ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์ภาคตัดขวาง (Analysis crosssectional study) มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และแรงจูงใจ ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์กับปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และแรงจูงใจ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 258 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนประชากร จำแนกตามระดับการศึกษา และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ ตามจำนวนที่กำหนดและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบและประมาณค่า

ผลการศึกษาพบว่า นิสิตกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 43.4 มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 66.7 มีความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 55.0 มีแรงจูงใจ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 70.2 และปัจจัยที่พบว่ามี

ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการตี๋มเครื่องตี๋มที่มีแอลกอฮอล์ ได้แก่ เพศ (p-value = 0.001)
ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน (p-value = 0.003) สถานภาพสมรสบิดามารดา (p-value = 0.014)
ความตระหนักถึงผลของการตี๋มเครื่องตี๋มที่มีแอลกอฮอล์ (p-value = 0.003) และแรงจูงใจ (p-
value = 0.001) ตามลำดับ

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2552 สำเร็จลงด้วยข้อมูลจากหนังสือสุราในสังคมไทย หนังสือพฤติกรรมกรรมการบริโภคสุรา หนังสือพฤติกรรมมนุษย์ที่ให้ข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับสุราด้านต่าง ๆ ที่มีในสังคมไทยและพฤติกรรมกรรมการดื่มสุรา

นอกจากนี้กระบวนการวิจัยมีอาจสำเร็จได้โดยหากขาดผู้ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม และให้ข้อมูลสนับสนุนทางวิชาการโดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษาประจำคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก ขอขอบพระคุณอาจารย์ฤดีรัตน์ มหาบุญปิติ และคณาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

ขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างนิสิตที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และตอบแบบสอบถาม คณะผู้ทำวิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า กระบวนการวิจัยจะเกิดคุณค่าแก่การพัฒนางานวิจัยในอนาคตต่อไป ทั้งนี้คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาวิจัยฉบับนี้ คณะผู้ทำวิจัยขอขอบและอุทิศแต่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

เพ็ญศิริ	ทิตะ
รัชฎาพร	จันทร์
วรารัตน์	ชกนำ
วรรณรุษณี	มุงงาม
อรพรรณ	ม่วงพุ่ม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	3
1.3 วัตถุประสงค์.....	3
1.4 สมมุติฐานการวิจัย.....	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
1. แนวคิด ทฤษฎี.....	8
1.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องดื่มน้ำที่มีแอลกอฮอล์.....	8
1.2 ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง.....	19
1.3 ความตระหนักในตนเอง.....	20
1.4 แรงจูงใจ.....	21
1.5 แรงสนับสนุนทางสังคม.....	24
1.6 พฤติกรรมป้องกัน.....	26
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
1. รูปแบบการศึกษาค้นคว้า.....	48
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	49
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
5. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
7. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
8. สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	55
4 ผลการวิจัย.....	57
ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรและพฤติกรรมการดื่มของผู้ตอบแบบสอบถาม...	57
ตอนที่ 2 ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และแรงจูงใจ.....	60
ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์กับข้อมูลด้านประชากร และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง.....	62
5 บทสรุป.....	68
1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	68
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	69
4. สรุปผลการวิจัย.....	69
5. อภิปรายผลการวิจัย.....	71
6. ข้อเสนอแนะ.....	75
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	80
ประวัติผู้วิจัย.....	106

บัญชีภาพ

ภาพ	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ภาพที่ 2 แสดงความสัมพันธ์องค์ประกอบภายในตัวของตัวมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม.....	32
ภาพที่ 3 แสดงโมเดลของการกำเนิดพฤติกรรม.....	33
ภาพที่ 4 การเสริมแรงทางบวก ทางลบ และการลงโทษทางบวก.....	35

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 ปริมาณของแอลกอฮอล์ที่มีอยู่ในสุราแต่ละชนิด.....	12
ตารางที่ 2 ปริมาณน้ำสุราที่นำเข้าและผลิตในประเทศระหว่าง พ.ศ. 2530-2535.....	13
ตารางที่ 3 ปริมาณน้ำสุราตามยอดขนออกจากโรงงานระหว่าง พ.ศ. 2530-2535.....	13
ตารางที่ 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลของนิสิต คณะสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก.....	49
ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละ ของข้อมูลด้านประชากรและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง.....	58
ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละ ของข้อมูลด้านความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจและ พฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	61
ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ กับข้อมูลทางด้านประชากร และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง.....	63
ตารางที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ กับความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์ และแรงจูงใจ.....	66

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แอลกอฮอล์ ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมายไว้ว่า แอลกอฮอล์เป็นสารอินทรีย์ชนิดหนึ่ง ลักษณะเป็นของเหลวใส กลิ่นฉุนระเหยง่าย มีจุดเดือด 78.5 องศาเซลเซียส ชื่อเต็มคือ เอทิลแอลกอฮอล์ แต่มักเรียกกันสั้นๆ ว่า แอลกอฮอล์ โดยปกติเกิดขึ้นจากการหมักสารประเภทแป้งหรือน้ำตาลผสมยีสต์ ซึ่งมักเรียกกันว่า แป้งเชื้อหรือเชื้อหมักเป็นองค์ประกอบสำคัญของสุราและเมรัยทุกชนิด เมื่อดื่มเข้าไปจะออกฤทธิ์ทำให้มีอาการมึนเมา ใช้ประโยชน์เป็นตัวทำละลายและเป็นเชื้อเพลิง เป็นต้น (อ. Alcohol , ethyl alcohol)

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีมาช้านานในสังคมไทยจนไม่ทราบว่าเริ่มมีขึ้นเมื่อใด การผลิต จำหน่าย บริโภคและอันตรายอันเกิดจากการบริโภคที่ไม่เหมาะสมก็เป็นที่ทราบกันทั่วไป ซึ่งในบางครั้งจะพบทัศนคติของคนไทยที่มีต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะที่ส่งเสริมการดื่มโดยไม่รู้ตัว เช่น การวางขวดสุราไว้ในห้องรับแขกตามบ้าน ในงานเลี้ยงสังสรรค์หรืองานฉลองเทศกาลต่างๆ และมักพบเห็นการดื่มสุราเป็นเรื่องปกติ ซึ่งคนไทยมีความเชื่อเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อสุขภาพ เช่น ยาตอง โดยเอามาผสมหรือดองกับสุรา เชื่อว่าช่วยบำรุงร่างกาย บำรุงโลหิต รักษาอาการปวดเมื่อย ทำให้เจริญอาหาร ความจริงแล้วส่วนผสมของแอลกอฮอล์ในยาตองนั้นมีค่าน้ำตาลสูง ดังนั้นการดื่มยาตองก็คือการดื่มสุรานั่นเอง

ปี พ.ศ. 2543 คนไทยดื่มแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อหัวเท่ากับ 13.59 ลิตร สูงเป็น อันดับ 5 ของโลก รองจากโปรตุเกส สาธารณรัฐไอร์แลนด์ บาฮามาส์ และสาธารณรัฐเช็ก ตามลำดับ การดื่มแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ (ก่อนผสมสุราประเภทต่างๆ) ของคนไทยมีอัตราการเพิ่ม 0.29 ลิตรต่อคนต่อปี ซึ่งคิดเป็นเท่าตัว เมื่อเปรียบเทียบกับการดื่มในประเทศอังกฤษ ซึ่งมีอัตราการเพิ่มเพียง 0.14 ลิตร ต่อคนต่อปี (ที่มา : หมอชาวบ้าน ปีที่ 26 ฉบับที่ 308:17-21)

จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติครั้งล่าสุดปี พ.ศ. 2546 พบว่า วัยรุ่นเพศชายวัย 11-19 ปี ที่ดื่มแอลกอฮอล์มีจำนวนประมาณ 1.06 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 21.23 ของประชากรในกลุ่มอายุนี้

- ปรากฏการณ์ที่น่าเป็นห่วง คือ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับ ปวช. ที่ดื่มแอลกอฮอล์ประมาณร้อยละ 50 เริ่มดื่มเมื่ออายุต่ำกว่า 15 ปี ทั้งนี้ ผู้ชายเริ่มต้นดื่มในอายุที่น้อยกว่าผู้หญิง

- นักเรียนมัธยมปลายจนถึงอุดมศึกษาประมาณ 1 ใน 3 ของนักเรียนทั้งหมดยอมรับว่าตนเองเป็น "คนดื่มแอลกอฮอล์" และนักเรียน ปวส. มีประสบการณ์การดื่มมากที่สุดเมื่อเทียบกับนักเรียนชั้นอื่นๆ โดยคิดเป็นร้อยละ 88.3 ของนักเรียนชาย และร้อยละ 74.4 ของนักเรียนหญิง

- ในช่วงเวลาเพียง 7 ปี (พ.ศ. 2539-2546) กลุ่มผู้หญิงวัย 15-19 ปี เป็นกลุ่มที่น่าจับตามากที่สุด เนื่องจากมีการเพิ่มจำนวนมากขึ้นเกือบ 6 เท่า คือจากร้อยละ 1 เป็นร้อยละ 5.6 และในกลุ่มหญิงวัยนี้เป็นผู้ดื่มประจำถึง ร้อยละ 14.1 (ดื่ม 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ถึงดื่มทุกวัน)

- เด็กที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนอายุ 13 ปี มีโอกาสติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปจนโต ในทางตรงข้ามหากเริ่มดื่มในวัย 21 ปีขึ้นไป ความเสี่ยงในการเกิดปัญหาจากการดื่มในลักษณะต่างๆ จะลดลงถึงร้อยละ 70 (ที่มา : หมอชาวบ้าน ปีที่ 26 ฉบับที่ 308 : 17-21)

ปัจจุบันคนไทยดื่มสุราเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยดื่มเฉลี่ย 8.47 ลิตรต่อคนต่อปี คิดเป็นอันดับที่ 40 ของโลก (ปี 2001) โดยช่วงอายุที่พบมากที่สุดอยู่ระหว่างอายุ 25-34 ปี สุราเกี่ยวข้องกับโรคต่าง ๆ มากมายถึง 60 โรค มีหลายรายงานกล่าวถึงผลดีของการดื่มสุราว่าอัตราการตายจะต่ำสุดในพวกที่มีอัตราการดื่มสุราในระดับปานกลาง รวมทั้งทำให้ความเสื่อมต่อโรคหัวใจและหลอดเลือดลดลง สามารถลดอาการสมองเสื่อมในคนอายุเกิน 55 ปี แต่การดื่มควรจะดื่มในรูปของเหล้าองุ่นซึ่งจะดีกว่า แต่หลายรายงานส่วนใหญ่พูดถึงผลลบของการดื่มสุราโดยเฉพาะถ้าดื่มมากเกินไป ยกตัวอย่างการเกิดอุบัติเหตุรวมทั้งความเสี่ยงต่อโรคหัวใจหลอดเลือด โรคมะเร็งตับ เบาหวาน อุบัติเหตุจลาจล ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียของรายได้ประชาชาติในประเทศเรานับแสนล้านบาทต่อปี ผู้ดื่มจนติดอาจเกิดโรคเครียด โรคซึมเศร้า ความก้าวร้าว ก่อปัญหารุนแรงในสังคม ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง ปัญหาทารกแรกเกิด ความรุนแรงในครอบครัว การหย่าร้าง รวมถึงค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาโรคที่ติดตามมาอีกมากมาย บางคนอาจเกิดโรคจิตจากแอลกอฮอล์ ซึ่งอาจมีอาการหลงผิด หวาดระแวง ประสาทหลอน หรือเห็นภาพหลอน พบว่าการดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 60 กรัมต่อวัน ซึ่งเทียบเท่ากับเบียร์ 4.5 กระป๋อง หรือเหล้า 40 ดีกรี 3 เป๊ก จะก่อให้เกิดอันตรายต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาได้อย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันปัญหาสังคมก็เกิดมาก

ขึ้นเป็นเงาตามตัว เช่น พบหญิงไทยถูกทุบตีทำร้ายจากสามีหรือคู่รัก และเกิดความรุนแรงในครอบครัวเพิ่มขึ้น

จากสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าปัญหาการตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ของนักเรียน นิสิตนักศึกษา มีสัดส่วนความชุกมากขึ้น นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่ทุกคนต้องให้ความตระหนักถึงผลกระทบต่างๆที่เกิดขึ้นตามมา นิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ นับว่าเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ หรืออาจถือได้ว่าเป็นผู้นำสุขภาพดี เพราะต้องนำความรู้ไปช่วยเหลือบุคคลอื่นให้มีสุขภาพดีด้วย ดังนั้นก่อนที่จะช่วยเหลือผู้อื่น นิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ ก็ต้องเป็นแบบอย่างสุขภาพที่ดี คณะผู้วิจัยจึงให้ความสนใจที่จะศึกษาว่า นิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรมีพฤติกรรมป้องกันการตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์อย่างไร เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และหาแนวทางแก้ไขพฤติกรรมป้องกันทัศนคติให้ดีขึ้น เพื่อให้ นิสิตมีคุณภาพที่ดีต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1. ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ แรงงูใจ พฤติกรรมป้องกันการตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ ของ นิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรอยู่ในระดับใด
2. ปัจจัยด้านประชากร พฤติกรรมการตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ แรงงูใจ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ ของ นิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์หรือไม่

1.3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมป้องกันการตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ ของ นิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ แรงงูใจ ของ นิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมป้องกันการตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์กับปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร พฤติกรรมการตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่

แม่/ผู้ปกครอง ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และแรงจูงใจ

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านประชากร (เพศ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ค่าใช้จ่ายต่อเดือน สถานภาพสมรสของบิดามารดา ที่พักอาศัยในปัจจุบันขณะกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
2. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และแรงจูงใจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ หลักสูตรภาคปกติ ปีการศึกษา 1/2552 มหาวิทยาลัยนเรศวร

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ หมายถึง นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ที่คณะสาธารณสุขศาสตร์ หลักสูตรภาคปกติ ปีการศึกษา 1/2552 มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. สุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ หมายถึง เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ที่ผ่านกระบวนการกลั่น หรือการหมัก ขึ้นอยู่กับแต่ละชนิดของเครื่องดื่ม แบ่งได้ 4 ชนิด
  - สุรากลั่นในประเทศ
  - เบียร์ในประเทศ และเบียร์นำเข้า
  - ไวน์
  - ยาดอง
3. ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง หมายถึง เป็นการตัดสินใจที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง ซึ่งแสดงถึงเจตคติของบุคคลในแง่การยอมรับหรือไม่ยอมรับตนเองและแสดงขอบเขตของความเชื่อที่บุคคลมีต่อความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จและความมีคุณค่าในตนเอง
4. ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ หมายถึง การมีความสามารถในการประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง เกี่ยวกับผลของการดื่ม

เครื่องดัดที่มีแอลกอฮอล์ได้ คือ ตระหนักว่าเครื่องดัดที่มีแอลกอฮอล์เป็นปัญหาใกล้ตัว และตระหนักในพิษภัย โทษ ตลอดจนผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น นำไปสู่การหลีกเลี่ยงการดัดเครื่องดัดที่มีแอลกอฮอล์

5. แรงจูงใจ หมายถึง การได้รับการช่วยเหลือ ด้านข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ และการดูแลทางวาจาและท่าทีจากบิดามารดา/ผู้ปกครอง อาจารย์ เพื่อน เพื่อช่วยให้หลีกเลี่ยงการดัดเครื่องดัดที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจในที่นี้ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่

1) ด้านอารมณ์ หมายถึง การได้รับความห่วงใย ความเอาอกเอาใจ ความใส่ใจ โดยการสื่อสารและท่าทีจากบิดามารดา/ผู้ปกครอง อาจารย์หรือเพื่อน ในเรื่องพฤติกรรมการดัดและการป้องกันการดัดเครื่องดัดที่มีแอลกอฮอล์

2) ด้านข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดัดที่มีแอลกอฮอล์จากบิดามารดา/ผู้ปกครอง อาจารย์ เพื่อน หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และแผ่นป้ายต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนในการป้องกันการดัดเครื่องดัดที่มีแอลกอฮอล์

6. พฤติกรรมป้องกันการดัดเครื่องดัดที่มีแอลกอฮอล์ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติตัวและแสดงออกเพื่อป้องกันการดัดเครื่องดัดที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งประกอบด้วย การไม่มั่วสุมกับเพื่อนที่ดัดเครื่องดัดที่มีแอลกอฮอล์ การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนหรือขอร้องให้ดัด และ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การไม่มั่วสุมกับเพื่อนที่ดัดเครื่องดัดที่มีแอลกอฮอล์ หมายถึง การหลีกเลี่ยงการมีกิจกรรมที่ส่งเสริมหรือมีแนวโน้มนำไปสู่การดัดเครื่องดัดที่มีแอลกอฮอล์กับเพื่อนที่ดัดเครื่องดัดที่มีแอลกอฮอล์ เช่น การสังสรรค์กับเพื่อนที่ดัดเครื่องดัดที่มีแอลกอฮอล์ นอกเวลาเรียน

2) การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนหรือขอร้องให้ดัดเครื่องดัดที่มีแอลกอฮอล์ หมายถึง ความสามารถปฏิเสธหรือหาเหตุผลมาอ้างอิงหรือผัดผ่อนเมื่อถูกชักชวนหรือถูกคะยั้นคะยอหรือสบประมาทให้ดัดเครื่องดัดที่มีแอลกอฮอล์

3) การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติกิจกรรมใดๆ โดยใช้เวลาว่างจากกิจวัตรประจำวัน ประกอบด้วย กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยการออกกำลังกาย กิจกรรมเสริมทางการศึกษาและสังคม กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ และงานอดิเรก

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

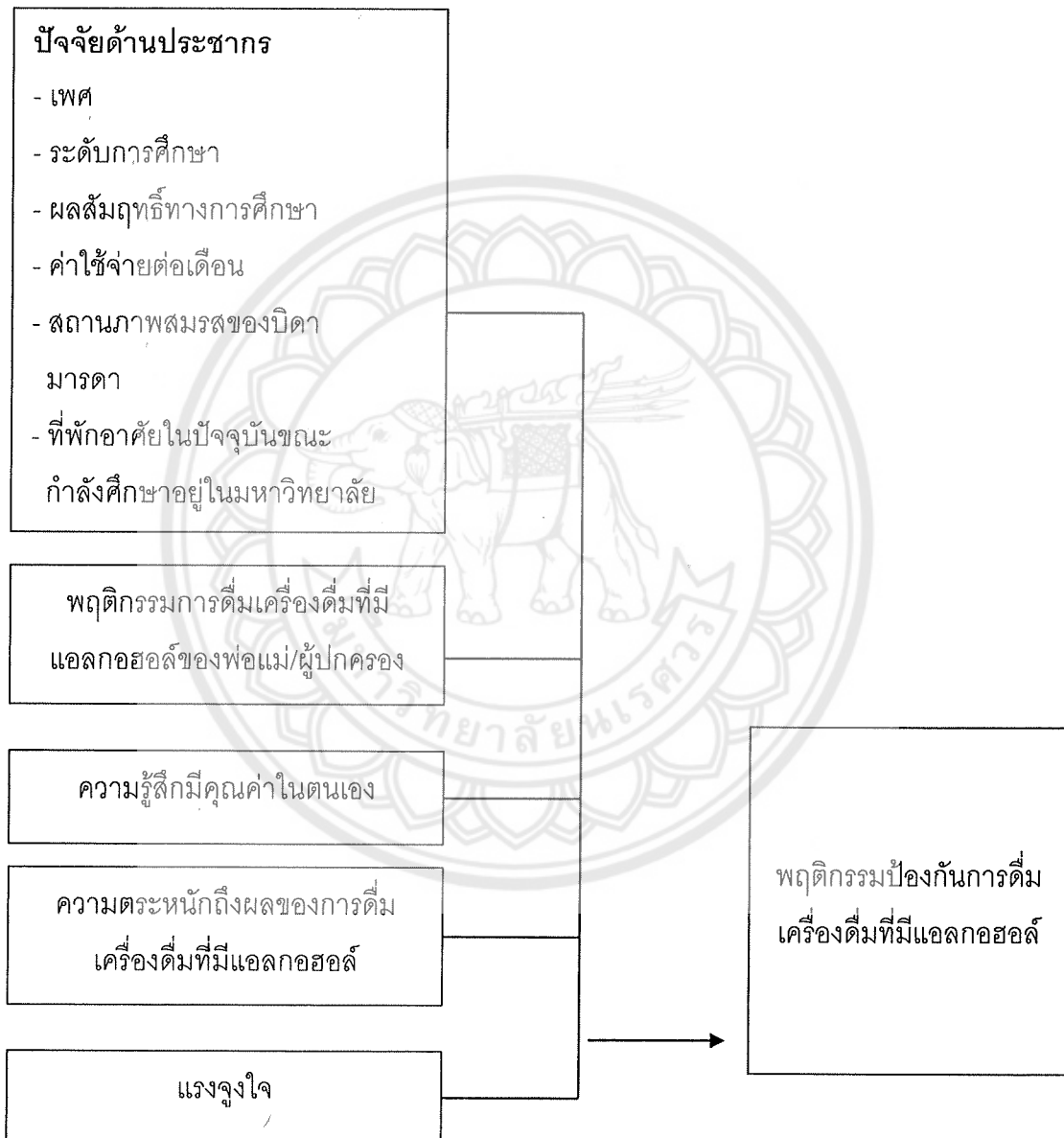
1. สามารถนำผลการวิจัยที่ได้เสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นข้อมูลแนวทางการบริหารจัดการกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลได้ตรงประเด็น และเกิดประโยชน์สูงสุดในสถานศึกษา และวางแผนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตลอดจนเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายมาตรการป้องกันพฤติกรรมกรดืมเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
2. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในสถานศึกษา และเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้แก่ผู้สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมป้องกันกรดืมเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ในกลุ่มประชากรอื่น ๆ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิต
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 2552

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางและสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยได้เสนอลำดับดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

- 1.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
- 1.2 ความรู้สึกรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง
- 1.3 ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
- 1.4 แรงจูงใจ
- 1.5 แรงสนับสนุนทางสังคม
- 1.6 พฤติกรรมป้องกัน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด ทฤษฎี

1.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

แอลกอฮอล์ ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ให้ความหมายไว้ว่า แอลกอฮอล์เป็นสารอินทรีย์ชนิดหนึ่ง ลักษณะเป็นของเหลวใส กลิ่นฉุน ระเหยง่าย มีขีดเดือด 78.5 องศาเซลเซียส ชื่อเต็มคือ เอทิลแอลกอฮอล์ แต่มักเรียกกันสั้นๆ ว่า แอลกอฮอล์ โดยปกติเกิดขึ้นจากการหมักสารประเภทแป้งหรือน้ำตาลผสมยีสต์ ซึ่งมักเรียกกันว่า แป้งเชื้อหรือเชื้อหมักเป็นองค์ประกอบสำคัญของสุราและเมรัยทุกชนิด เมื่อดื่มเข้าไปจะออกฤทธิ์ทำให้มีอาการมึนเมา ใช้ประโยชน์เป็นตัวทำละลายและเป็นเชื้อเพลิง เป็นต้น (อ. Alcohol , ethyl alcohol)

“สุรา” เป็นสิ่งสากลสิ่งหนึ่งก็คงไม่ผิดนัก เนื่องด้วยมนุษย์ทุกชาติทุกวัฒนธรรมต่างรู้จักสุรา และสุราก็ดำรงอยู่เคียงคู่กับสังคมมนุษย์มาเป็นเวลายาวนาน ประเภทของสุราที่เก่าแก่ที่สุดคือ “เบียร์” ซึ่งทางหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่า เบียร์ที่เก่าแก่ที่สุดของโลกมาจากชาวซูเมอร์เรียน (Sumerian) ซึ่งเป็นชาติที่มีอารยธรรมเก่าแก่ย้อนหลังไปนานถึง

4,000 ปี ก่อนคริสตกาล และจากหลักฐานนั้นก็ระบุว่า เบียร์มีบทบาทสำคัญในสังคมเมเรียน ชายหญิงทุกคนชั้นล้วนเสพเบียร์กันทั้งสิ้น นอกจากนั้นยังพบว่า เบียร์ยังปรากฏในบริบทที่เกี่ยวพันกับยารักษาโรค พิธีกรรม และความเชื่อด้วย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสังคมจะยอมรับความสำคัญในบทบาทของสุรา แต่สังคมก็ได้กำหนดกฎเกณฑ์เพื่อควบคุมการบริโภค กฎเกณฑ์ทางสังคมนี้อาจจะอยู่ในรูปของจารีต ข้อห้ามหรืออาจจะอยู่ในรูปของกฎหมาย กฎหมายที่เก่าแก่ของโลก คือ กฎหมายที่ตราโดยกษัตริย์ฮัมมูราบี ในราวศตวรรษที่ 18 ก่อนคริสตกาล ก็ปรากฏกำหนดโทษเจ้าของสถานบริการที่มีการโกงราคาเบียร์จนแพงเกินควรและบดทอนโทษสมณะเพศชั้นสูงที่เป็นอิสตรีหากเข้าไปในสถานที่ขายเบียร์ เป็นต้น (เทพินทร์ พิศานุกรักษ์ 2541:1-15)

พฤติกรรมการบริโภคสุราเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม นั่นคือสังคมจำเป็นต้องมีกระบวนการอบรมขัดเกลา (Socialization) มีการให้การสนับสนุน (Social support) และมีการให้ความหมาย (Social Definition) พฤติกรรมการบริโภคสุราจึงมิใช่เป็นพฤติกรรมที่ราบเรียบง่าย หากแต่มีมิติทางสังคมวัฒนธรรมสอดแทรกอยู่ตลอด แบบแผนพฤติกรรมเริ่มตั้งแต่บุคคลจะบริโภคสุราอะไร จะบริโภคอย่างไร จะบริโภคเมื่อไร โอกาสใด เวลาใด ปริมาณเท่าใด จะบริโภคร่วมกับใคร คนกลุ่มไหนในสังคมที่จะต้องงดเว้นการบริโภค ในขณะที่คนกลุ่มไหนจำเป็นต้องบริโภคเพื่อผลในทางเอกลักษณ์ของกลุ่มของตน

ความสำคัญของสุรายังพบได้ในมิติทางเศรษฐกิจ สุราเป็นสินค้าที่ทำรายได้ให้กับรัฐอย่างมากในแต่ละปี ธุรกิจสุราเป็นธุรกิจที่มีการแข่งขันสูง เนื่องจากผู้ประกอบการเล็งเห็นผลประโยชน์มากมายมหาศาลที่ตนจะได้รับ มีการนำเข้าสุราจากต่างประเทศเพื่อตอบสนองต่อรสนิยมและความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

ความหมายที่สองของสุราที่ได้รับจากสังคมในยุคนี้ คือ การใช้สุราเป็นสัญลักษณ์ของการเลื่อนสถานภาพ กล่าวคือ เด็กเมื่อมีการเติบโตถึงช่วงหนึ่งก็จะมีกรบริโภคสุราซึ่งเกิดจากความเชื่อว่า พฤติกรรมนี้เป็นพฤติกรรมของผู้ใหญ่ เมื่อเขาบริโภคได้ก็มีความหมายว่าตนเป็นผู้ใหญ่แล้วความเชื่อที่ว่านี้จะรวมไปถึงความต้องการที่จะแสดงออกของความรับผิดชอบ และอิสระจากการดูแลของผู้ปกครอง การใช้สุราในสัญลักษณ์เช่นนี้แต่เดิมมักปรากฏในเพศชาย แต่ปัจจุบันมีการพบแนวโน้มที่สูงขึ้นในกลุ่มเพศหญิงด้วย

✧ความหมายที่สามที่สุราได้รับ ก็คือ การใช้สุราเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นเพศชาย ความเป็นอิสระในทุกวัฒนธรรมสุรามักถูกกำหนดให้เป็นของเพศชาย สุราจะเป็นตัวแทนของ Sense of Masculine และจะแสดงถึง autonomy in public รวมถึง freedom of

movement ของเพศชาย การบริโภคสุราในสถานที่ต่างๆ กับกลุ่มเพื่อนของเพศชายไม่ว่าจะ โสดหรือมีครอบครัวแล้วก็มีนัยของความเป็นอิสระจากอำนาจของครอบครัวเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันก็มีการแบ่งประเภทของสุราว่าสุราประเภทนี้ของเป็นของเพศใด เช่น บรั่นดี เป็นสุราของเพศชาย ในขณะที่สุรามีสหหวน มีระดับแอลกอฮอล์ต่ำกว่าจะเป็นของเพศหญิง เป็นต้น

✓ ความหมายที่สี่ที่สังคมให้กับสุราในยุคนี้ คือ การใช้สุราเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ ในกลุ่มเพศหญิง การศึกษาสถิติของการดื่มสุราซึ่งมีแนวโน้มว่า เพศหญิงมีแนวโน้มที่จะบริโภคสุรามากขึ้นนั้น มีแนวคิดที่เสนอว่าในอดีตสุราคือสัญลักษณ์ของเพศชาย ดังนั้นการบริโภคสุราก็เป็นการแสดงถึงความเท่าเทียมที่เพศหญิงสามารถทำได้อย่างหนึ่ง

ความหมายที่ห้า คือ การใช้สุราเพื่อสื่อความสัมพันธ์ทางสังคมและความสำเร็จทางธุรกิจการงาน ความหมายของสุราในลักษณะนี้ปรากฏให้เห็นชัดเจนในยุคปัจจุบันมากกว่า ยุคก่อนการดื่มสุราร่วมกัน มีความหมายถึงความเป็นสมาชิกในกลุ่มสังคมเดียวกัน รวมถึงเป็นการแสดงความสัมพันธ์อย่างจริงจังต่อกันนอกจากนั้นยังพบว่า สุราถูกใช้เป็นวิธีในการดำเนินธุรกิจ เช่น การเจรจาต่อรอง หรือการพิจารณาเรื่องสำคัญทางธุรกิจอย่างไม่เป็นทางการด้วยนอกจากนั้นในตัวของสุราเอง “การดื่ม” ถูกให้ความหมายโดยนัยว่าต้องมีผู้ร่วมดื่ม เป็นเรื่องของพฤติกรรมร่วมของบุคคล การดื่มตามลำพังถูกสังคมให้ความหมายว่า “ผิดปกติ” ดังนั้น การบริโภคสุราจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงไปจากความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์

ความหมายสุดท้าย คือ สุรากลายเป็นสิ่งบำรุงสุขภาพเมื่อเทียบกับยุคก่อนๆ ซึ่งสุราเป็นสิ่งที่อยู่ในชั่วลบ แต่ปัจจุบันมีการค้นพบว่า ไวน์สามารถป้องกันการเป็นโรคหัวใจได้ และมีการใช้ไวน์เพื่อช่วยให้เส้นเลือดขยายตัวในผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ช่วยในการขับปัสสาวะ เหล่านี้เป็นการนำเสนอภาพของไวน์ในชั่วบวก แม้คุณลักษณะอันนี้ของไวน์จะเชื่อกันในหลายวัฒนธรรม เช่น ในวัฒนธรรมยิวมีความเชื่อว่า a drop of wine stimulate the older's heart ก็ตามแต่การให้ความหมายในลักษณะนี้ทำให้เกิดความชอบธรรมในการบริโภคมากขึ้น รวมทั้งทำให้มีปริมาณการบริโภคไวน์มากขึ้น ดังจะเห็นได้จากข้อมูลกรมสรรพากรซึ่งระบุว่าปริมาณการนำเข้าไวน์ในปี 2539 สูงกว่าเมื่อ 3 ปีก่อนถึง 70%

ประเภทและชนิดของสุราที่บริโภคในไทย

สุราแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. สุราประเภทที่กลั่นแล้ว (Distilled Liquors)
2. สุราหมัก (Fermented Liquors)

สุราทั้ง 2 ประเภทดังกล่าวที่ไทยบริโภคมีหลายชนิด ได้แก่

1) เหล้าบรันดี เป็นสุราประเภทกลั่นที่รสเยี่ยมที่สุด และมีราคาแพง เนื่องจากเป็นเหล้าที่กลั่นจากองุ่น มีกรรมวิธีการผลิตและมีขั้นตอนในการบ่ม เหล้าบรันดีในไทยมีทั้งที่นำเข้าจากต่างประเทศและผลิตเองในประเทศ แต่บรันดีที่ผลิตในประเทศมักไม่ค่อยได้รับความนิยม

2) วิสกี้ เป็นสุราประเภทกลั่น คำว่า "วิสกี้" มาจากคำว่า "ยูส ปิทธา" ซึ่งเป็นภาษาเกลติกของชาวเซลท์ ซึ่งเป็นคนพื้นเมืองในสกอตแลนด์ มีความหมายว่า "น้ำอมฤตแห่งชีวิต" วิสกี้เป็นสุราที่กลั่นที่ทำมาจากข้าว ไม่ว่าจะเป็นข้าวบาเลย์ ข้าวไรย์ ข้าวโอ๊ต ข้าวโพด หรือข้าวเหนียว แต่วิสกี้ที่แท้จริงทำจากข้าวบาเลย์นำมาหมัก กลั่น แล้วเก็บบ่มในถังไม้โอ๊ก

3) เหล้ารัม เป็นสุราที่กลั่นจากน้ำอ้อย กากน้ำตาล และน้ำเชื่อม นอกจากนั้นเหล้ารัมอาจมีการผสมของผิวส้มและผลไม้อื่นๆเพื่อให้รสชาติใกล้เคียงกับไวน์ แหล่งกำเนิดของเหล้ารัมเชื่อว่าอยู่บริเวณหมู่เกาะอินเดียตะวันตก ในไทยยังมีการผลิตเหล้ารัมผสมเครื่องยาจีนหรือไทย เพื่อผลในทางสุขภาพด้วย

4) วอดก้า เป็นสุรากลั่นวิสกี้ แต่มีปริมาณดีกรีของแอลกอฮอล์สูงกว่า เชื่อว่ารัสเซียเป็นผู้ผลิตวอดก้าแต่ดั้งเดิม วอดก้าทำมาจากข้าวสาลี และปัจจุบันก็ได้รับความนิยมในกลุ่มผู้บริโภค โดยตำรับผสมคอกเทลก็มีเหล้าวอดก้าสอดแทรกอยู่หลายสูตร

5) เหล้าคอกเทลต่างๆ คอกเทลคือการนำเอาเหล้าหลายชนิดมาผสมกันตามสูตรแล้วแต่รสนิยมของผู้ดื่ม เชื่อกันว่าคอกเทลถือกำเนิดจากอเมริกา ในช่วงที่อเมริกาทำสงครามกับอังกฤษ เกิดการขาดแคลนเหล้า จึงมีผู้ผสมเหล้ากับน้ำผลไม้สำหรับทหาร และในแต่ละแก้วก็นำหางไก่แช่อยู่ทุกใบ จึงได้ชื่อว่าเหล้าคอกเทล ในไทยปัจจุบันมีผู้เขียนสูตรผสมคอกเทลออกมาเผยแพร่มากมาย

6) เหล้าขาว เป็นเหล้าที่ผลิตมากในเอเชีย เหล้าจีนที่เรียกว่า "สาเก" ก็รวมอยู่ในกลุ่มเหล้าขาวนี้ เหล้าขาวเป็นเหล้าที่ทำจากกากน้ำตาล ข้าว น้ำตาลมะพร้าว ตาลโตนด ในไทยเหล้าขาวมักเป็นที่นิยมในกลุ่มผู้บริโภคในชนบท หรือผู้ที่มีรายได้น้อย

7) แชมเปญ เป็นเหล้าหมัก คือไม่ผ่านกระบวนการกลั่น เป็นเหล้าที่ทำจากองุ่น แต่มีลักษณะพิเศษคือแชมเปญเป็นสุราองุ่นประเภทมีฟอง คือ มีก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เจือปนอยู่คล้ายๆเบียร์ กระบวนการผลิตและขั้นตอนการเก็บรักษาเหล้าแชมเปญทำให้มีราคาแพง

8) ไวน์ คือเหล้าผลไม้หมักที่เก่าที่สุดในโลก วัตถุประสงค์ในการทำไวน์ คือ องุ่นไวน์จะต่างจากแชมเปญตรงที่ไวน์จะไม่มีฟอง และกรรมวิธีการผลิตไม่ซับซ้อนเท่าแชมเปญ ในไทยมีผู้ผลิตไวน์ออกจำหน่ายมาเป็นเวลานานแล้ว แต่ยังไม่ได้รับความนิยมเท่าไวน์ที่สั่งเข้าจากต่างประเทศและในปัจจุบันปริมาณการบริโภคไวน์ได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างมากในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ยิ่งกว่านั้น ไวน์ยังถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ของการเลื่อนชนชั้นทางสังคมด้วย

9) เบียร์ เป็นสุราที่มีการบริโภคสูงสุด เบียร์ทำจากข้าวบาเลย์หมัก อบ และบด ต้มให้สุกแล้วใส่ถังหมัก เมื่อหมักได้ที่แล้วจึงใส่ดอกฮอปเพื่อทำให้มีรสขม จากนั้นจึงใส่เชื้อยีสต์ ไทยนิยมบริโภคเบียร์และธุรกิจเบียร์เป็นธุรกิจที่มีการแข่งขันสูงธุรกิจหนึ่ง

10) เหล้าหมักพื้นบ้าน ทุกสังคมวัฒนธรรมต่างก็มีการหมักเหล้าเพื่อบริโภคเองในกลุ่ม ช่วงเวลาที่มีการผลิตมากมักอยู่ในช่วงเทศกาลงานพิธีต่างๆ เช่น พิธีการทำบุญ บั้งไฟของอีสาน ประเพณีการกินวอของชาวไทยภูเขา เป็นต้น วัตถุประสงค์ในการหมักเหล้าพื้นบ้านมักใช้ข้าว ผลไม้ หรือน้ำตาลมาหมักให้เกิดแอลกอฮอล์

ตารางที่ 1 ปริมาณของแอลกอฮอล์ที่มีอยู่ในสุราแต่ละชนิด

ชนิดของสุรา	เปอร์เซ็นต์ของแอลกอฮอล์โดยปริมาตร
บรันดี	40 - 50
วิสกี้	40 - 50
เหล้ารัม	40 - 50
วอดก้า	40 - 50
เหล้าขาว	35 - 40
แชมเปญ	15 - 40
ไวน์	8 - 15
เบียร์	4 - 8

ปริมาณการผลิตและการบริโภคสุรา

สถิติการผลิตสุราในประเทศระหว่างปี พ.ศ. 2530 - 2535 พบว่า ปริมาณน้ำสุราในปี 2535 เพิ่มขึ้นกว่าปี 2530 เกือบเท่าตัว คือ จาก 361.6 ล้านลิตร เป็น 715.6 ล้านลิตร และในทำนองเดียวกันสุราต่างประเทศก็เพิ่มจาก 5.1 ล้านลิตร ในปี พ.ศ. 2530 เป็น 12.8 ล้านลิตร ในปี พ.ศ. 2535 ในส่วนของปริมาณการบริโภคสุรานั้น จากข้อมูล พบว่า "สุราขาว" เป็นสุราที่มีปริมาณการผลิตและบริโภคสูงกว่าสุราชนิดอื่นๆ ที่ผลิตในประเทศไทย โดยกว่าร้อยละ 60 ของปริมาณสุราที่ขนออกจากโรงงานในช่วงปี 2530-2535 เป็นชนิดสุราขาว

ตารางที่ 2 ปริมาณน้ำสุราที่นำเข้าและผลิตในประเทศระหว่าง พ.ศ. 2530-2535

ปริมาณน้ำสุรา (ล้านลิตร : ร้อยละ)						
แหล่งผลิต	2530	2531	2532	2533	2534	2535
ในประเทศ	361.6	441.3	440.4	501.3	699.1	715.6
	98.6	98.3	97.6	97.3	97.5	98.3
ต่างประเทศ	5.1	7.5	10.6	14.0	17.6	12.8
	1.4	1.7	2.4	2.7	2.4	1.8
รวม	336.7	448.8	451.0	515.3	716.7	728.4
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตารางที่ 3 ปริมาณน้ำสุราตามยอดขนออกจากโรงงานระหว่าง พ.ศ. 2530 – 2535

ปริมาณน้ำสุรา (ล้านลิตร : ร้อยละ)						
ชนิด	2530	2531	2532	2533	2534	2535
สุราขาว	221.1	293.4	304.4	439.9	439.8	444.9
สุราผสม	13.0	13.6	14.7	18.9	27.6	24.6
สุราผสมพิเศษ	44.5	50.3	45.4	60.3	61.1	58.5
สุราพิเศษ (เอกชน)	16.7	7.2	5.3	7.8	88.5	100.9
แม่โขง	65.3	76.8	70.6	83.4	82.3	86.7
รวม	361.6	441.3	440.4	510.3	699.1	715.6

จากการศึกษาการผลิตและดื่มสุราในประเทศไทยของ อากา ศิริวงศ์ ณ อยุธยา ซึ่งทำเมื่อปี พ.ศ. 2537 พบว่า ประชากรวัย 14 ปีขึ้นไป ที่ดื่มเครื่องดื่มมีนเมาหรือดื่มสุรามีจำนวนสูงถึง 12.4 ล้านคนทั่วประเทศ หรือเป็นจำนวนสูงถึง ร้อยละ 31.4 โดยเป็นกลุ่มประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสูงที่สุด (4.8 ล้านคน) รองลงมาคือ ภาคเหนือ ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพฯ) กรุงเทพฯ และภาคใต้ ตามลำดับ (3 ล้าน, 2.4 ล้าน, 1.1 ล้าน และ 0.9 ล้าน ตามลำดับ)

นอกจากนั้นยังพบว่า ผู้ชายดื่มสุรามากกว่าผู้หญิง ผู้ชายในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราส่วนการดื่มสุรามากกว่าผู้ชายในภาคอื่นๆ ส่วนผู้หญิงในภาคเหนือจะมีอัตราส่วนการดื่มสุราสูงที่สุด โดยผู้ที่ดื่มสุราส่วนใหญ่ทั้งผู้หญิงและผู้ชายจะอยู่ในชนบทมากกว่าในเมือง ยกเว้นภาคใต้ที่ผู้ที่อยู่ในเมืองจะดื่มสุรามากกว่าผู้ที่อยู่ในชนบท

จุดสำคัญก็คือพบว่า ผู้หญิงอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่เคยมีบุตรและกำลังตั้งครรภ์นั้น มีอัตราการดื่มที่คงที่ คือ ร้อยละ 10 ของผู้หญิงกลุ่มนี้ทั้งในเมืองและในชนบทจะยังคงดื่มเท่าเดิม ซึ่งจะต้องมีการณรงค์ให้ลดพฤติกรรมการบริโภคสุรากลุ่มนี้ก่อนเป็นอันดับแรก

ผลของสุราต่อบุคคลและสังคม

การศึกษาจากเอกสารส่วนใหญ่ จะได้ภาพของสุราในลักษณะที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อบุคคลและสังคม ผลเสียนั้นเกิดขึ้นเนื่องจากตัวสุราเอง ซึ่งมีฤทธิ์ต่อระบบการทำงานของอวัยวะต่างๆ ของบุคคล อันส่งผลไปถึงระบบความคิด การควบคุมตน การแสดงพฤติกรรม ซึ่งประการหลังๆ นั้นได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคม และก่อให้เกิดปัญหาสังคมหลายๆ ประการตามมา

ผลของสุราที่มีต่อบุคคลนั้นที่เห็นชัดเจน คือ เรื่องสุขภาพ กล่าวคือ เมื่อสุราเข้าสู่ร่างกาย แอลกอฮอล์ประมาณ 1 ใน 5 จะถูกดูดซึมผ่านผนังกระเพาะอาหาร และส่วนที่เหลือจะผ่านผนังลำไส้เล็กเข้าสู่หลอดเลือด เมื่อผ่านไปทีดับ แอลกอฮอล์จำนวนประมาณ 95 เปอร์เซ็นต์ จะถูกน้ำย่อยเปลี่ยนเป็นอะซีตัลดีไฮด์ (Acetaldehyde) จากนั้นเปลี่ยนเป็นเกลือของกรดน้ำส้ม (Acetate) แล้วกลายเป็นคาร์บอนไดออกไซด์กับน้ำ

ส่วนแอลกอฮอล์ที่เหลืออีกประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์จะถูกขับออกจากร่างกายทางปอด ไต และต่อมเหงื่อ ซึ่งจะผลมออกไปในรูปของลมหายใจ และปัสสาวะ

ดังนั้น การดื่มสุราเป็นจำนวนมากจึงกระทบกระเทือนต่อกระเพาะอาหาร ลำไส้ ตับ การหมุนเวียนของโลหิต ระบบประสาท ตลอดจนสมอง ผู้ที่ดื่มสุราเป็นจำนวนมากจึงมักมีอาการเจ็บป่วยดังนี้

- 1) เยื่อบุกระเพาะอาหารและลำไส้อักเสบ
- 2) แผลในกระเพาะอาหาร เกิดอาการแทรกซ้อนขึ้น เช่น ท้องอืด ปวดท้อง ท้องเสีย ท้องผูก เบื่ออาหาร และอาเจียนเป็นเลือดได้
- 3) เนื้อตับถูกทำลาย ทำให้เกิดโรคตับแข็ง ดีซ่าน ท้องบวม น้ำ เลือดจาง เกิดผื่นขึ้นตามผิวหนัง
- 4) เกิดอาการผิดปกติของระบบการหมุนเวียนของเลือด มีอาการบวมบริเวณเท้า ม้ามโต หลอดเลือดฝอยขยายตัวตามผิวหนัง หลอดเลือดเปราะและแข็งตัว นอกจากนี้ยังอาจเกิดการตกเลือดที่หลอดอาหารและริดสีดวงทวารได้

5) เกิดการอักเสบของปลายประสาท ทำให้กล้ามเนื้อลีบและอ่อนกำลัง เดินไม่ถนัด เกิดตะคริวบ่อยๆ มีอาการชาตามปลายมือ ปลายเท้า

6) สมองเป็นศูนย์กลางในการบังคับอวัยวะต่างๆ ของร่างกายตลอดจนสติปัญญาและความคิดอ่าน เมื่อแอลกอฮอล์เข้าสู่เนื้อสมอง ทำให้ศูนย์ระบบประสาทต่างๆ รวนเร สติปัญญาเสียไป สูญเสียเหตุผล ความคิดอ่าน ความจำ และขาดการยับยั้งชั่งใจในการพูดและการกระทำ การควบคุมร่างกายก็เสียไปด้วย นอกจากนี้อาจมีอาการบวมที่เยื่อหุ้มสมองและเนื้อสมอง มีอาการชักและปวดศีรษะมาก นานเข้าเนื้อสมองก็จะถูกทำลาย ทำให้มีขนาดเล็กลง เกิดสติปัญญาเสื่อม ความจำเสื่อม ขาดความสามารถในการรับผิดชอบเป็นคนขาดเหตุผล ขาดการควบคุมตนเองและกลายเป็นบุคคลวิกลจริตในที่สุด

นอกจากนั้นการบริโภคสุราเป็นจำนวนมากเป็นระยะเวลายาวนาน อาจทำให้เกิดโรคแทรกซ้อน เช่น โรคขาดอาหารและวิตามิน โรคติดเชื้อต่างๆตลอดจนโรคจิตได้ ซึ่งการศึกษาขององค์การอนามัยโลกพบว่า 1 ใน 3 ของผู้ป่วยสุขภาพจิตในแต่ละประเทศเป็นผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพจิตจากสุรา

ดังกล่าวข้างต้นนั้นล้วนแต่เป็นผลของสุราที่มีต่อสุขภาพของผู้บริโภค ซึ่งหากสุขภาพของบุคคลเสื่อมลงย่อมส่งผลไปถึงครอบครัวและสังคม กล่าวคือ ผลของสุราที่มีต่อสุขภาพและการควบคุมตนเองย่อมก่อให้เกิดปัญหาครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ในครอบครัว การกระทำหน้าที่ในครอบครัวตามสถานภาพและบทบาท การเป็นต้นแบบที่เหมาะสมให้กับสมาชิกครอบครัวรุ่นเยาว์ เป็นต้น

ผลของฤทธิ์สุราในด้านของการควบคุมความยับยั้งชั่งใจก่อให้เกิดปัญหามากมาย เช่น

ห้องอ่านหนังสือ

คณะสาธารณสุขศาสตร์

- ปัญหาอุบัติเหตุ
- การทะเลาะวิวาท, อาชญากรรม
- การข่มขืน โรคเอดส์
- การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน เป็นต้น

ในด้านเศรษฐกิจ การบริโภคสุราแม้จะทำรายได้ให้กับรัฐเป็นจำนวนมากมายับยั้งหนี้ล้านบาทในแต่ละปี และก่อให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจและการสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่กลุ่มประชากรบางกลุ่ม เช่น การขยายตัวของสถานบริการ ดิสโก้เธค ร้านอาหารเหล้าในรูปแบบ Pub สโมสร แต่เมื่อพิจารณาในแง่ค่าใช้จ่ายและการสูญเสีย ซึ่งบุคคลและสังคมจำต้องรับภาระจากผลของสุราที่ต่อทั้งสุขภาพของผู้บริโภคและสังคมก็จะเป็นการสูญเสียที่มากกว่าการได้รับ

ยิ่งกว่านั้นจากการที่ผู้หญิงเริ่มก้าวเข้าสู่การบริโภคสุราจะเป็นไปเพื่อการแสดงออกถึงความทัดเทียมกับชายหรือเพื่อสังคมหรือเพื่อนงาน ปรากฏการณ์นี้น่าจะบอกถึงแนวโน้มความรุนแรงของปัญหาสังคมในภายหน้าได้ เนื่องจากผู้หญิงจะยังคงต้องรับบทบาทหลักในการสร้าง-อบรมสมาชิกรุ่นใหม่ในสังคม และโดยที่สภาวะกายภาพ สรีรวิทยาของผู้หญิงมีการเผาผลาญแอลกอฮอล์ในร่างกายน้อยกว่าผู้ชาย ดังนั้น ผู้หญิงที่บริโภคสุราจึงได้รับผลที่รุนแรงกว่าชายเมื่อดื่มในปริมาณเท่ากัน หากผู้หญิงบริโภคสุราเป็นจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ ย่อมส่งผลถึงคุณภาพของสมาชิกในสังคม รวมทั้งคุณภาพของสังคมในภายหน้าด้วย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคสุรา

หากพิจารณาพฤติกรรมกรรมการบริโภคสุราในลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของแบบแผนการดำเนินชีวิตของมนุษย์แล้ว ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ จิตวิทยา ก็มีผลทำให้มนุษย์มีแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ต่างกัน และย่อมหมายถึงมีผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคสุราด้วย กล่าวโดยสรุป ปรัชญาแห่งชีวิตที่บุคคลยึดถือ ทศนคติ ความสัมพันธ์กับเครือข่ายทางสังคม สภาพทางภูมิศาสตร์ พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม เหล่านี้ทำให้บุคคลมีการเลือกที่จะมีแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ต่างกันและตัดสินใจที่จะบริโภคสุราหรือไม่ บริโภคในเวลาใด บริโภคกับใคร บริโภคในปริมาณเท่าใด และบริโภคสุราประเภทใด (เทพินทร์ พัทธานุกรักษ์ 2541:42-50)

อย่างไรก็ตาม การเลือกที่จะบริโภคสุราหรือไม่นั้น บุคคลไม่ได้มีอิสระอย่างเต็มที่ในการตัดสินใจเลือก ปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อม เป็นตัวที่มีอิทธิพลกำหนดการตัดสินใจโดยที่บุคคลไม่รู้ตัว การนำเสนอเนื้อหาในส่วนนี้จึงจำแนกปัจจัยที่มี

อิทธิพลต่อการบริโภคสุราก็ออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อม ปัจจัยทางวัฒนธรรม ปัจจัยเกี่ยวกับกลุ่มสังคม และปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยสภาพแวดล้อม

ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เห็นชัดเจน คือ ปัจจัยทางกายภาพและความสะดวกในการติดต่อคมนาคม ในการทบทวนประวัติการบริโภคสุรา จะพบว่า การบริโภคสุราได้แพร่กระจายอย่างรวดเร็วเมื่อมีการสร้างทางรถไฟเชื่อมระหว่างเมือง ความสามารถในการขนส่งและความสะดวกในการขนส่งสุราได้ทำให้ประชาชนรู้จักบริโภคสุราได้มากขึ้นและเร็วขึ้น และมีสุราหลายชนิดให้ประชาชนสามารถทดลองบริโภคได้ ส่วนปัจจุบันความสะดวกในการขนส่งทั้งทางบกและอากาศก็ทำให้ผู้บริโภคมีโอกาสบริโภคสุราได้ง่ายดายขึ้น

ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ ผลกระทบจากนโยบายทางการเมืองที่มองสุราในฐานะที่เป็นแหล่งทำรายได้ให้แก่ประเทศมากกว่าผลกระทบของการบริโภคสุราที่มีต่อประชาชนผู้บริโภคและสังคมโดยรวม การศึกษาประวัติศาสตร์การบริโภคสุราก็จะเห็นแนวคิดของรัฐชัดเจนตั้งแต่ยุคต้นๆ ซึ่งเน้นการเก็บภาษีอากรจากสุราจนถึงปัจจุบัน แหล่งรายได้ที่ใช้ในกิจการของประเทศกว่า 35% มาจากภาษีสุรา เมื่อรัฐมีแนวคิดที่ให้สุราเพื่อเป็นแหล่งรายได้จึงเป็นการเปิดโอกาสให้มีการสนับสนุนการบริโภคสุราในทางอ้อม ไม่ว่าจะเปิดโอกาสให้มีการผลิต การกระจาย ตลอดจนการนำเข้าสุราจากต่างประเทศ ในขณะที่เดียวกันก็จะสร้างระบบให้มีการเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยทางวัฒนธรรม

บทบาทของวัฒนธรรมที่มีต่อพฤติกรรมการบริโภคนั้นนับว่ามีอยู่ไม่น้อย ด้วยวัฒนธรรมเป็นโครงสร้างหลักที่กำหนดแบบแผนการดำเนินชีวิตของบุคคล บุคคลจะเลือกบริโภคอะไร จะบริโภคในเวลาใด บริโภคกับใคร และบริโภคในปริมาณเท่าใด วัฒนธรรมจะมีอิทธิพลในการกำหนดกรอบความนึกคิดตัดสินใจ เริ่มจากคนในวัฒนธรรมนั้นยึดถือหรือมีปรัชญาในชีวิตอย่างไร เช่น ชีวิตคือความสุขสบายในชาตินี้ หรือชีวิตคือความสงบ สิ่งไหนคือความดีงาม สิ่งไหนเป็นการกระทำที่น่าอภัย ตัวปรัชญาชีวิตนี้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม การพิจารณาปรัชญาชีวิตอาจดูได้จากการให้คุณค่าของสังคมต่อเป้าหมายชีวิตหรือพฤติกรรม เช่น บุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ต้องเป็นบุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ก้าวหน้ามั่นคง มีฐานะทางเศรษฐกิจมั่นคง เป็นต้น

ปัจจัยเกี่ยวกับกลุ่มสังคม

กลุ่มสังคมพื้นฐานหลัก คือ ครอบครัว ศสนคติ ค่านิยม ความเชื่อ แบบแผนการดำเนินชีวิตของครอบครัวจะเป็นกรอบการดำเนินชีวิตของสมาชิกในรุ่นต่อไป การศึกษา

ของอาภา (2535) และวิภา (2535) เกี่ยวกับการใช้สารเสพติดและการติ่มสุราในกลุ่มเด็กและเยาวชน พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาติ่มสุรา มีแนวโน้มที่จะติ่มสุรามากกว่า ผลของการติ่มสุราของบิดามารดาที่มีผลต่อพฤติกรรมการติ่มสุราของบุตรนั้นมิได้เป็นไปอย่างตรงไปตรงมา แต่มีการศึกษาในต่างประเทศ พบว่า ครอบครัวที่บิดาเป็นผู้ติ่มสุราเรื้อรังจะมีผลต่อบทบาทและความสัมพันธ์ในครอบครัว บุตรจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีแนวโน้มที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน และบริโภคสุรา แต่ถ้าหากครอบครัวที่มารดาเป็นผู้ติ่มสุราเรื้อรังผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็กจะรุนแรงมากกว่า เนื่องจากบทบาทของมารดาในการดูแลบุตรไม่สามารถจะยกเลิกหรือละเว้นเช่นบิดา เด็กจึงมีแนวโน้มที่จะถูกทารุณกรรมและถูกละเลยได้สูงกว่า รวมทั้งเด็กในครอบครัวเหล่านี้จะมีการเลียนแบบการบริโภคสุราจากบิดามารดาด้วย

นอกจากครอบครัวจะเป็นตัวแบบโดยตรงในการบริโภคสุราแก่เด็กแล้ว ระบบการคิดและรูปแบบการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตก็จะเป็นกรอบการตัดสินใจบริโภคสุราของเด็กด้วย เช่น มีระบบคิดที่บริโภคสุราเพื่อสุขภาพ เพื่อสังคม หรือเพื่อคลายทุกข์

กลุ่มสังคมกลุ่มที่สองที่สำคัญ คือ กลุ่มเพื่อน ซึ่งผลการศึกษาสาเหตุการติ่มสุราในเยาวชนพบว่า ส่วนใหญ่มาจากเพื่อนชวน ตามเพื่อน และอยากทดลอง อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนจะมีมากในช่วงวัยรุ่น การศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่มีผู้ทำไปแล้วอย่างกว้างขวาง หากพฤติกรรมการบริโภคสุรานั้นยังไม่มีการศึกษาอย่างเฉพาะเจาะจง

นอกจากกลุ่มเพื่อนแล้ว ตัวแบบต่างๆ ที่บุคคลยึดถือก็เป็นการส่งผลต่อการตัดสินใจบริโภคสุราเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นตัวแบบในกลุ่มวัยรุ่นหรือ ในกลุ่มผู้ใหญ่ กลุ่มผู้ทำงานแล้วหรือแม้แต่ชนชั้นสูงในสังคมก็จัดว่าเป็นตัวแบบได้เช่นกัน พฤติกรรมของตัวแบบเหล่านี้ อาจส่งผลให้เกิดการบริโภคสุรามากขึ้นหรือน้อยลง หรือเปลี่ยนรูปแบบการบริโภคก็ได้เช่นกัน

ปัจจัยส่วนบุคคล

การศึกษาคุณลักษณะทางประชากรและสังคมของผู้บริโภคสุรา พบว่า เพศชายจะติ่มสุรามากกว่าเพศหญิง เพศชายอายุที่เริ่มบริโภคสุราจะอยู่ในช่วง 15-19 ปี ในขณะที่เพศหญิงมักเริ่มบริโภคเมื่ออายุ 20 ปี และสิ่งที่น่าสนใจ คือ อายุแรกเริ่มบริโภคของคนในชนบทจะน้อยกว่าคนในเมือง ส่วนระดับการศึกษานั้นไม่พบการศึกษาที่บอกความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคสุรา กล่าวคือ การเสพสุรา มีแบบแผนที่ต่างกันหรือไม่เมื่อมีระดับการศึกษาต่างกัน แต่พอจะอนุมานจากข้อมูลข้างต้นว่า ถ้าอายุแรกเริ่มในการบริโภคสุราคือ

15-19 ปี ระดับการศึกษาจึงน่าจะอยู่ในช่วงมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับการศึกษาเมื่อพิจารณาร่วมกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ อาชีพ สถานภาพทางสังคม น่าจะบอกได้ว่าประเภทของสุรานั้น่าจะมีความแตกต่างกันในแต่ละระดับการศึกษาด้วย กล่าวคือ มีผลการศึกษาพบว่าผู้มีรายได้น้อยมักนิยมบริโภคเหล้าขาว ในขณะที่ไวน์กำลังเป็นที่นิยมของผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง

ระดับรายได้และลักษณะอาชีพก็มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคสุรานั้นไม่น้อย (การศึกษาในต่างประเทศพบว่า ถ้ารายได้ต่อหัวของประชาชนสูงจะมีการบริโภคสุรามากขึ้น แต่ไม่พบการศึกษาประเภทนี้ในไทย) ระดับรายได้ถ้าสูงขึ้นก็น่าจะมีอำนาจซื้อมากขึ้น และสามารถบริโภคสุราได้มากขึ้น บ่อยครั้งขึ้น และบริโภคสุราที่มีราคาแพงได้ ส่วนในด้านอาชีพนั้นการศึกษาของ วิชัย ไชยยะ-จินดา พบว่าอาชีพมีอิทธิพลต่อการดื่มสุราค่อนข้างสูง โดยผู้ที่มีการศึกษาของ วิชัย ไชยยะ-จินดา พบว่าอาชีพมีอิทธิพลต่อการดื่มสุราค่อนข้างสูง โดยผู้ที่มีการศึกษาของ วิชัย ไชยยะ-จินดา พบว่าอาชีพมีอิทธิพลต่อการดื่มสุราค่อนข้างสูง โดยผู้ที่มีการศึกษาของ วิชัย ไชยยะ-จินดา พบว่าอาชีพมีอิทธิพลต่อการดื่มสุราค่อนข้างสูง โดยผู้ที่มีการศึกษาของ วิชัย ไชยยะ-จินดา พบว่าอาชีพมีอิทธิพลต่อการดื่มสุราค่อนข้างสูง

ปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพของบุคคลก็มีผลต่อการบริโภคสุรา ผู้ที่มีบุคลิกภาพถอยหนี หรือเก็บกด มีแนวโน้มที่จะใช้สุราเป็นทางออกในการแก้ปัญหาหรือความคับข้องใจ นอกจากนี้ผู้ที่มีระดับความนับถือตนต่ำ (Low Self-esteem) มีความรู้สึกแปลกแยกสูง (Alienation) จะมีแนวโน้มใช้สุราเพื่อลดความวิตกกังวลและความหวาดกลัวว่าจะทำอะไรล้มเหลว

(อำนาจ ไสตระกุล : 2529)

ความผิดปกติทางกาย ความเจ็บป่วยอาจส่งผลให้มีการบริโภคสุรา ไม่ว่าจะในรูปแบบยาตองหรือรูปสุรา ถ้าเป็นในรูปแบบยาตองเนื่องจากเชื่อว่าเป็นยารักษาโรค ผู้บริโภคยาตองส่วนมากจึงเป็นสตรี แต่การบริโภค “ยาตอง” ในผู้ชายจะเป็นไปเพื่อการเจริญอาหาร หรือการเพิ่มกำลังวังชาให้ร่างกายแข็งแรง

1.2 ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) เป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง ซึ่งรวมไปถึงระดับของการยอมรับการนับถือตนเอง การรู้สึกว่าตนเป็นผู้ที่มีคุณค่า มีความสามารถและมีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ (Self-concept) อย่างใกล้ชิด

ความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเองเป็นความสามารถของบุคคลในการที่จะเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในศักยภาพและพลังในตนเอง เป็นความรู้สึกที่ทำให้บุคคลมีความเชื่อมั่นมั่นคงว่า การกระทำของตนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์และความเชื่อมั่นเช่นนั้นส่งผลให้บุคคลสามารถปรับตัวได้เมื่ออยู่ในสถานะที่ไม่พึงใจ (ฮาร์เทอร์ (Harter) 1990)

การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกมั่นใจในตนเองและความพึงพอใจในตนเอง ความรู้สึกนี้เกิดจาก 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความรู้สึกปลอดภัยทางกาย ได้แก่ รู้สึกปลอดภัยจากภัยที่จะเกิดขึ้นกับกายตน เช่น ไม่ถูกทำร้าย ไม่ถูกทุบตี ไม่ถูกลงโทษทางกาย เป็นต้น ทำให้ไม่รู้สึกหวาดกลัว จึงพัฒนาความรู้สึกมั่นใจในตนเองขึ้น

2. ความมั่นคงทางอารมณ์ ได้แก่ รู้สึกไม่ถูกลบหลู่ ทำให้ขายหน้า ถูกดูถูกหมิ่น ได้รับ ความยุติธรรม เสมอต้นเสมอปลาย

3. ความมีเอกลักษณ์ ได้แก่ รู้จักและเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง แล้วนำความรู้ความสามารถที่แท้จริงที่มีอยู่นั้นไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ และมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

4. ความเป็นเจ้าของ ได้แก่ การยอมรับจากผู้อื่น ทำให้สร้างความสัมพันธ์ใหม่กับผู้อื่นได้อย่างง่ายดาย เริ่มพัฒนาความเป็นอิสระ และการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

5. ความสามารถ ได้แก่ เชื่อมั่นในความสามารถของตนที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จ ทำให้เกิดความมานะพยายามที่จะเรียนหรือทำสิ่งใหม่จนกว่าจะประสบความสำเร็จ และเกิดความเชี่ยวชาญ ความสามารถนี้จำแนกออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

5.1 ความสามารถทางวิชาการ

5.2 ความสามารถทางกีฬา

5.3 ความสามารถที่ทำให้สังคมยอมรับ

5.4 ความสามารถในการกระทำหรือการปฏิบัติ

5.5 ความสามารถทางกายภาพที่ปรากฏ เช่น รูปร่าง หน้าตา ลักษณะท่าทาง และ

อื่น ๆ

1.3 ความตระหนักในตนเอง

ความตระหนักในตนเองว่า หมายถึง การรู้ตัวหรือการรู้สัมผัสเกี่ยวข้องกับตนเองของบุคคลในสถานการณ์ที่ถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้า คือ รู้ว่าตนเองกำลังคิดอะไร รู้สึกอย่างไรและกำลังทำอะไรขณะนั้น โดยอาศัยความสนใจเข้าสู่ตนเอง (สุภาพร ดาวดี 2543 : 36)

การพัฒนาตนเอง ความตระหนักในตนเองมีลักษณะและวิธีการที่สามารถฝึกฝนได้ ดังนั้นถ้ามีการฝึกฝนหรือปฏิบัติการว่าจะเป็นรูปแบบใดก็ตามจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต ก็จะสามารถสร้างความสมดุลให้กับตนเอง มีทักษะในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ซึ่งมีความสำคัญและมีคุณประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาตนเอง ได้มีการฝึกฝนทักษะและสะสมประสบการณ์ในการพัฒนาความตระหนักในตนเอง เป็นการเพิ่มโอกาสในการ

พัฒนาและปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น กระบวนการตระหนักในตนเอง สามารถฝึกปฏิบัติได้จากขั้นตอนและกิจกรรมดังต่อไปนี้ (กระทรวงสาธารณสุข , กรมอนามัย 2539 : 12)

1. ขั้นตอนการสร้างความรู้สึก ประกอบด้วยการใช้สื่อเพื่อให้เกิดความรู้สึก เช่น วีดิทัศน์ โดยการใช้เกมส์

2. ขั้นตอนการจัดระบบความคิด ความเชื่อ ประกอบด้วยกิจกรรมที่เน้นกระบวนการกลุ่ม เช่น การอภิปรายรายกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่และการประยุกต์แนวคิด

1.4 แรงจูงใจ (Motivation)

แรงจูงใจเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นมาจากจิตสำนึก หรือจิตใต้สำนึกก็ตาม คือบุคคลอยากทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพราะมีประสบการณ์มาเป็นตัวกระตุ้น(ดร.จันทร์ ชุ่มเมืองปัก 2546:17)

แรงจูงใจ หมายถึง แรงกระตุ้นหรือแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรม เป็นแรงที่ให้พลังงานกระตุ้นร่างกายให้กระทำพฤติกรรม เป็นแรงกระตุ้น ที่มีการกำหนดทิศทางไว้ว่าจะกระทำพฤติกรรมออกไปอย่างไร แบบใด และเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลรักษาพฤติกรรมนั้นเอาไว้

(สิทธิโชค วรานุสันติกุล 2546:157)

แรงจูงใจ คือ พลังภายในที่ผลักดันให้มนุษย์มีการเคลื่อนไหวหรือแสดงพฤติกรรมเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ความสำคัญของแรงจูงใจ คือ

1. เป็นสาเหตุของการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ จากการศึกษาพบว่าพฤติกรรมมนุษย์ทุกพฤติกรรมล้วนมีสาเหตุมาจากการได้รับแรงจูงใจ ทั้งจากตนเอง บุคคลอื่น รวมถึงสังคมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่

2. มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ เมื่อบุคคลสนใจหรือมีความปรารถนา ที่จะประสบผลสำเร็จในเรื่องใดแล้วยอมเป็นแรงผลักดันให้บุคคลนั้น กระตือรือร้น ทั้งจากตนเอง ศึกษา ค้นคว้า ทุ่มเทเพื่อเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ

กระบวนการเกิดแรงจูงใจ

การที่บุคคลจะเกิดแรงจูงใจจนกระทั่งแสดงพฤติกรรมใดออกมานั้น ต้องเกิดจากการมีสิ่งเร้ามากระตุ้น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งเร้าภายนอกหรือสิ่งเร้าภายในร่างกายก็ตาม สิ่งเร้าเหล่านี้จะทำให้บุคคลเกิดความต้องการ และความต้องการดังกล่าวจะสร้างแรงขับและแรงจูงใจ เพื่อทำหน้าที่กระตุ้นหรือรบกวนร่างกายให้เกิดพฤติกรรมในการมุ่งไปสู่เป้าหมาย

เมื่อได้รับการตอบสนองตามเป้าหมายที่ต้องการแล้ว แรงขับหรือแรงจูงใจนั้นจะลดลงหรือหายไป รวมไปถึงทำให้ความต้องการนั้นหมดตามไปด้วย แต่เกิดความต้องการใหม่ เมื่อมีสิ่งเร้าใหม่ที่มีความสำคัญมากกว่าสำหรับบุคคลนั้นขึ้นมาทดแทน เป็นเช่นนี้เรื่อยไปตราบเท่าที่มนุษย์ยังมีความต้องการ

1. สิ่งเร้า มีทั้งสิ่งเร้าภายในร่างกายเอง ซึ่งเป็นสิ่งเร้าที่เกิดจากการทำงานของระบบต่างๆในร่างกายมนุษย์ เช่น ระดับน้ำตาลในเลือด การไหลเวียนของโลหิต รวมถึง อารมณ์ ความคิด สิ่งเร้าภายนอกร่างกาย คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัว เช่น สภาพอากาศ กลิ่น เสียง เป็นต้น

2. ความต้องการ (Needs) เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างแรงขับและแรงจูงใจ เมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้นจะทำให้ร่างกายสูญเสียภาวะสมดุลไป จะก่อให้เกิดความต้องการที่จะแสดงพฤติกรรมที่ทำให้เกิดภาวะสมดุลกลับคืนมา

จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมที่เกิดจากแรงจูงใจต้องมีเป้าหมายเสมอ เช่น บางคนมีเป้าหมายที่จะเรียนจบแล้วมีอาชีพการงานที่ดี มีเงินเดือนสูงๆ จึงทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะมุ่งมั่นในการเรียน ขยันเข้าเรียน อ่านหนังสือ ศึกษาความรู้เพิ่มเติม รวมถึงทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพของตน เพื่อให้จบไปเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ จะได้มีอาชีพการงานที่ดี มีเงินเดือนสูงๆ ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ เป็นต้น โดยความต้องการและแรงจูงใจที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมนั้น เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้และมีความแตกต่างตามการเรียนรู้ ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยมในแต่ละสังคม แรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการเพียงอย่างเดียวอาจทำให้เกิดพฤติกรรมขึ้นหลายรูปแบบ และพฤติกรรมอย่างหนึ่งอาจเกิดจากแรงจูงใจหลายอย่างพร้อมๆกันได้

การวัดแรงขับหรือแรงจูงใจ ดูได้จาก

1. ระดับของการทำกิจกรรม จากการศึกษาพบว่า บุคคลที่ไม่ชอบอยู่หนึ่งต้องมีกิจกรรมทำอยู่ตลอดเวลา คือ บุคคลที่มีแรงขับหรือแรงจูงใจสูงกว่าคนที่ไม่ชอบทำกิจกรรมหรือชอบนอน

2. การยอมรับการลงโทษ คือ การยอมรับที่จะถูกลงโทษอย่างง่ายดาย เช่น ไม่เข้าเรียนไม่เป็นไร ยอมให้อาจารย์หักคะแนนความสนใจในการเข้าเรียน เป็นต้น

3. การเลือกเป้าหมาย คือ การเลือกทำกิจกรรมที่จะตอบสนองต่อความต้องการที่เกิดขึ้นนั้นมากน้อยเพียงใด เช่น อยากได้เกรดเอ อีก 2 วันจะสอบ มีเพื่อนมาชวนไปเที่ยว ผู้ที่เลือกอ่านหนังสือ คือ ผู้ที่มีแรงจูงใจสูงกว่าผู้ที่เลือกไปเที่ยว

การสร้างและพัฒนาแรงจูงใจ ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้

1. สิ่งเร้า แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเรียนรู้
ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น
2. การกระตุ้น ขึ้นอยู่กับความบ่อยและความรุนแรงในการกระตุ้น
3. ความพอใจ เมื่อมีความพอใจในสิ่งใด มักเกิดแรงจูงใจในระดับสูงให้อยากทำสิ่ง
นั้น ดังคำกล่าวที่ว่า ให้รักในสิ่งที่ทำ หรือทำในสิ่งที่รัก แล้วจะดี
4. ความคิด ผึกคิดในทางบวก คือคิดว่าตนเองมีศักยภาพที่จะพัฒนาได้ เมื่อทำได้ก็
ให้รู้จักชื่นชมตัวเองและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น
5. ความต้องการ เรียนรู้และหาความต้องการที่แท้จริงของตนเอง และมีความ
พยายามที่จะให้ได้มา ฟังระลึกเสมอว่า ความสำเร็จใดได้มาโดยไม่ลงทุนลงแรง
6. ผลตอบแทน ผลตอบแทนที่ดีมักทำให้เกิดแรงจูงใจในระดับสูง ผลตอบแทนในที่นี้
ไม่ได้หมายความว่าถึงเฉพาะเงิน หรือสิ่งของ แต่รวมถึงความสุข ความพอใจ ความสบายใจ
ความภาคภูมิใจ ทั้งของตนเองและคนรอบข้าง เมื่อใดที่หมดกำลังใจ ฟังระลึกถึง
ผลตอบแทนที่จะได้รับเมื่อทำได้ดังต้องการ
(ภาควิชาสรีรวิทยา คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 2549:205-207)

ประเภทของแรงจูงใจ

1. แรงจูงใจประเภทดูตามลักษณะการแดงออกทางพฤติกรรม
คือ เป็นแรงจูงใจที่จะสังเกตได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกมาให้เห็นทางสายตาได้ชัดเจน เช่น
พฤติกรรมที่แสดงออกมาให้เห็นว่ามีความสงสัย ก็จะดูจากสายตา หรือดูจากการกระอื่น
ประกอบ
  - 1.1 แรงจูงใจประเภทที่เป็นการแสดงออกทางแรงจูงใจภายใน ได้แก่ จำพวก
ประสบการณ์ที่เป็นแรงจูงใจอันเกิดจากความต้องการภายในของบุคคลและพฤติกรรมที่เกิด
ขึ้นก็เป็นพฤติกรรมภายในความรู้สึกของบุคคลนั้น เช่น ความรัก ความเมตตา ความเชื่อถือ
หรือการยอมรับ หรือในทางตรงกันข้าม เกิดความรู้สึกเกลียดหรือโกรธก็จะแสดงให้เห็นทางสี
หน้าท่าทาง ซึ่งล้วนเป็นแรงจูงใจภายในนี้ไม่ต้องอาศัยความต้องการหรือสิ่งเร้าจากภายนอก
เลย
  - 1.2 แรงจูงใจที่เป็นการแสดงออกทางแรงจูงใจภายนอก ได้แก่ จำพวกประสบการณ์
ที่เป็นแรงจูงใจอันเกิดจากความต้องการสิ่งของภายนอกกาย เช่น อยากได้บ้านใหม่ สู้ทชุด
ใหม่ นี่คือนแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการผลตอบแทนเป็นวัตถุ
2. แรงจูงใจตามลักษณะที่มาของแรงจูงใจ

คือ เป็นแรงจูงใจที่มาจากทั้งภายในและภายนอก แต่พฤติกรรมที่แสดงออกจะเกิดจากสิ่งแวดล้อมและสังคมรอบกาย เช่น ความอ่อน ความเย็น ความดี ความเก่ง เป็นต้น ซึ่งแรงจูงใจประเภทนี้แบ่งออกเป็น 3 ประเภทย่อย

2.1 ที่มาจากการจูงใจทางสรีรวิทยา ได้แก่ จำพวกประสบการณ์ที่เป็นแรงจูงใจที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมสนองความต้องการทางกายทั้งหลายทั้งปวง เช่น ความหิวทำให้เกิดพฤติกรรมมารับประทาน ปวดท้อง ทำให้เป็นแรงจูงใจที่จะไปพบแพทย์ อากาศร้อนก็เป็นแรงจูงใจที่จะแสวงหาเครื่องปรับอากาศ หรือเดินทางมาเหนือยก็จะเป็นแรงจูงใจให้เราต้องการพักผ่อน เป็นต้น

2.2 แรงจูงใจที่มาจากจิตวิทยา แรงจูงใจประเภทนี้ไม่มีความจำเป็นโดยตรงต่อการดำรงชีวิตเหมือนเฉพาะ คือ ก่อให้มีสุขภาพจิตดีสม่ำเสมอ มีความสดชื่นไม่เศร้าสร้อย มีความครั้นเครงเบิกบานอยู่เป็นนิจ เป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดพฤติกรรมทางความรู้สึก ประเภทการจูงใจภายใน

2.3 แรงจูงใจที่มาจากการจูงใจทางสังคม ประสบการณ์ที่เป็นแรงจูงใจประเภทนี้คือ ตัวอย่างที่เคยเห็นผู้ประสบความสำเร็จจากการยกย่องจากสังคมมาแล้ว เช่น การสรรหาครูผู้มีผลงานดีเด่น

1.5 แรงสนับสนุนทางสังคม

แรงสนับสนุนทางด้านสังคม หมายถึง สิ่งที่ได้รับได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมในด้านความช่วยเหลือทางด้านข้อมูล ข่าวสาร วัตถุประสงค์ของ หรือการสนับสนุนทางด้านจิตใจจากผู้ให้การสนับสนุน ซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือกลุ่มคน และเป็นผลให้ผู้รับได้ปฏิบัติหรือแสดงออกทางพฤติกรรมไปในทางที่ผู้รับต้องการ (สงรงค์ภรณ์ ดวงคำสวัสดิ์, 2539 : 29 – 35)

อิทธิพลทางสังคม คือ การกระทำโดยคนหนึ่งหรือหลายคนเพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความคิดหรือความรู้สึกของคนอื่น ซึ่งอิทธิพลทางสังคมแสดงออกมาได้หลายรูปแบบ แต่ที่นิยมกล่าวถึง มี 4 รูปแบบ คือ

1. การชักจูง (Persuasion) การใช้การสื่อสารเพื่อประโยชน์เฉพาะในการเปลี่ยนแปลงใจหรือความคิด ความเชื่อบุคคล ตลอดจนเปลี่ยนพฤติกรรมของคนด้วย

องค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. คุณลักษณะของผู้ชักจูง

- มีเสน่ห์ เช่น รูปร่างหน้าตาดี แต่งตัวดี
- มีแบบการนำเสนอที่ดี วิธีการพูด การเขียน

- มีความน่าเชื่อถือ มีความรู้และความชำนาญในเรื่องนั้นจริง

2. เนื้อหาของข้อเสนอ

- มีเหตุผลสนับสนุนทั้งด้านที่ต้องการและด้านที่ไม่ต้องการ

- การสื่อสารต้องเหมาะสม เช่น การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

การคล้อยตาม (Conformity) เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่บุคคลเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้เข้ากับมาตรฐานหรือความเชื่อซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป หรือกล่าวว่าให้เข้ากับบรรทัดฐานของกลุ่มคนก็ได้ เช่น กลุ่มเด็กวัยรุ่น การใช้ห้องสมุด

การไม่คล้อยตาม แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1) การต่อต้านสิ่งที่เค้าทำหรือพูด

2) เป็นตัวของตัวเอง คือไม่ต่อต้าน แต่ไม่ทำตาม

3. การยอมทำตาม (Compliance) เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากผู้ยื่นร้องขอให้กระทำ ทั้งที่ใจจริงไม่อยากทำ เช่น การเรียกร้องของเด็ก เช่น อยากกินไอศกรีม แต่ไม่ขอว่าอยากกิน ซึ่งเด็กขอหลายๆ อย่าง เช่น ทอฟฟี่ ช็อกโกแลต ไอศกรีม ซึ่งเราไม่สามารถที่จะให้เด็กได้ ทำให้ผู้ใหญ่ต้องปฏิเสธว่ามีหลายรายการเหลือเกิน แต่พอเด็กขอลดลงเหลือเพียงอย่างเดียว ก็เลยต้องยอมในการซื้อไอศกรีมที่เด็กต้องการขอเพียงอย่างเดียว การที่เด็กเรียนรู้ว่าถ้าขอซื้อไอศกรีมเพียงอย่างเดียวตั้งแต่แรกจะถูกปฏิเสธจากผู้ใหญ่

4. เชื่อฟัง (Obedience) เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากบุคคลยอมทำตามคำสั่งของผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า การเชื่อฟังผู้มีอำนาจ เช่น นักเรียนเชื่อฟังครู ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ ระบบโรงเรียน พยาบาลที่ต้องทำตามคำสั่งแพทย์

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction)

- การคล้อยตาม

- การเชื่อฟัง

- การเกลี้ยกล่อม

- ความดึงดูดระหว่างบุคคล

- ความก้าวร้าว

- ความช่วยเหลือ

นอกจากทั้งพฤติกรรมการคล้อยตาม การเชื่อฟัง การเกลี้ยกล่อม ที่กล่าวมาแล้ว ยังมีภาวะต่างๆ ที่จัดอยู่ในหัวข้อปฏิสัมพันธ์ทางสังคม คือ

1) ความดึงดูดระหว่างบุคคล ขึ้นอยู่กับ

- ความใกล้ชิด เช่น การทำงานร่วมกัน

- ความคล้ายคลึง เช่น สีผิว ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา
- ความเชื่อซึ่งกันและกัน เช่น ความชอบซึ่งกันและกัน
- ความสวยหล่อ

2) ความก้าวร้าว คือ พฤติกรรมที่มุ่งประสงค์จะทำร้ายผู้อื่น มีเจตนาในการทำร้ายผู้อื่น ซึ่งผลจากความพยายามในการที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีได้เจตนาทำร้ายผู้อื่น(ภาควิชา สรีรวิทยา คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ 2549:231-233)

1.6 พฤติกรรมป้องกัน

พฤติกรรมในจิตวิทยานั้น หมายถึง การกระทำอันเนื่องมาจากการกระตุ้นหรือถูกจูงใจสิ่งเร้าต่าง ๆ การกระทำหรือพฤติกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้อื่นได้สัมผัสรับรู้ ทั้งนี้เราจะเห็นได้ว่ามีพฤติกรรมจำนวนมากที่แม้จะกระทำด้วยสาเหตุหรือจุดมุ่งหมายเดียวกัน แต่ลักษณะท่าทีหรืออาการอาจแตกต่างกันไป เมื่อบุคคล เวลา สถานที่ หรือสถานการณ์เปลี่ยนแปลง ความแตกต่างที่เกิดขึ้นนี้ เป็นเพราะการกระทำในแต่ละครั้งของบุคคลที่มีสภาพร่างกายปกติ ล้วนแล้วแต่จะต้องผ่านกระบวนการคิดและการตัดสินใจอันประกอบด้วยอารมณ์ และความรู้สึกของผู้กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ จึงทำให้พฤติกรรมของแต่ละคราวเปลี่ยนแปลงหรือปรับเปลี่ยนไปตามเรื่องที่เกี่ยวข้องเสมอ (สรพล พะยอมแย้ม 2545:18-19)

แฮริส และกูเทน (Harris and Guten 1979 : 28 อ้างใน ประพนอม กาญจนวณิชย์ 2548:18) ได้ให้ความหมายของ พฤติกรรมการป้องกัน (Protective Behavior) หมายถึง การกระทำของบุคคลที่ทำเป็นปกติอย่างสม่ำเสมอ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้อง ส่งเสริม หรือคงไว้ ซึ่งภาวะสุขภาพที่ดี

ระดับป้องกัน

แคปแลน (Caplan 1964, quoted in Bloom 1996 : 2 – 3 อ้างใน ประพนอม กาญจนวณิชย์ 2548:18) ได้แบ่งระดับของการป้องกันทางจิตวิทยาออกเป็น 3 ระดับดังนี้คือ

1. การป้องกันเบื้องต้น (Primary Prevention) หมายถึง การป้องกันปัญหาก่อนล่วงหน้าที่จะเกิดปัญหาขึ้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผู้ป่วยรายใหม่ขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มที่มีโอกาสเสี่ยง สภาวะเสี่ยง หรือสภาพการณ์ ซึ่งขั้นนี้เป็นการกำจัดต้นตอสาเหตุของของปัญหา
2. การป้องกันระดับที่สอง (Secondary Prevention) หมายถึง การป้องกันในขั้นนี้เน้นไม่ให้เกิดปัญหาที่เกิดขึ้นมาแล้วลุกลามเป็นการลดอัตราการเกิดโรคของผู้ป่วยรายใหม่ ลดความรุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้น

3. การป้องกันระดับที่สาม (Tertiary Prevention) หมายถึง การป้องกันนี้มุ่งเน้นไม่ให้เกิดความรุนแรงปัญหาในชุมชน มุ่งการบำบัดรักษา ไม่ให้ปัญหาลุกลาม และฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ป่วยให้คืนสภาพเดิม

การป้องกันตัวเอง วิทยารุ่นเองต้องพยายามศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ รู้จักเลือกแนวทางดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ใช้วิจารณญาณในการแก้ไขปัญหา รู้จักตัดสินใจ แก้ปัญหาที่รู้ว่ามียกย กล้าจะปฏิเสธไม่ว่าจะเป็น การสูบบุหรี่หรือการดื่มเหล้า เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นการเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การใช้สารเสพติดชนิดอื่น ๆ (นพรัตน์ พฤษชาติ 2552:95)

พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

พฤติกรรมในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ควรที่จะเริ่มที่การป้องกันเบื้องต้นก่อนที่จะเกิดปัญหาขึ้น

1. แนวทางการควบคุมการดื่ม ถ้าจำเป็นต้องดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ควรจะมีแนวทางที่ควบคุมการดื่ม ดังนี้

1.1 หลีกเลี่ยงการดื่มด้วยสาเหตุเพื่อลดความเครียด ความวิตกกังวล หรือ การดื่มเศร้า

1.2 ถ้ามีแผนว่าจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ในงานเลี้ยง งานสังสรรค์ ควรรับประทานอาหารไปก่อน หรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พร้อมกับแก้มที่เป็นอาหารโปรตีนประเภท เนื้อหมู ไก่ ซึ่งทำให้การดูดซึมแอลกอฮอล์เข้าสู่ร่างกายช้าลง ไม่ควรดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับแก้มที่มีรสเค็ม เพราะจะกระหายน้ำบ่อย ทำให้ยิ่งดื่มมากขึ้น

1.3 เครื่องดื่มที่ใช้ผสมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ควรเป็นเครื่องดื่มประเภทที่ไม่มีก๊าซคาร์บอนเนต เพราะก๊าซคาร์บอนเนตทำให้กล้ามเนื้อบริเวณกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กคลายตัวแอลกอฮอล์จึงถูกส่งผ่านมาลำไส้เล็ก และถูกดูดซึมเข้าสู่ร่างกายเร็วขึ้นทำให้มึนเมาได้เร็วกว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่มีก๊าซคาร์บอนเนตผสม

1.4 ขณะดื่ม หลีกเลี่ยงการเล่นเกมส์ การต่อรอง ที่ชักชวนให้มีการดื่มมากขึ้นควรดื่มอย่างช้า ๆ เพราะการดื่มอย่างรวดเร็ว ปริมาณแอลกอฮอล์ที่มาก ๆ ขึ้นอย่างรวดเร็วผลทำให้มีอาการมึนเมาเร็วขึ้น

1.5 วางแผนการดื่ม กำหนดปริมาณแอลกอฮอล์ไว้ล่วงหน้า หยุดดื่มเมื่อดื่มได้ตามที่กำหนดระยะเวลาในการดื่มให้สั้น และให้สิ้นสุดการดื่มให้เร็วที่สุดเท่าที่ทำได้

1.6 เมื่อรู้สึกว่ามีอาการเมา ควบคุมตนเองได้ลดลง ควรหยุดดื่มและนอนพัก ไม่ควรขับรถยนต์ขณะมีอาการมึนเมา มักจะทำให้มีโอกาสเกิดอุบัติเหตุได้สูงกว่าปกติ

ทางเลือกเพื่อป้องกันปัญหาจากสุรา

อรพรรณ เมธาติลลกุล (2541 : 84-87 อ้างใน ประพนอม กาญจนวิชัย 2548:20-23) ได้เสนอทางเลือกในสังคม สำหรับบุคคล ครอบครัว หน่วยงาน ชุมชน และประเทศชาติ เพื่อป้องกันปัญหาจากสุราในแต่ละระดับ ไว้ดังนี้

- ทางเลือกของบุคคล

1. ปรับแนวคิดต่อความสุข และความต้องการของชีวิตให้อยู่ในทางสายกลาง
2. หากิจกรรมส่งเสริมความสุขที่มีผลดีต่อสุขภาพและจิตใจ
3. เล่นกีฬา ซึ่งช่วยให้ร่างกายมีการหลั่งของสาร Endorphin ที่ทำให้บุคคล สดชื่น และมีความสุขได้ ปัจจุบันประชากรไทยยังเล่นกีฬาน้อย คือเพียงร้อยละ 20 เท่านั้นที่เล่นกีฬาบ้างจนถึงเล่นเป็นประจำ
4. ถ้าไม่เป็นผู้ดื่ม ก็ไม่ควรพยายามลองดื่ม
5. ถ้ามีผู้ชวนให้ดื่ม ก็ปฏิเสธอย่างนุ่มนวล หลายครั้งเขาก็เลิกชวนไปเอง
6. ลดการเดินทางแหล่งสุราหรือร้านเหล้า
7. ถ้าจำเป็นต้องดื่มสุรา ควรดื่มเพียงเล็กน้อย และดื่มในระหว่างอาหารและไม่ใช้เด็กไปซื้อสุราให้ผู้ใหญ่
8. ถ้าติดสุราหรือมีปัญหาโรคสุราแล้ว และต้องการพบแพทย์ให้ช่วยเหลือก็ไม่ควรรีรอ
9. ทำงานอดิเรก เช่น ปลูกต้นไม้ อ่านหนังสือ เข้าห้องสมุดเย็บปักถักร้อยและอื่น ๆ
10. หันเข้าหาธรรมชาติและสิ่งอื่นตามโอกาส
11. ไม่ดื่มสุราถ้าต้องขับรถ

- ทางเลือกของครอบครัว

1. สร้างบรรยากาศของครอบครัวให้มีความสุขเพื่อป้องกันปัญหาสมาชิกของครอบครัวมีความซับซ้อนใจ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญในการนำไปสู่การแก้ปัญหาของสมาชิกนั้น ด้วยการดื่มสุรา
2. หากิจกรรมที่ดีมีประโยชน์ หรือเสริมรายได้บ้าง ถ้าต้องการทำโดยส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวทุกคนมีส่วนร่วม
3. ส่งเสริมให้สมาชิกของครอบครัวมีสังคมที่ดี มีเพื่อนที่ดีไม่เป็นนักดื่ม
4. ไม่เพิ่มทุกข์ ให้กับสมาชิกครอบครัวที่มีปัญหาจากการดื่มสุราไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ค่อย ๆ วิเคราะห์ปัญหาที่สาเหตุและช่วยสมาชิกนั้นแก้ปัญหาด้วยความใจเย็น
5. จัดให้มีเครื่องดื่ม ที่ส่งเสริมสุขภาพกายไว้ในครัวเรือนได้แก่น้ำผลไม้ นม

6. ช่วยเหลือผู้มีปัญหาจากสุราในครอบครัวให้มีทางออก เช่นช่วยเป็นกำลังใจในการเลิกสุรา และหรือการช่วยเหลือทางการแพทย์ในกรณีที่ต้องการการบำบัดและอื่น ๆ

- ทางเลือกของหน่วยงาน

1. ให้มีนโยบายป้องกันปัญหาจากสุราของหน่วยงานอย่างชัดเจน
2. ส่งเสริมค่านิยมไม่ดื่มสุราในหน่วยงาน ผู้นำไม่ควรดื่มสุราพำเพื่อ
3. ให้เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ขายอย่างพอเพียงจำกัดปริมาณเครื่องดื่มที่มี

แอลกอฮอล์ขายในหน่วยงาน

4. จัดให้มี "ผู้ปฏิบัติงานดีเด่นไม่เป็นปัญหาจากสุรา" ของหน่วยงาน

5. ลดการเสิร์ฟสุราในงานเลี้ยงของหน่วยงาน

- ทางเลือกของชุมชน

1. ส่งเสริมค่านิยม คนดีไม่ดื่มสุรา

2. ลดร้านขายสุราในชุมชนหรือไม่ให้มีถ้าทำได้และคนในชุมชนส่วนใหญ่ต้องการถ้ามีจำหน่ายควรกำหนดเวลาจำหน่าย

3. จัดให้มีกิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมทางสังคม เพื่อป้องกันการดื่มสุรา และรณรงค์ป้องกันปัญหาจากสุรา

4. ส่งเสริมและยกย่องคนไม่ดื่มสุรา เจ้าของงานเลี้ยงที่ไม่เสิร์ฟสุรา หรือตัวอย่างที่ดีอื่น ๆ ในชุมชน

5. ผู้นำในชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดี ที่ไม่มีปัญหาสุรา

- ทางเลือกของประเทศ

1. มีนโยบายที่ลดการป้องกันปัญหาสุรามากกว่าหารายได้เข้ารัฐเล็ก ๆ น้อย ๆ จากภาษีและเงินผลประโยชน์

2. ปรับปรุงกลไกของรัฐโดยเฉพาะหน่วยงานราชการให้ดูแล และปฏิบัติการป้องกันปัญหาจากสุราอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการดำเนินการให้กระทำตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาจากสุราที่มีอยู่

3. ส่งเสริมประชาชนภายในชาติให้เป็นผู้ใหญ่ที่ไม่ดื่มสุรา และผู้นำประเทศไม่ควรดื่มสุราเผยแพร่ภาพทั่วราชอาณาจักร

4. ส่งเสริมประชาชนให้เข้าหาแก่นของศาสนา ที่ทำให้คนไทย มีเครื่องยึดเหนี่ยวที่ดี ยังช่วยแก้ปัญหาอื่น ๆ ของประเทศอีกด้วย

5. คุ้มครองผู้บริโภคหรือประชาชนในชาติให้ปลอดภัยจากปัญหาสุรา

6. กล่าวหาผู้ที่ประกาศให้สุราเป็นสินค้าที่บันเทิงนันทนาการและศีลธรรมตาม
 นัยสำคัญของ พ.ร.บ.คุ้มครองผู้บริโภคซึ่งต้องควบคุมฉลากและงดการโฆษณา

ทัศนะต่าง ๆ ที่มีต่อกำเนิดพฤติกรรม

นับตั้งแต่โบราณกาลเป็นต้นมา มนุษย์ได้พยายามที่จะศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์
 ด้วยตัวเองมาตลอด ความพยายามที่จะศึกษาพฤติกรรมมนุษย์นี้เป็นเพราะว่าต้องการที่จะ
 หาวิธีที่จะทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขในสังคมที่อุดมไปด้วยมิตรภาพ ความ
 เข้าใจกันและกันซึ่งพาอาศัยกันและกันอยู่ด้วยกันอย่างสันติ ด้วยเหตุนี้จึงมีทฤษฎีและ
 หลักการต่าง ๆ มากมายเกิดขึ้นจากบรรดาผู้รู้และนักปราชญ์ทั้งหลายพยายามที่จะหา
 หลักเกณฑ์คำอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ ความหลากหลายของทัศนะของผู้รู้ดังกล่าว
 อาจจะทำให้เกิดความสับสน ผู้เขียนจะรวบรวมทัศนะต่าง ๆ ให้เป็นหมวดหมู่ 3 ประเภท
 ด้วยกันตามความเชื่อในเรื่องกำเนิดพฤติกรรม

(ดร.สิทธิโชค วรานุสันติกุล 2539:19-43)

ประเภทแรก พวกที่มีความเชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์นั้น เกิดมาจากภายในตัวของ
 มนุษย์เองกล่าวคือ ใน (mind) นี้เองที่เป็นต้นกำเนิดของพฤติกรรม การอธิบายว่าพฤติกรรม
 เกิดมาได้อย่างไร ในทัศนะนี้จึงเป็นการพยายามอ้างอิงเอาความคิดรวบยอดที่เป็นเรื่องจิตใจ
 มาอธิบาย เช่น เพลโต (Plato) และ เดการ์ต (Descarte) ซึ่งความเชื่อที่ว่าความคิดภายใน
 (innateideas) ซึ่งผูกติดอยู่กับจิตเป็นตัวที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการแสดงพฤติกรรม

ประเภทที่สองพวกที่มีทัศนะว่ามนุษย์เกิดมาแล้วตกอยู่ภายใต้การควบคุมของ
 สิ่งแวดล้อม อริสโตเติล (Aristotle) เป็นผู้เริ่มประกาศความเชื่อนี้ ต่อมาความคิดเช่นนี้
 กลับมามีอิทธิพลอีกในยุคของจอห์น ลอคค์ (John Locke), เบิร์คลี (Berkeley) และอีก
 หลายคนซึ่งเชื่อว่าประสบการณ์ของมนุษย์ต่างหากที่ทำให้คนเราเกิดการเรียนรู้ที่จะกระทำ
 พฤติกรรม เมื่อเกิดมานั้น มนุษย์ไม่ได้มีความรู้ติดตัวมาแต่อย่างใด ล้วนแล้วแต่ต้องเรียนรู้
 ภายหลังจากเกิดมาแล้วทั้งสิ้น ต่อมาเมื่อได้มีประสบการณ์แล้วจึงจะเรียนรู้และจะจดจำ
 ประสบการณ์นั้นเอาไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการแสดงพฤติกรรมในอนาคตต่อไป

สำหรับนักจิตวิทยาในยุคใหม่นี้ นักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม (Behaviorist) มีบทบาท
 เด่นชัดมากในการเป็นผู้นำของแนวคิดนี้ ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้นำของกลุ่มนี้ได้แก่ สกินเนอร์
 (Skinner) บุคคลผู้นี้ได้เขียนหนังสือหลายเล่มที่ชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมมนุษย์ถูกควบคุมโดย
 เงื่อนไขของการเสริมแรงและเงื่อนไขแห่งการลงโทษ และด้วยเหตุนี้เองมนุษย์จึงไม่มีเสรีภาพ
 แต่ประการใด เสรีภาพที่เราพูดกันนั้นแท้จริงแล้วก็ยังเป็นภาพลวงเท่านั้นเอง

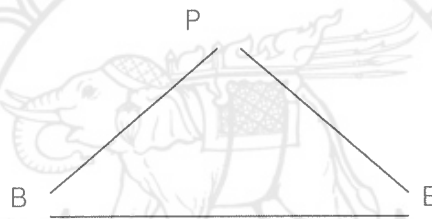
การที่จะเข้าถึงทักษะของสกินเนอร์ในเรื่องเสรีภาพนั้นจำเป็นต้องรู้เรื่องของเงื่อนไข 2 ประการข้างต้นก่อน สกินเนอร์ชี้ให้เห็นว่าผลการกระทำของคนเรามีอยู่ 2 ประการคือ ผลการกระทำที่ทำให้พอใจซึ่งจะทำหน้าที่เป็นแรงเสริมให้แกการกระทำนั้นต่อไป (เงื่อนไขแห่งการเสริมแรง) และผลการกระทำที่ทำให้ไม่พอใจซึ่งจะเป็นตัวการทำให้คนเราหยุดพฤติกรรมอันจะนำมาซึ่งผลการกระทำเช่นนี้ในอนาคต (เงื่อนไขแห่งการลงโทษ)

พฤติกรรมซึ่งยังผลให้เกิดความพอใจ เช่น พฤติกรรมที่ทำแล้วได้รับคำชม ได้เลื่อนขั้นและตำแหน่ง ได้เงิน ได้รับการเคารพยกย่องได้ชื่อเสียง ฯลฯ ก็จะมีโอกาสสูงมากที่จะเกิดขึ้นอีกในอนาคต ในขณะที่พฤติกรรมที่ยังผลให้เกิดความไม่พอใจ เป็นต้นว่า ทำแล้วถูกปรับเงิน ถูกตำหนิ ถูกทำร้าย ถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม ถูกเขี่ยนตี ฯลฯ ก็หยุดไป เพราะฉะนั้นพฤติกรรมของคนเราจึงถูกควบคุมโดยเงื่อนไขของผลการกระทำทั้ง 2 ประการดังกล่าว

สกินเนอร์ คัดค้านแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมเกิดขึ้นมาจากสภาวะภายในตัวบุคคล ข้ออ้างที่เขาใช้ได้แย่งก็คือ สภาวะภายในตัวบุคคล เช่น อารมณ์ ความรู้สึกนั้นเป็นสิ่งไม่มีตัวตนเขาโต้แย้งว่าถึงแม้ว่าเราจะเกิดความหิวขึ้นแล้วเราจึงจะกินอาหาร หรือเราเกิดความโกรธขึ้นมาก่อนความก้าวร้าวแต่ความหิวไปทำให้เราเกิดพฤติกรรมกินอาหารได้อย่างไร ความโกรธทำให้เรามีพฤติกรรมก้าวร้าวได้อย่างไร อารมณ์และความรู้สึกเช่นนี้ถูกทำให้เชื่อว่าอยู่ที่จิตใจ (mind) แต่จิตใจเล่าอยู่ที่ไหน สิ่งที่ไม่มีตัวตนเช่นนี้ทำให้ตัวบุคคลซึ่งมีตัวตนนั้นเคลื่อนไหวได้อย่างไร สกินเนอร์ตั้งข้อสังเกตไว้ว่าคนเรามักจะสรุปเอาความรู้สึกและอารมณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้าพฤติกรรมนั้นว่าเป็นสาเหตุของพฤติกรรม โดยมีได้พิจารณาถึงสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนหน้าอารมณ์และความรู้สึกและไม่พิจารณาถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกัน ดังนั้นสกินเนอร์จึงเสนอว่าเราควรที่จะทิ้งสภาวะภายในตัว (Private events) ไว้ก่อนเพราะเทคโนโลยีเรายังก้าวหน้าไม่พอ ควรจะศึกษาพฤติกรรมในแง่ที่เราสามารถจะมองเห็นความสัมพันธ์ของพฤติกรรมกับสิ่งอื่นๆที่เราสามารถสังเกตเห็นได้ ด้วยเหตุนี้เองทฤษฎีพฤติกรรมของสกินเนอร์และนักพฤติกรรมนิยมทั้งหลายจึงมีวงจำกัดอยู่แต่การศึกษาว่าสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอย่างไรเท่านั้น

ประเภทที่สาม คือพวกที่มีแนวความคิดผสมผสานระหว่างพวกแรกกับพวกที่สอง คือให้ความสำคัญแก่ลักษณะภายในตัวมนุษย์และสิ่งแวดล้อมว่าเป็นตัวก่อให้เกิดพฤติกรรม แนวคิดอ่านเช่นนี้กำลังเป็นที่นิยมกันในขณะนี้โดยมี อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) นักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงมากในปัจจุบันเป็นผู้นำ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning

theory) ของเขาก็วางอยู่บนความเชื่อแบบประสมประสานนี้ด้วย กล่าวคือ เขาอธิบายว่า พฤติกรรมมนุษย์องค์ประกอบภายในตัวมนุษย์เองและสิ่งแวดล้อมต่างก็มีอิทธิพลต่อกันและกัน ในลักษณะที่แต่ละองค์ประกอบต้องสัมพันธ์กันอย่างถ้อยที่ถ้อยอาศัยกัน หมายความว่า ในบางครั้งบางคราวสิ่งแวดล้อมอาจจะมีส่วนในการทำให้เกิดพฤติกรรมได้มากกว่า องค์ประกอบภายในตัวบุคคล ส่วนในเวลาอื่นองค์ประกอบภายในตัวบุคคล ส่วนในเวลาอื่น องค์ประกอบภายในตัวบุคคลก็อาจจะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์มากกว่า สิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์เช่นนี้อยู่ในลักษณะพึ่งพาอาศัยกันเป็นขบวนการที่ทั้งสองฝ่ายต่างก็มีอิทธิพลต่อกันและกันและทั้งคู่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ในขณะที่เดียวกันพฤติกรรมก็มีอิทธิพลต่อทั้งสองสิ่งด้วยเหมือนกัน ความสัมพันธ์เช่นนี้ แบนดูรา (Bandura) แสดงเป็นแผนภูมิดังนี้

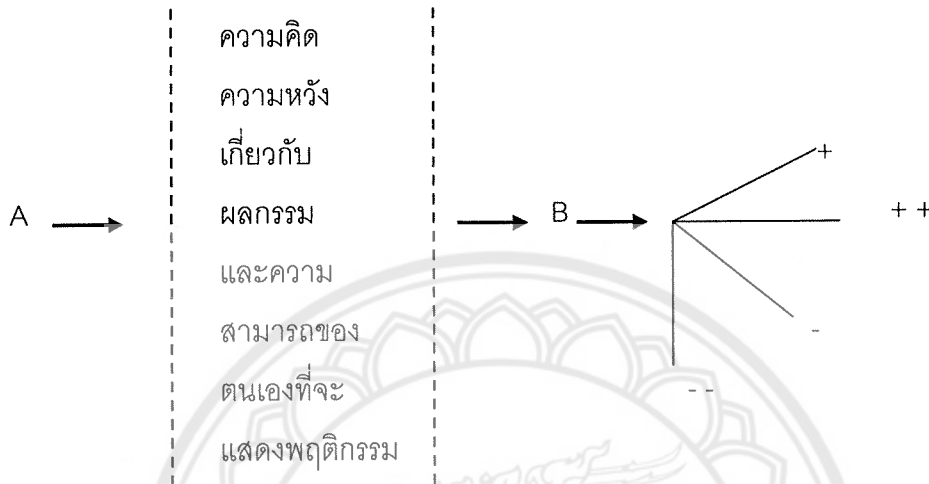
ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในตัวของตัวมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

ลักษณะของความสัมพันธ์เช่นนี้แตกต่างกับ เคิร์ต ลูวิน (Kurt Lewin) ซึ่งได้อธิบายถึงอิทธิพลขององค์ประกอบภายในตัวของตัวมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพฤติกรรมในรูปแบบของการใช้ฟังก์ชัน กล่าวคือเขาเสนอว่า $B = f(P, E)$ ซึ่งหมายความว่า พฤติกรรม (B) เป็นผลมาจากองค์ประกอบภายในตัวบุคคล (P) และสิ่งแวดล้อม (E) ความแตกต่างของแนวคิดของลูวินกับแบนดูราอยู่ที่ว่า ลูวินไม่ได้กล่าวถึงพฤติกรรมว่ามีอิทธิพลต่อองค์ประกอบภายในตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อม

โมเดลของการกำเนิดพฤติกรรม

นักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยมนับว่าประสบผลสำเร็จมากที่สุด ในการค้นคว้าหาทฤษฎีของการกำเนิดพฤติกรรม เริ่มมาตั้งแต่จอห์น บี วัตสัน (John B. Watson) เอ็ดเวิร์ด ซี. โทลแมน (Edward C. Tolman) เอ็ดวิน อาร์. กัทธรี (Edwin R. Guthrie) คลาร์ค แอล. ฮัลล์ (Clark L. Hull) และเบอร์ริส เอฟ. สกินเนอร์ (Berrhus F. Skinner) คนเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ได้

สร้างผลงานการวิจัยและทฤษฎีซึ่งมีผลทำให้เข้าใจพฤติกรรมมนุษย์อธิบายได้ ทำนายได้ และเริ่มมีแนวโน้มว่า อาจจะสามารถควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ได้

A = Activator ได้แก่ ตัวกระตุ้นหรือสัญญาณที่มาก่อนพฤติกรรม

B = Behavior ได้แก่ พฤติกรรม

C = Consequences ได้แก่ ผลกรรมสนองตอบต่อพฤติกรรมที่ทำไป

ภาพที่ 3 โมเดลของการกำเนิดพฤติกรรม

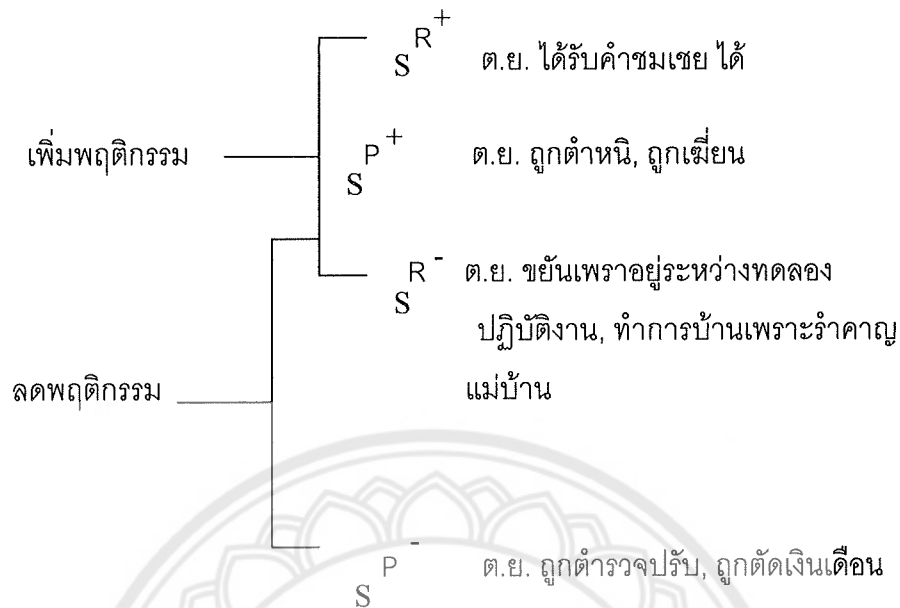
จากแผนภูมินี้เราพอจะกล่าวได้ว่า พฤติกรรมของคนเราจะเกิดขึ้นมาได้นั้นมีทางเป็นไปได้ 2 ทาง คือ ทางแรกเกิดจากการถูกเสริมแรงโดยผลกรรมของพฤติกรรมนั้นในอดีต กล่าวคือในอดีตที่ผ่านมาพฤติกรรมนี้เคยทำให้เกิดผลกรรมที่น่าพึงพอใจแก่ผู้กระทำมาแล้ว (C++) ในปัจจุบันนี้ถ้ามีสัญญาณหรือสิ่งกระตุ้น (A) แบบเดิม มีโอกาสสูงมากที่พฤติกรรมเช่นนั้น (B) จะเกิดขึ้นซ้ำอีก จะเห็นว่าการอธิบายแบบเช่นนี้ไม่ได้กล่าวถึงสิ่งที่อยู่ภายในตัวมนุษย์เช่นพุทธิปัญญาทั้งหลาย นี่เป็นแนวทางของนักพฤติกรรมนิยม

ในทางที่สองเป็นแนวทางที่แย้งแนวทางของนักพฤติกรรมนิยมแบบดูราวแย้งว่าถ้าพฤติกรรมนั้นไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนเลยแสดงว่า พฤติกรรมนั้นไม่เคยได้รับแรงเสริมมาก่อนเลยเช่นกัน พฤติกรรมนั้นจะถูกแสดงออกมาได้อย่างไร เขาเห็นว่าคนเรานั้นมีพุทธิปัญญา (Cognitive ability) ที่สามารถคิดแสดงพฤติกรรมออกมาเองได้โดยการคิดหรือการดูตัวอย่างจากผู้อื่นหรือการเลียนแบบผู้อื่น ดังนั้นถึงแม้ว่าเราจะไม่เคยแสดงพฤติกรรมนั้นมาก่อน และ

ถ้าเรามีความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรม (Behavior repertoire) เราก็สามารถที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาได้โดยตัวของเราเอง (Self-regulated behavior) ตามแนวคิดนี้ก่อนที่คนเราจะแสดงพฤติกรรมออกไปนั้น คนเรามีความคาดหวังเกิดขึ้นอย่างน้อย 2 อย่างคือการคาดหวังผลของการกระทำ (Outcome expectation) ถ้าคาดว่าจะได้ผลธรรมที่น่าพึงพอใจก็จะทำ และขณะเดียวกันก็คาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง (Efficacy expectation) ที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นด้วย ถ้าพบว่าตัวเองน่าจะมีความสามารถที่จะทำได้อาจจะทำ และจะไม่ทำถ้าพบว่าตัวเองไม่มีความสามารถที่จะทำได้

พฤติกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของเรา ล้วนแต่สามารถอธิบายได้ด้วยโมเดลของพฤติกรรมนี้ทั้งสิ้น เช่น ครูสอนหนังสือ (B) เพราะมีเสียงออกเข้าเรียนและความรับผิดชอบเด็กนั่งเล่นในห้อง ฯลฯ เป็นตัวกระตุ้น (A) และครูก็คาดหวังว่าสอนแล้วนักเรียนจะประสบความสำเร็จในบทเรียน สอนแล้วตัวเองได้รับเงินเดือน ตัวเองมีความสามารถที่จะสอนได้ ถ้าผลการสอนออกมาอย่างที่คาดเอาไว้ครูก็จะได้ผลธรรมที่น่าพึงพอใจ (C+)

ผลธรรมที่ถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ผลธรรมที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ และผลธรรมที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจนี้ แท้จริงแล้วก็คือการได้รับแรงเสริมและการถูกลงโทษนั่นเอง ถ้าหากจะวิเคราะห์ห้ลึกลงไปอีกการการได้รับแรงเสริมนั้นมีอยู่ 2 ประเภท ซึ่งจะทำให้ความน่าจะเป็นที่พฤติกรรม (ซึ่งเกิดขึ้นก่อนได้รับแรงเสริม) นั้นจะนำมาแสดงอีกมีเพิ่มขึ้น และทำนองตรงข้ามก็มีการลงโทษ 2 ประเภทที่จะทำให้ความน่าจะเป็นพฤติกรรม (ซึ่งเกิดขึ้นและหยุดก่อนหน้าที่จะถูกลงโทษ) นั้นจะลดลงหรือหยุดไปมีมากขึ้น ดังแผนภูมิที่แสดงข้างล่างนี้

ภาพที่ 4 การเสริมแรงทางบวก ทางลบ และการลงโทษทางบวก

จากแผนภูมิข้างบนนี้เราอธิบายได้ว่า

1) การเสริมแรงทางบวก (SR+) คือการให้สิ่งที่คุณแสดงพฤติกรรมชอบให้แก่เขาทันที ภายหลังจากที่พฤติกรรมเกิดความน่าจะเป็นที่พฤติกรรมนั้นจะเกิดขึ้นอีกก็จะสูงขึ้น เช่น ขยันทำงาน แล้วเจ้านายผ่านมาเห็นและ ชมเชย เรียนเก่งสอบได้ที่ 1 ได้โล่รางวัล เป็นต้น

2) การเสริมแรงทางลบ (SR-) คือ การยกเลิก หรือถอนสถานการณ์ที่คุณแสดง พฤติกรรมไม่ชอบออกไปมันที่ภายหลังจากที่พฤติกรรมเกิดขึ้น ความน่าจะเป็นที่พฤติกรรม นั้นจะเกิดขึ้นอีกจะมีสูงขึ้นเมื่อมีเงื่อนไขบางอย่างเดิมเกิดขึ้นอีก เช่น ในฤดูร้อนนั้นอากาศร้อน ผู้คนจะ หนีความร้อน ไปตามแหล่งต่าง ๆ ที่เย็น เช่น โรงหนัง ศูนย์การค้า ทะเล สามีงอนจ้อ ภรรยา เพื่อให้ภรรยาเลิกโกรธ

3) การลงโทษทางบวก (SP+) คือ การให้สิ่งที่คุณแสดงพฤติกรรมไม่ชอบให้แก่เขาทันที ภายหลังจากที่พฤติกรรมเกิดขึ้น ความน่าจะเป็นที่พฤติกรรมนั้นจะหยุดหรือลดลงก็มีมากขึ้น เช่น โกงแซร์ แล้วถูกตำรวจจับเข้าห้องขัง พูดคำหยาบ ถูกพ่อแม่ดุ เป็นต้น

4) การลงโทษทางลบ (SP-) คือการถอดถอนสิ่งที่คุณแสดงพฤติกรรมชอบออกไปทันที ภายหลังจากที่พฤติกรรมเกิดขึ้น ความน่าจะเป็นที่พฤติกรรมนั้นจะเกิดขึ้นอีก ในอนาคตจะ น้อยลงไป เช่น ขับรถผิดกฎจราจร แล้วถูกปรับ ทำความผิดทางวินัย

แบบกำหนดการให้แรงเสริม (Schedule of Reinforcement)

มีคนจำนวนไม่น้อยเลยที่ตกเป็นทาสของการเล่นเกมพนัน คนเหล่านี้มีเหตุผลหลายอย่างหลายประการที่แก้ตัวว่าชอบเล่นเกมพนันเพราะอะไร บางคนก็อธิบายว่าชอบเล่นเกมพนันเพราะมันเป็นเกมส์แก้เซ็ง บางคนบอกว่าชอบเล่นม้าเป็นนิสัยพอถึงวันที่มีม้าแข่งถ้าไม่ได้ไปกันหมดความสุข อีกหลายคนบอกว่าชอบเล่นไพ่เพราะได้สังสรรค์เฮฮากับเพื่อนฝูง ไม่ว่าจะอย่างไรก็แล้วแต่ โดยสรุปก็คือ เขาติดการพนัน พอถึงเวลาหรือครบขาไฟหรือพอว่างก็จะชักชวนกันเล่น บางคนนั้นลูกขอเงินกินขนมแสนจะยากเย็น แต่พออยู่วงไพ่ก็เกทับแหลกอย่างไม่ยอมเสียตายนเงินแม้แต่หน่วยเดียว เล่นจนหมดตัวก็ยังไม่ว่า บางคนถึงกับถอดสร้อย ถอดนาฬิกาออกขายตรงนั้นเพื่อจะเอาเงินไปเล่นแก้ตัวอำนาจดึงดูดของการพนันมันช่างควบคุมคนเล่นรุนแรงนัก เชื่อหรือไม่ว่าแท้ที่จริงอำนาจดึงดูดนี้เป็นกำหนดการให้แรงเสริมแบบหนึ่งเท่านั้นเอง นักจิตวิทยาเรียกแบบกำหนดการให้แรงเสริมในการเล่นการพนันนี้ว่า แบบอัตราส่วนแปรเปลี่ยนได้ (Variable Ratio Schedule) ซึ่งเป็นหนึ่งในห้าประเภทของแบบกำหนดดังกล่าวอธิบายสั้น ๆ ขณะนี้ว่าในการเล่นการพนันนั้นถ้าผู้เล่นชนะ และได้เงินมาหมายความว่าผู้เล่นได้แรงเสริมให้เล่นการพนันต่อไป การที่ผู้เล่นชนะบ้างแพ้อ้าง อย่างสุ่ม ๆ คือไม่รู้ว่าจะครั้งไหนจะชนะ (เรียกว่าแรงเสริมมาในลักษณะแปรเปลี่ยนได้ไม่คงที่) มีผลให้พฤติกรรมเล่นการพนันทนและคือด้านต่อการทำให้หายไป เพราะถ้าเราแพ้ทุกครั้งผู้เล่นก็ไม่อยากเล่น ชนะทุกครั้งก็น่าเบื่อกว่าถ้าได้เงินมาพอแล้วอาจจะต้องไปทำอย่างอื่นบ้าง ผู้อ่านบางท่านอาจจะแย้งว่าชนะทุกครั้งก็น่าจะเล่นบ่อย ๆ ไม่น่าเลิกในความเป็นจริงนั้นมีตัวแปรอยู่ที่ผู้เล่นมีเงินหรือไม่ด้วย คนเล่นการพนันที่เป็นเศรษฐีนั้นถ้าชนะทุกครั้งเขาจะเลิกแน่ ๆ เพราะเขามีเงินอยู่แล้วและกิจกรรมการเล่นการพนันมันไม่ทำทนายอีกต่อไป เหตุที่เศรษฐีต้องบินไปมาเก๊า เพื่อเล่นการพนันก็เพราะความแน่นอนของการชนะการพนันนั่นเอง

แบบกำหนดการให้แรงเสริมก็คือ แบบแผนที่เราจะได้รับแรงเสริมหรือรางวัลมีอยู่ 2 แบบ คือ

1. แบบได้รับแรงเสริมทุกครั้งที่ทำพฤติกรรม (Continuous Ratio of Reinforcement) เป็นต้นว่า ในการทักทายกันในแต่ละวันเรายิ้มให้คนอื่นแล้วพูดว่า "สวัสดีครับ" คนผู้นั้นก็ยิ้มตอบรับกับเราและกล่าวว่า "สวัสดีครับ" การที่เขาทักทายตอบมาก็เป็นแรงเสริมต่อพฤติกรรม "ทักทาย" ของเรา หรืออีกตัวอย่างหนึ่งเช่น ทุกครั้งที่ผู้จัดการเดินมาที่แผนกเพื่อสอบถามความก้าวหน้าของงาน เขาจะกล่าวชมว่า "คุณทำงานได้สะอาดเรียบร้อย

ดี" หรือ อย่างอื่นที่เป็นคำชมเชย คำชมเชยของผู้จัดการที่ให้ทุกครั้งที่มาตรวจงานก็เป็นตัวอย่างของแบบการให้แรงเสริมทุกครั้ง

การที่เราจะเสริมสร้างนิสัยใหม่ หรือสอนพฤติกรรมที่พึงกระทำ สิ่งที่เราควรคำนึงเป็นอย่างมากก็คือเมื่อเขาแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ออกมาได้ใหม่ ๆ แต่ละคร้งเราต้องจำเป็นกฎไว้เลยว่าต้องให้แรงเสริม แก่เขาทุกครั้งที่เขาทำได้เพื่อจะทำให้เขาได้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของเขานั้นกับแรงเสริมหรือรางวัลที่เขาได้รับ

การให้แรงเสริมนี้มีเทคนิคอยู่ที่ว่าต้องให้อย่างฉับพลันทันทีหลังจากที่เขาแสดงพฤติกรรมที่ต้องการจึงจะเป็นการดีที่สุด แต่ถ้าไม่ทันก็ก็ต้องทำให้ติดมากที่สุดคือยังให้ในเวลาต่อมาและต้องไม่ลืมที่จะย้ำว่าที่เขาได้แรงเสริมนี้เพราะเขากระทำพฤติกรรมอะไรก่อนจะให้จริง ๆ

แบบกำหนดการได้รับแรงเสริมแบบได้ทุกครั้งนี้เหมาะสำหรับระยะเริ่มแรกของการเรียนรู้พฤติกรรมใหม่เท่านั้นหลังจากที่เขาทำพฤติกรรมนั้นเป็นแล้ว ต้องเปลี่ยนไปสู่แบบกำหนดการให้แรงเสริมแบบให้บางครั้งเพราะการให้แรงเสริมทุกครั้งทำให้รู้ว่าทำแล้วก็ได้เสมอ ดังนั้นเขาจะไม่ขยันทำ เพราะเขารู้ว่าเขาต้องการรางวัลเมื่อไร เขาจะไปทำแล้วก็ได้รางวัลเสมอไป แม้แต่สัตว์ทดลองในห้องปฏิบัติการทดลองก็ยังทำอย่างนี้ทั้งที่มันไม่ค่อยมีสติปัญญา ผู้เขียนเคยนำเอาลูกไก่ นักพิราบและหนูมาทำการทดลองภายใต้แบบกำหนดการนี้ ทุกตัวแสดงอาการขี้เกียจเหมือนกันหมด เช่น หนูซึ่งผู้เขียนฝึกให้วิ่งบนตุ้มมันจะต้องวิ่งผ่านท่อขึ้นบันได ไต่หอคอยไต่สะพานเชือกขึ้น-ลงลิฟต์ แล้วจึงจะได้อาหาร 1 เม็ด ถ้าวันใดผู้เขียนให้อาหารทุกครั้งที่มีมันวิ่งผ่านสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ในการวิ่งรอบท่าย ๆ จะใช้เวลาานานมาก มันจะเถลไถลเล่นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ ที่มันสนใจ แต่ถ้าวันใดผู้เขียนให้อาหารมัน 1 เม็ด บางครั้งที่มีมันวิ่งผ่านสิ่งเหล่านั้นแล้วมันจะใช้เวลาวิ่งเร็วมากไม่มีการเถลไถลเลย

ท่านผู้อ่านสังเกตดูให้ดี ถ้าท่านชมใครทุกครั้งที่เขาทำอะไรดีหรือชมเขาบ่อย ๆ คำชมของท่านจะมีอำนาจน้อยลงไปกว่าการชมบ้างไม่ชมบ้าง กล่าวคือ เขาไม่ค่อยตื่นต้นกับคำชมของท่าน และคำชมก็จะสูญเสียอำนาจในการเป็นรางวัลไปในที่สุด

ดังนั้นข้อสรุปสำหรับการให้แรงเสริมในแบบให้ทุกครั้งก็คือ จงทำอย่างนี้เมื่อเริ่มสอนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในระยะแรกเท่านั้น พอเขาทำแล้วจงเริ่มเปลี่ยนไปสู่แบบการให้แรงเสริมแบบอื่น

2. แบบได้รับแรงเสริมบางครั้ง (Intermittent schedule of Reinforcement) หมายความว่า ผู้กระทำพฤติกรรมจะได้รางวัลหรือแรงเสริมเพียงบางครั้งที่แสดงพฤติกรรม วิธีการให้แรงเสริมในแบบนี้สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภทด้วยกันคือ

2.1 แบบอัตราการให้แรงเสริมคงที่ (Fixed Ratio) คือ การให้แรงเสริมภายหลังจากที่มีพฤติกรรมออกมาในจำนวนครั้งที่กำหนดไว้เช่นทำ 10 ครั้งแล้วได้แรงเสริม 1 ครั้ง ลักษณะการแสดงผลพฤติกรรมภายใต้เงื่อนไขการให้แรงเสริมแบบนี้ จะเป็นไปแบบขยับต่อเนื่องไม่มีการหยุดพักจนกระทั่งครบจำนวนครั้งที่จะได้รางวัล จึงจะหยุดสักพักหนึ่งแล้วจึงจะทำต่อไปอีก ยกตัวอย่างเช่น ต้องเย็บเสื้อ 12 ตัวจึงจะได้ค่าจ้าง 50 บาท ต้องขายเครื่องสำอาง 10 ชุด จึงจะได้สิทธิ์เลือกรางวัลได้ 1 อย่าง อย่างนี้เป็นต้น ในวงการอุตสาหกรรมทั้งหลายเรียกแบบการให้แรงเสริมแบบนี้ว่าให้ตามจำนวนผลงาน (Piece Rate)

2.2 แบบช่วงเวลาการให้แรงเสริมคงที่ (Fixed interval) การให้แรงเสริมหลังจากช่วงเวลาที่กำหนดเอาไว้ผ่านพ้นไปแล้วพฤติกรรมที่แสดงภายในช่วงเวลาจะไม่ได้รับแรงเสริม เมื่อพ้นช่วงเวลาที่กำหนดไว้แล้วถ้าพฤติกรรมที่แสดงออกมาก็จะได้รับรางวัลทันที ลักษณะการแสดงผลพฤติกรรมภายใต้เงื่อนไขการให้แรงเสริมแบบนี้จะเป็นไปในทิศทางเดียวกันหมดคือ ในตอนต้น ๆ ของช่วงเวลาจะมีการแสดงผลพฤติกรรมน้อยต่อเมื่อเวลาผ่านไป แล้วระยะหนึ่งจึงจะเริ่มแสดงถี่ขึ้น และจะถี่มากที่สุดใกล้ปลายช่วงเวลาก่อนจะได้แรงเสริม ตัวอย่างของการให้แรงเสริมแบบนี้อาจจะได้จากสถานการณ์ที่มีการกำหนดเส้นตาย เช่น ในการสอบไล่ถ้ากำหนดวันที่เอาไว้ปลายเดือนเราก็จะไม่ค่อยอ่านหนังสือเท่าไรในตอนต้นเดือนและกลางเดือน แต่เราจะขยันมากสัก 4-5 วันก่อนสอบ อีกตัวอย่างหนึ่งคือ ได้มีการวิจัยการทำงานของสมาชิกสภาคองเกรสของอเมริกาโดยหาข้อมูลย้อนหลังไป 21 ปีพบว่า สมาชิกวุฒิสภาอเมริกันออกกฎหมายน้อยมากในช่วงต้นปลายการประชุม แต่พอมาถึงปลายสมัยการประชุมซึ่งจะต้องปิด (การปิดสมัยการประชุมคือ การได้แรงเสริม) จะมีการผ่านกฎหมายออกมามากกว่าต้นสมัยการประชุมมากทีเดียว อีกตัวอย่างหนึ่ง ก็คือการพิจารณาความดีความชอบในการทำงานของภาครัฐบาลหน่วยงานของภาครัฐบาลจะทำการพิจารณาความดีความชอบข้าราชการในเดือนมิถุนายนและกรกฎาคม ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าในช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม มิถุนายน และกรกฎาคม ก่อนที่จะมีการส่งรายชื่อผู้มีสิทธิได้บำเหน็จพิเศษ 2 ชั้น บรรดาข้าราชการทั้งหลายจะขยันทำงานเพิ่มขึ้นกว่าช่วงอื่นในรอบปี (นอกจากจะขยันทำงานในช่วงนี้แล้วยังขยันทำพฤติกรรมอย่างอื่นที่จะทำให้เจ้านายเอ็นดูเป็นพิเศษอีกด้วย เช่น การกล่าวร้ายป้ายสีคู่แข่ง การหาของฝากติดมือไปให้เจ้านาย)

2.3 แบบอัตราการใช้แรงเสริมแปรเปลี่ยน (Variable Ratio) คือ การให้แรงเสริมไม่แน่นอนว่าจะให้ภายหลังจากการแสดงพฤติกรรมครั้งที่เท่าไร เช่น การเล่นไฟโป๊กเกอร์การดึงสล็อตมาซึน บรรดาการพนันทั้งหลายเหล่า ผู้เล่นจะได้รับรางวัลหรือการชนะในการเล่นครั้งที่เท่าไรไม่มีใครรู้ ลักษณะของพฤติกรรมที่ตกอยู่ภายใต้แบบกำหนดการให้แรงเสริมแบบนี้จะออกมาในแบบขยันที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นมากและทำอย่างต่อเนื่องไม่มีหยุด แม้ว่าจะได้แรงเสริมมาแล้วก็ไม่ยอมหยุดแสดงพฤติกรรมที่สำคัญคือ พฤติกรรมที่อยู่ใต้แบบกำหนดการให้แรงเสริมแบบนี้ลบหรือหยุดยากมากที่สุด

ดังนั้นเราควรพิจารณาการให้แรงเสริมแปรเปลี่ยนนี้ไปใช้กับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้วยเหมือนดังเรื่องของนักจิตวิทยาองค์การผู้หนึ่งที่ได้ทดลองแก้ปัญหาสายของคนงานในโรงงานแห่งหนึ่งในเม็กซิโก วิธีการของเขาง่ายมากเพียงแค่เขาให้ไฟ 1 โบกแก่ผู้มาทำงานตรงเวลาทุกวันตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์เท่านั้น พอเย็นวันศุกร์หลังเลิกงานคนงานก็จะเอาไฟทั้งหมดในมือ (5 โบก) ออกมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้กติกาไฟโป๊กเกอร์คนงานคนไหนมีไฟในมือสูงสุดก็ได้เงินจำนวนหนึ่งไป บรรดาคนงานต่างก็อยากที่จะมาทำงานตรงเวลา เพื่อจะได้ไฟมาเข้ามือและก็เป็นความสนุกสนานในที่ทำงานอีกแบบหนึ่งด้วย ผลปรากฏว่าสถิติการมาสายลดลงเป็นอย่างมากจนเป็นที่พอใจของผู้บริหาร

2.4 แบบช่วงเวลาการใช้แรงเสริมแปรเปลี่ยน (Variable Interval) คือการให้แรงเสริมที่ให้หลังจากช่วงเวลาผ่านไปช่วงหนึ่งแล้วพฤติกรรมที่แสดงออกมาหลังกำหนดเวลานี้ผ่านไปแล้วจึงจะได้แรงเสริม แต่กำหนดเวลานี้ไม่คงที่อาจจะเป็นเวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้เพราะเหตุว่า ช่วงเวลาถูกกำหนดให้ยาวหรือสั้นไม่เท่ากัน ตัวอย่างเช่นครูอนุบาลที่ต้องการจะสร้างนิสัยการทำงานที่โต๊ะให้นักเรียนน้อยของเธอ เธออาจจะบอกเด็ก ๆ ว่า ถ้าใครนั่งอยู่ที่โต๊ะของตนเองและกำลังวาดรูปอยู่ขณะที่เสียงนาฬิกาปลุกดังก๊อง ๆ จะได้ดาว (ดาวคือแรงเสริมหรือรางวัลที่เด็กอนุบาลชอบ) หลังจากนั้นครูก็ตั้งเวลา 4 นาทีบ้าง 2 นาทีบ้าง 6 นาทีบ้าง เด็กจะนั่งทำงานอยู่ที่โต๊ะ เพราะไม่รู้เวลาแน่นอนว่าเมื่อไหร่จะดัง

ในที่ทำงานทั่วไปหัวหน้าอาจจะใช้แบบการให้แรงเสริมช่วงเวลาแปรเปลี่ยนนี้ในการทำให้ลูกน้องนั่งทำงานที่โต๊ะ ไม่ลุกหนีไปไหนโดยทำเหมือนกับครูอนุบาลในตัวอย่างที่กล่าวไปแล้ว เพียงแต่หัวหน้าออกไปเยี่ยมลูกน้องตามโต๊ะ (โดยไปแบบไม่ให้รู้ว่าไปตรวจ) เพื่อถามถึงเรื่องงานในช่วงเวลาที่ทำนายไม่ได้ ลูกน้องจะเกรงใจที่จะเถลไถลไม่ทำงาน

สำหรับลักษณะของพฤติกรรมที่ตกอยู่ภายใต้แบบกำหนดการให้แรงเสริมแปรเปลี่ยนนี้เป็นไปในลักษณะขยันแสดงพฤติกรรมปานกลางไปเป็นแบบ 2.1 และ 2.2 แต่

จะทำให้หยุดคือทำเรื่อย ๆ ไป ซ้ำ ๆ การทำให้พฤติกรรมที่เคยอยู่ภายใต้การให้รางวัลแบบนี้ เลื่อนไป หรือหยุดไปค่อนข้างจะยากเสียอีกด้วย

เพราะฉะนั้นข้อสรุปของเรื่องแบบกำหนดการให้แรงเสริมนี้สำหรับผู้ต้องการเอาไป ใช้ประโยชน์ก็คือ จงให้รางวัลทุกครั้งที่เขาแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์ออกมาในระยะแรก ต่อมาจึงจะให้บางครั้งในแบบคงที่และต่อมาก็ควรเป็นแบบแปรเปลี่ยน เมื่อพฤติกรรมนั้น กลายเป็นนิสัยถาวรแล้วจึงเลิกให้แรงเสริม

องค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์

เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม สังคมมนุษย์จึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ไปด้วย เราจะเห็นได้จากเมื่อคนเราอยู่คนเดียวแบบแผนของพฤติกรรมของเขาจะไม่เหมือนกับเมื่อเขาอยู่ในกลุ่ม เช่น วัยรุ่นบางคนเมื่อมาอยู่คนเดียวมักจะไม่ค่อยมีพิชสงเท่ากับเมื่ออยู่ในกลุ่มของเขา

ในทำนองเดียวกันมนุษย์มีสมรรถภาพของสมองสูง กิจกรรมต่าง ๆ ทางสมองก็ ย่อมจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ด้วย เช่น การรับรู้ การเรียนรู้ ทักษะคิด ฯลฯ เป็นต้น กิจกรรมทางสมองเหล่านี้มีส่วนในการบงการให้เกิดการแสดงพฤติกรรมไปในทิศทาง ใดอย่างหนึ่งมากที่สุด เป็นต้นว่าผู้บังคับบัญชาที่มีความเชื่อและค่านิยมแบบที่เห็นว่า มนุษย์ส่วนมากซื่อสัตย์ทำงาน ถ้าไม่บังคับก็จะเหลวไหลต้องมีผู้นำในการตัดสินใจให้ เพราะส่วนใหญ่ตัดสินใจไม่เป็น ฯลฯ ผู้บังคับบัญชาแบบนี้จึงมักจะเป็นผู้นำแบบเผด็จการ มักชอบแสดงพฤติกรรมไม่ฟังเสียงลูกน้องนิยมการแสดงอำนาจ บังคับลูกน้องให้ทำตาม ความคิดของตนเองอย่างที่เราเรียกว่าใช้ทฤษฎี X บริหารงานนั่นเอง

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์นั้น มีมากมายหลายอย่าง ผู้เขียน จะรวบรวมให้อยู่ใน 2 ประเภทเพื่อจะได้สะดวกแก่การทำทำความเข้าใจเป็นหลักการเอาไว้ ส่วนรายละเอียดของแต่ละประเภทยังเป็นเกร็ดเล็กน้อยที่ท่านผู้อ่านสามารถที่จะทำความเข้าใจได้เอง

ประเภทที่หนึ่งได้แก่องค์ประกอบระดับมหภาค องค์ประกอบประเภทนี้หมายถึง ระบบสังคมทั้งหมดที่อยู่นอกตัวของมนุษย์ระบบสังคมประกอบไปด้วยสถาบันต่าง ๆ ที่ มนุษย์เราสังกัดอยู่ เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการปกครอง ฯลฯ ใน สถาบันก็ประกอบไปด้วยบุคคลที่มีสถานภาพแตกต่างกันตามหน้าที่ คนบางคนครอบครอง สถานภาพ "พ่อ" บางคนเป็น "ลูก" ในสถาบันครอบครัว คนบางคนเป็น "ครู" บางคนเป็น "ครูใหญ่" ในสถาบันทางการศึกษา แต่ละคนที่ครอบครองสถานภาพต่างก็ต้องแสดง พฤติกรรมให้สอดคล้องกับสถานภาพนั้น การแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับสถานภาพนี้

เรียกว่า บทบาท คนที่แสดงบทบาทตามสถานภาพนั้นต้องแสดงตามความคาดหวังที่ตนเอง และคนอื่น ๆ ได้ตั้งความหวังเอาไว้เป็นต้นว่าคนที่ครอบครองตำแหน่งหรือสถานภาพ "ผู้บัญชาการกองทัพ" ก็ต้องแสดงบทบาทของผู้บัญชาการกองทัพตามที่ตนเองเคยคิดเคยรู้ และเคยคาดหวังเอาไว้เมื่อยังไม่ได้เป็นผู้บัญชาการกองทัพ เมื่อเป็นแล้วก็ต้องพยายามทำอย่างที่เคยคิดเอาไว้และอย่างที่คนอื่น ๆ คาดหวังในขณะนี้ว่าต้องแสดงบทบาทอย่างไร

โดยสรุปแล้วสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในระดับมหภาค ได้แก่ วัฒนธรรม ปทัสถานของสังคม ความคาดหวังในบทบาทสถานภาพ สถาบันหรือองค์การทางสังคม สิ่งต่าง ๆ ดังได้กล่าวมานี้ล้วนแล้วแต่อยู่นอกเหนืออำนาจของผู้ใดผู้หนึ่งโดยเฉพาะที่จะสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อยังประโยชน์ให้เกิดแก่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ได้ถ้าเราจะต้องการให้คนของเราเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเราต้องดูด้วยว่าสิ่งเหล่านั้นจะเอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเขาหรือไม่ ตัวอย่างเช่น ในมหาวิทยาลัยมีวัฒนธรรมในการทำงานอยู่ว่าอาจารย์มีอิสระในการทำงานฉะนั้นอาจารย์จะมาทำงานตอนไหนก็ได้ การที่จะทำให้อาจารย์คนหนึ่งคนใดโดยเฉพาะมาทำงานตามเวลาราชการจึงเป็นไปได้ยาก

ในระดับจุลภาคนั้น เราจะมองแคบมาถึงตัวบุคคลเอง เราทุกคนเป็นสมาชิกในสังคมที่มีบุคลิกภาพของตนเอง คำว่าบุคลิกภาพหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างในตัวบุคคล รวมหมดตั้งแต่รูปร่างหน้าตา ไปจนถึงความคิด ความรู้สึกและอารมณ์ คนเราแต่ละคนย่อมมีบุคลิกภาพที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว แม้ว่าบุคลิกภาพของเราจะมาจากการเรียนรู้ที่จะสร้างให้มาเพื่อสอดคล้องกับวัฒนธรรมและบทบาทที่เราต้องแสดงแต่มีหลายส่วนที่แตกต่างจากบุคลิกภาพของผู้อื่น เพราะว่าคนเรามีความแตกต่างกันในเรื่องของการรับรู้ อันเป็นสาเหตุของความแตกต่างกันในเรื่องอื่นอีก เช่น การเรียนรู้ ความเชื่อ ทักษะ ค่านิยม ฯลฯ ถ้ามีสิ่งเหล่านี้แตกต่างกันเราก็จะแสดงพฤติกรรมแตกต่างกันออกไปแม้ว่าเราจะถูกกระตุ้นด้วยสิ่งเร้าเดียวกัน เช่น ในการที่จะทำให้มนุษย์สุขสบายในสังคม (ตัวกระตุ้น) คนที่มีความเชื่อต่างกันจึงแบ่งโลกออกเป็นสองฝ่ายคือ โลกเสรีกับโลกคอมมิวนิสต์ ฝ่ายที่เชื่อว่าคนจะสุขสบายถ้าเปิดโอกาสให้แข่งกันโดยเสรีก็ปกครองแบบเสรีนิยม (พฤติกรรม) ฝ่ายที่เชื่อว่าคนจะสุขสบายถ้าทำลายการกตัญญูเอาวัดเอาเปรียบของบางชนชั้นในสังคม ก็ปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ (พฤติกรรม)

สรุปในระดับจุลภาคนี้องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนได้แก่ การรับรู้ การเรียนรู้ ทักษะคิด ความเชื่อ ค่านิยม ฯลฯ ซึ่งรวมอยู่ในบุคลิกภาพของบุคคลนั่นเอง

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วนิดา เทศนา (2544) ได้ศึกษา การประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรค ร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคสุราของนายทหารชั้นประทวน จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีการประเมินอันตรายในเรื่องการรับรู้ ความรุนแรงของการติดสุรา การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการติดสุรา การประเมินการเผชิญปัญหาในเรื่องความคาดหวังในความสามารถของตนเองในพฤติกรรมป้องกันการบริโภคสุรา ความคาดหวังในประสิทธิผลของการตอบสนองในพฤติกรรมป้องกันการบริโภคสุรา ความตั้งใจที่จะมีพฤติกรรมป้องกันการบริโภคสุรา พฤติกรรมป้องกันการบริโภคสุรา ดีวก่อนการทดลองและดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นันทิยา วิสุทธิภักดี (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการป้องกันตนเองจากการดื่มสุราของนิสิตในหอพักมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของแต่ละระดับชั้นปี มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมป้องกันการตนเองจากการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงคาดว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่แตกต่างกัน

ดวงฤทัย สุขคนธปฏิบัติ (2547) ได้ศึกษา การรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน และครู พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ของวัยรุ่นตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัด นครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง (N = 417) ส่วนใหญ่รับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน และครู (ร้อยละ 72.4 ,62.4,58.5 ตามลำดับ) และร้อยละ 60.0 มีพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อยู่ในระดับสูง กลุ่มตัวอย่างที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ (N = 212) ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการดื่มอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 57.6) สำหรับความสัมพันธ์ของการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน และครูในกลุ่มตัวอย่างที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.32, 0.24, 0.26, p < .01$ ตามลำดับ) แต่มีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติ ($r = -0.24, p < .01$; $r = -0.10, p < .05$, $r = -0.18, p < .01$ ตามลำดับ) ส่วนพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์ทางลบระดับปานกลางกับพฤติกรรมการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -0.41, p < .01$) ผลการศึกษาครั้งนี้บ่งชี้ว่าการรับรู้การสนับสนุนจากบุคคลใกล้ชิด (ครอบครัว เพื่อน ครู เป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยยับยั้งพฤติกรรมการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้นได้)

อุรยา วงศ์ไชยคง (2547) ได้ศึกษา การสื่อสารและปัจจัยที่มีผลต่อการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาภาพยนตร์โฆษณาเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์ 59 ชิ้นงาน มีทั้งสิ้น 6 แนวคิดคือ แนวคิดส่งเสริมค่านิยมการบริโภค แนวคิดสัมพันธ์ภาพ แนวคิดส่งเสริมสรรพคุณสินค้า แนวคิดส่งเสริมการช่วยเหลือสังคม แนวคิดที่เป็นคำคมและแนวคิดส่งเสริมการขาย ส่วนจุดมุ่งใจในสารพบว่า ปรากฏจุดมุ่งใจเชิงเหตุผลร่วมกับอารมณ์ 53 ชิ้นงาน โดยจุดมุ่งใจเชิงเหตุผลและจุดมุ่งใจเชิงอารมณ์ที่พบมากที่สุดคือ ด้านคุณลักษณะและด้านการนิยามผู้มีชื่อเสียง ตามลำดับ ผลการสื่อสารที่มีต่อวัยรุ่นพบว่า มีผล 4 ด้าน คือ ผลแจ้งให้ทราบมีผลมากที่สุดสำหรับกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลต่อการเลียนแบบมีผลมากที่สุดสำหรับกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลต่อการตีมีผลมากที่สุดสำหรับกลุ่มนักศึกษาอุดมศึกษา และผลต่อการอยากออกไปเที่ยวสำหรับกลุ่มนักศึกษาอุดมศึกษาเพียงกลุ่มเดียว ปัจจัยที่มีผลต่อการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์เป็นครั้งแรกของวัยรุ่นมาจาก ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความอยากลอง ความอยากรู้อยากเห็น ปัจจัยภายนอก ได้แก่ เพื่อน ญาติพี่น้องและพ่อแม่ ชักชวนให้ตี และปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ การเห็นบุคคลรอบข้างหรือดาราตี ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ในปัจจุบันมาจาก ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ การมีงานเลี้ยงสังสรรค์ การหาซื้อง่ายและราคาไม่แพง และปัจจัยภายใน ได้แก่ การมีความรู้หรือทัศนคติที่ดีต่อการตี

ประนอม กาญจนวณิชย์ (2548) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขตสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ ความรู้เกี่ยวกับเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ และแรงสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับมาก

2. พฤติกรรมป้องกันการเครื่องดืมที่มีแอลกอฮอล์เมื่อจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและพฤติกรรมการการดืมเครื่องดืมที่มีแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัวพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความตระหนักถึงผลของการดืมเครื่องดืมที่มีแอลกอฮอล์ แรงสนับสนุนทางสังคม และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการการดืมเครื่องดืมที่มีแอลกอฮอล์ ของนักศึกษาได้ร้อยละ 28.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิรภา พรหมธูมา และคณะ (2550) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ของนิสิตสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จังหวัดพิษณุโลก 2550 ผลการวิจัยพบว่า นิสิตกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอยู่ชั้นปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 มีรายได้ต่อเดือน 3000-4000 บาท พักอาศัยอยู่ในหอพักเอกชน สถานภาพของบิดามารดาอยู่ด้วยกัน บิดามารดามีอาชีพเกษตรกร นิสิตกลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ ชั้นปี คะแนนเฉลี่ย รายได้ต่อเดือน ที่พักอาศัย สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง และอาชีพของผู้ปกครอง ปัจจัยด้านความรู้ ทัศนคติกับพฤติกรรมการดืมเครื่องดืมที่มีแอลกอฮอล์ มีของนิสิตสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติ มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับพฤติกรรมการดืมเครื่องดืมที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปิยะ ทองบาง (2550) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดืมเครื่องดืมที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษาอาชีวศึกษา ในเขต อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดืมที่มีแอลกอฮอล์ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง การควบคุมการดืมเครื่องดืมที่มีแอลกอฮอล์ของครอบครัว และพฤติกรรมการดืมเครื่องดืมที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษาอาชีวศึกษาอยู่ในระดับน้อย
- 2) พฤติกรรมการดืมเครื่องดืมที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษาอาชีวศึกษา เมื่อจำแนกตามเพศ รายได้ที่ได้รับ พฤติกรรมการดืมเครื่องดืมที่มีแอลกอฮอล์ของครอบครัว และสังกัดการศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3) การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษาอาชีวศึกษาได้ร้อยละ 70.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปริยาพร ศุภษร (2550) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1) ปัจจัยที่สัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ($p < .01$) ได้แก่ เจตคติต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ (X3) ภาวะความเครียด (X4) อิทธิพลของสื่อโฆษณา (X5) และอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน (X6) ส่วนปัจจัยที่สัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ($p < .01$) ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว (X1) และอัตมโนทัศน์ (X2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) อยู่ระหว่าง -0.445 ถึง 0.786

2) ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ได้แก่ เจตคติต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ อัตมโนทัศน์ และอิทธิพลของสื่อโฆษณา ซึ่งสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 64.1 ซึ่งนำมาสร้างเป็นสมการในรูปแบบคะแนนดิบได้ดังนี้

$$Y_i = 9.403 + 0.944(X_3) - 0.192(X_2) + 0.147(X_5)$$

โดยสรุป เจตคติต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ อัตมโนทัศน์และอิทธิพลของสื่อโฆษณา มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษา ดังนั้น ผู้ปกครองอาจารย์ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการป้องกัน ส่งเสริม จัดอบรมให้ความรู้เพื่อให้นักศึกษามีเจตคติที่ไม่ดีต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และจัดกิจกรรมส่งเสริมอัตมโนทัศน์ทางบวกแก่นักศึกษา และหาแนวทางในการป้องกันปัญหาในอนาคตต่อไป

ประภาส อนันตา (2551) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน และครูกับพฤติกรรมการป้องกันและการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัวและครูอยู่ในระดับสูง (คิดเป็นร้อยละ 65.22 และ 67.86) แต่จากเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง (คิดเป็นร้อยละ 70.00) และพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความสัมพันธ์ของการรับรู้การสนับสนุนการครอบครัว เพื่อน และครู กับพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (=

0.346, 0.265, 0.214 $p < 0.1$ ตามลำดับ) แต่มีความสัมพันธ์ในทางลบระดับต่ำกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -0.236$, $p < .01$; $r = -0.12$, $p < .05$; $r = -0.178$, $p < .01$ ตามลำดับ) และมีความสัมพันธ์พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -0.412$, $p < .01$) ผลของการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าการรับรู้การสนับสนุนจากบุคคลใกล้ชิด (ครอบครัว เพื่อนและครู) เป็นปัจจัยที่ช่วยยับยั้งพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษา

วัฒนา เพ็ชรสำราญ และคณะ (2552) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขต อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนลับแลพิทยาคม มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเพศชาย (ร้อยละ 59.81) มากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 40.19) นักเรียนเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยที่สุด 9 ปี และส่วนใหญ่อยู่ช่วงอายุ 13 ถึง 16 ปี ร้อยละ 85.05 เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่เริ่มดื่มครั้งแรก คือ เบียร์ ร้อยละ 57.01 รองลงมา คือ เหล้าเถื่อน ร้อยละ 21.05 เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มเป็นส่วนใหญ่ คือ เบียร์ ร้อยละ 60.75 รองลงมา คือ เหล้าเถื่อน ร้อยละ 20.56 ปริมาณที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละครั้ง ส่วนใหญ่ดื่มปริมาณ มากกว่า 2 ขวดต่อครั้ง ร้อยละ 37.38 บุคคลที่เริ่มดื่มแอลกอฮอล์ด้วยครั้งแรก ส่วนใหญ่คือเพื่อน ร้อยละ 48.11 ส่วนใหญ่ดื่มในงานเลี้ยงสังสรรค์ ร้อยละ 86.92 สถานที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่ดื่มที่บ้าน ร้อยละ 71.03

Scott T et al (2007) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มในปริมาณมากของนักศึกษา ในโรงเรียนเทกซัส สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า จำนวนตัวอย่างที่เข้าร่วมทั้งหมด 288 คน ร้อยละ 65 ของผู้เข้าร่วม เป็นเพศหญิงอายุเฉลี่ย 19.8 ปี และพบว่าเพศหญิงที่มีพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มากที่สุด คือ รู้สถานที่ที่มีการดื่มตลอดเวลา, แนใจว่าคุณกลับบ้านกับเพื่อน แต่จำนวนผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มากที่สุดในเพศชาย คือ รู้สถานที่ที่มีการดื่มตลอดเวลา โดยทั่วไป เพศหญิงมีคะแนนสูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับเพศชายในลักษณะการดื่ม (15.9 vs. 13.9) , และลดความรุนแรงจากการดื่มได้มากกว่า (13.1 vs. 11.3) , และคะแนนทั้งหมด (42.8 vs. 42.7) ($p < .001$ สำหรับเปรียบเทียบทั้งหมด) การจำแนกเพศมีความแตกต่างเรื่องขีดจำกัดการดื่มอย่างไม่มีนัยสำคัญ (18.8 vs. 17.5, $p = .057$) ผลการศึกษาข้างต้นมีความสำคัญหลังจากที่ใช้ Bonferroni adjustment ให้ตรงตามเกณฑ์สำหรับแก้ไขข้อผิดพลาด ตัวอย่างของแต่ละข้ออยู่ระดับนี้, เพศหญิงมีความ

เป็นไปได้มากกว่าที่จะเห็นด้วยกับแต่ละข้อที่กล่าว,แน่ใจว่ากลับบ้านพร้อมกับเพื่อน (84% vs. 75%, $p=0.001$) และรู้สถานที่ที่มีการดื่มตลอดเวลา (94% vs. 77%, $p=.001$)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) แบบภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ของนิสิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ประจำปีการศึกษา 2552 โดยผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี หลักสูตรภาคปกติ ที่ลงทะเบียนในภาคเรียนที่ 1/2552

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 258 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของยามานะ (ประพนอม กาญจนวณิชย์ 2548:65) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สำหรับสูตรการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของยามานะ มีรายละเอียดดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ของกลุ่มตัวอย่างมีค่า

เท่ากับ.05

แทนค่าสูตร

$$\begin{aligned} n &= \frac{716}{1+716(.05)^2} \\ &= 256.63 \end{aligned}$$

จากการคำนวณขนาดตัวอย่างได้ตัวอย่างจำนวน 257 คน

2.3 การสุ่มตัวอย่าง

1) การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนประชากรจำแนกตามระดับการศึกษา และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบตามจำนวนที่กำหนด

2) หาขนาดตัวอย่างในแต่ละชั้นปี โดยใช้อัตราส่วนในแต่ละชั้นปี จำแนกตามระดับการศึกษา ดังนี้

$$n_h = \frac{338}{N} \times N_h$$

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่าง

N_h = ขนาดของประชากรในแต่ละชั้นปี

N = ขนาดของประชากร

n_h = ขนาดของตัวอย่างในแต่ละชั้นปี

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

ระดับการศึกษา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
ป.ตรี ปี 1	227	82
ป.ตรี ปี 2	239	85
ป.ตรี ปี 3	88	32
ป.ตรี ปี 4	162	59
รวม	716	258

ที่มา : มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก, "กองบริการการศึกษา", 2552. (อัดสำเนา)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ มีดังนี้

1) ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ค่าใช้จ่ายต่อเดือน สถานภาพสมรสบิดา-มารดา ที่พักอาศัยในปัจจุบันขณะทำการศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย

1.1) เพศ แบ่งเป็น

- ชาย
- หญิง

1.2) ระดับชั้นปีที่ศึกษา

- ปี 1
- ปี 2
- ปี 3
- ปี 4

1.3) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

- คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00-3.00
- คะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 3.00

1.4) ค่าใช้จ่ายต่อเดือน

- ไม่เพียงพอ
- พอเพียง
- พอเพียงและเหลือเก็บ

1.5) สถานภาพสมรสบิดา-มารดา แบ่งเป็น

- บิดา-มารดาอยู่ร่วมกัน
- หย่าร้าง/แยกกันอยู่
- บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม
- บิดาและมารดาถึงแก่กรรมทั้งสองคน

1.6) ที่พักอาศัยในปัจจุบันขณะทำการศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย

- อยู่กับบิดา-มารดา
- อยู่หอพักหรือบ้านเช่า
- อยู่กับญาติ
- อื่นๆ

2) พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของบิดา-มารดา / ผู้ปกครอง

- ไม่ดื่ม

การดื่ม - ดื่ม (ในกรณีที่พ่อแม่/ผู้ปกครองท่านดื่มแอลกอฮอล์ ความถี่ของแอลกอฮอล์เป็นอย่างไร)

- ดื่มเป็นประจำ (3 ครั้ง/สัปดาห์)

- ดื่บบางครั้ง (1-2 ครั้ง/สัปดาห์)

- ดื่มนานๆครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์)

3) ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

4) ความตระหนักถึงผลการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

5) แรงจูงใจ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุดที่ให้นักกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูล แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลด้านประชากร ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ค่าใช้จ่ายต่อเดือน สถานะภาพสมรสบิดา-มารดา ที่พักอาศัยในปัจจุบันขณะทำการศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) มีข้อความคำถามทั้งหมดจำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ซึ่งผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเอง ตามการทบทวนวรรณกรรม และตามนิยามศัพท์ มีข้อความคำถามทั้งหมด 19 ข้อ ได้แก่

- ข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 1,2,6 ,10,11,13,14,15,16,18,19

- ข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 3,4,5,7,8,9,12,17

ลักษณะคำถามเป็นมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด

มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามมาก

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามปานกลาง

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

	ข้อความเชิงบวก (คะแนน)	ข้อความเชิงลบ (คะแนน)
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความตระหนักถึงผลการตีพิมพ์ที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเอง ตามการทบทวนวรรณกรรม และตามนิยามศัพท์ มีข้อความทั้งหมด 14 ข้อ ได้แก่

- ข้อความเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 1,2,3,4,5,6,8,9,10,11,12,13,14
- ข้อความเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 7

ลักษณะคำถามเป็นมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด
มาก	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามมาก
ปานกลาง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามปานกลาง
น้อย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

	ข้อความเชิงบวก (คะแนน)	ข้อความเชิงลบ (คะแนน)
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามแรงจูงใจ ซึ่งผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเอง ตามการทบทวนวรรณกรรม และตามนิยามศัพท์ มีข้อความทั้งหมด 15 ข้อ ได้แก่

- ข้อความเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 3,5,6,7,8,9,11,12,13,14,15
- ข้อความเชิงนิเสธ ได้แก่ ข้อ 1,2,4,10

ลักษณะคำถามเป็นมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด
มาก	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามมาก
ปานกลาง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามปานกลาง
น้อย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

	ข้อความเชิงบวก (คะแนน)	ข้อความเชิงนิเสธ (คะแนน)
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเอง ตามการทบทวนวรรณกรรม และตามนิยามศัพท์ มีข้อความทั้งหมด 14 ข้อ ได้แก่

- ข้อความเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 1,2,4,5,8,10
- ข้อความเชิงนิเสธ ได้แก่ ข้อ 3,6,7,9,11,12,13,14

ลักษณะคำถามเป็นมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด
มาก	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามมาก
ปานกลาง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามปานกลาง
น้อย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

	ข้อความเชิงบวก (คะแนน)	ข้อความเชิงลบ (คะแนน)
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

5. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการสร้างและพัฒนาเครื่องมือโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึที่มีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจ และพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดกรอบแนวคิด เพื่อสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย

3. สร้างแบบสอบถามที่มีเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนิสิตที่กำลังศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน

5. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

5.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึที่มีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจ และพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

5.1.1 แบบวัดความรู้สึที่มีคุณค่าในตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

5.1.2 แบบวัดความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

5.1.3 แบบวัดแรงจูงใจ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

5.1.4 แบบพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

6. การปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม เมื่อผู้วิจัยพบว่าเครื่องมือที่ใช้มีค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับ จึงนำไปใช้กับผู้ตอบแบบสอบถาม และได้มีการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม ภาษาที่ใช้ให้เป็นที่เข้าใจง่ายขึ้น เพื่อสะดวกในการตอบแบบสอบถาม

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการพัฒนา และปรับปรุงจนมีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ ไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองร่วมกับผู้ช่วยนักวิจัยซึ่งได้ผ่านการอบรมการใช้แบบสอบถามแล้ว

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 258 คน โดยได้รับการตอบแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 258 ฉบับ และสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจัดระเบียบ ลงรหัส และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows 11.5 (Statistical Package for the Social Sciences)

8. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน ที่พักอาศัยในปัจจุบันขณะทำการศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา พฤติกรรมการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว ใช้สถิติจำนวน (n) และร้อยละ (%)

2. การวิเคราะห์ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจ และพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ ใช้สถิติ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.1 การจัดกลุ่มคะแนนความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ และแรงจูงใจ ของพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีที่มี

แอลกอฮอล์ คำนวณโดยค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยพิจารณาจากคะแนนของกลุ่ม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับต่ำ	หมายถึง	คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยลบส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{x} - S.D$)
ระดับปานกลาง	หมายถึง	คะแนนอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยบวกส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับคะแนนเฉลี่ยลบด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ระดับสูง	หมายถึง	คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยบวกส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{x} + S.D$)

3. การศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ค่าใช้จ่ายต่อเดือน สถานภาพสมรสของบิดามารดา ที่พักอาศัยในปัจจุบันขณะกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และแรงจูงใจ โดยการทดสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square Test) และ Fisher's exact test ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนิสิตคณะ
สาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 258 คน มาวิเคราะห์
และเสนอผลการวิเคราะห์ โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกเป็น 3 ตอน ดังมี
รายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าร้อยละ
(%)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่ม
เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจ และพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้จำนวน (n)
ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มี
แอลกอฮอล์ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ค่าใช้จ่ายต่อเดือน
สถานภาพสมรสของบิดามารดา ที่พักอาศัยในปัจจุบันขณะกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย
พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง
ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และแรงจูงใจ โดยการทดสอบค่า
ไค-สแควร์ (Chi-square Test) และ Fisher's exact test ที่ระดับความเชื่อมั่น 95
เปอร์เซ็นต์

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 258 คน ดังมีรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลด้านประชากร พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 258 คน

ข้อมูลด้านประชากรของผู้ตอบ แบบสอบถาม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	58	22.5
หญิง	200	77.5
รวม	258	100
ระดับการศึกษา		
ปีที่ 1	82	31.8
ปีที่ 2	85	32.9
ปีที่ 3	32	12.4
ปีที่ 4	59	22.9
รวม	258	100
ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา		
คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00	28	10.8
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00-3.00	157	60.9
คะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 3.00	73	28.3
รวม	258	100
ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน		
ไม่เพียงพอ	60	23.2
เพียงพอ	172	66.7
เพียงพอและยังเหลือเก็บ	26	10.1
รวม	258	100

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลด้านประชากร พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 258 คน (ต่อ)

ข้อมูลด้านประชากรของผู้ตอบ แบบสอบถาม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
สถานภาพสมรสบิดามารดา		
บิดามารดาอยู่ร่วมกัน	202	78.3
หย่าร้าง / แยกกันอยู่	33	12.8
บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม	22	8.5
บิดาและมารดาถึงแก่กรรมทั้งสองคน	1	0.4
รวม	258	100
ลักษณะที่อยู่อาศัยในขณะศึกษา		
อยู่กับบิดามารดา	17	6.6
อยู่หอพักหรือบ้านเช่า	240	93.0
อยู่กับญาติ	1	0.4
อื่นๆ	0	0
รวม	258	100
พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง		
ไม่ดื่ม	103	40.0
ดื่ม	155	60.0
รวม	258	100
ความถี่ของการดื่มแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง		
ดื่มทุกวัน	6	3.9
ดื่มเป็นประจำ (3 ครั้ง/สัปดาห์)	21	13.5
ดื่มบางครั้ง (1-2 ครั้งต่อสัปดาห์)	46	29.7
ดื่มนานๆครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์)	82	52.9
รวม	155	100

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 77.5 รองลงมาเป็นเพศชาย ร้อยละ 22.5 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 32.9 รองลงมา ชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 31.8 ชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 22.9 และชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 12.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อยู่ในระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00-3.00 ร้อยละ 60.9 รองลงมาอยู่ในระดับคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 3.00 ร้อยละ 28.3 และระดับคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 ร้อยละ 10.8 ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับเพียงพอ ร้อยละ 66.7 รองลงมาไม่เพียงพอ ร้อยละ 23.2 และเพียงพอและเหลือเก็บ ร้อยละ 10.1 สถานภาพสมรสของบิดามารดาส่วนใหญ่อยู่ร่วมกัน ร้อยละ 78.3 รองลงมาหย่าร้าง / แยกกันอยู่ ร้อยละ 12.8 บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม ร้อยละ 8.5 บิดาและมารดาถึงแก่กรรมทั้งสองคน ร้อยละ 0.4 ลักษณะที่พักอาศัยในปัจจุบันขณะทำการศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อยู่หอพัก หรือบ้านเช่า ร้อยละ 93.0 รองลงมาอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 6.6 และอยู่กับญาติ ร้อยละ 0.4 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครองของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ดื่ม ร้อยละ 60.0 รองลงมาไม่ดื่ม ร้อยละ 40.0 ความถี่ของการดื่มแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครองของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ดื่มนานๆครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์) ร้อยละ 52.9 รองลงมาดื่มบางครั้ง (1-2 ครั้งต่อสัปดาห์) ร้อยละ 29.7 ดื่มเป็นประจำ (3 ครั้ง/สัปดาห์) ร้อยละ 13.5 ดื่มทุกวัน ร้อยละ 3.9

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจ และพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

ข้อมูลความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจ และพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 258 ดังมีรายละเอียดในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจ และพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1.ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ($\bar{x}$ =63.38, S.D.= 7.17)		
ระดับต่ำ (< 56 คะแนน)	42	16.3
ระดับปานกลาง (56 – 70 คะแนน)	172	66.7
ระดับสูง (> 70 คะแนน)	44	17.0
รวม	258	100
2.ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ($\bar{x}$ =59.79, S.D.= 6.02)		
ระดับต่ำ (< 55 คะแนน)	64	24.8
ระดับปานกลาง (55 – 65 คะแนน)	142	55.0
ระดับสูง (> 65 คะแนน)	52	20.2
รวม	258	100
3.แรงจูงใจ ($\bar{x}$ =55.29, S.D.= 8.32)		
ระดับต่ำ (< 46 คะแนน)	38	14.7
ระดับปานกลาง (46 - 63 คะแนน)	181	70.2
ระดับสูง (> 63 คะแนน)	39	15.1
รวม	258	100
4.พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ($\bar{x}$ =54.50, S.D.= 6.30)		
ระดับต่ำ (< 48 คะแนน)	47	18.2
ระดับปานกลาง (48 – 56 คะแนน)	99	38.4
ระดับสูง (> 56 คะแนน)	112	43.4
รวม	258	100

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมา คือ มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 17.0 และมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 16.3 มีความตระหนักถึงผลของการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 55.0 รองลงมา คือ มีความตระหนักถึงผลของการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 24.8 และมีความตระหนักถึงผลของการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 20.2 มีแรงจูงใจส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 70.2 รองลงมา คือ มีแรงจูงใจ อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 15.1 และมีแรงจูงใจ อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 14.7 มีพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 43.4 รองลงมา คือ มีพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.4 และมีพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 18.2

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ค่าใช้จ่ายต่อเดือน สถานภาพสมรสของบิดามารดา ที่พักอาศัยในปัจจุบันขณะกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย พฤติกรรมการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ และแรงจูงใจ โดยการทดสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square Test) และ Fisher's exact test ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ดังมีรายละเอียดในตารางที่ 7 และตารางที่ 8

ตารางที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์กับข้อมูลทางด้านประชากร และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง

ปัจจัยด้านประชากร	ระดับพฤติกรรมป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์				p- value
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม	
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	
เพศ					
ชาย	23(39.7)	17(29.3)	18(31.0)	58(100)	0.001*
หญิง	24(12.0)	82 (41.0)	94(47.0)	200(100)	
*ระดับการศึกษา					
ชั้นปีที่ 1	14(17.1)	22(26.8)	46(56.1)	82(100)	
ชั้นปีที่ 2	15(17.6)	35(41.2)	35(41.2)	85(100)	0.052*
ชั้นปีที่ 3	4(12.5)	18(56.2)	10(31.3)	32(100)	
ชั้นปีที่ 4	14(23.7)	24(40.7)	21(35.6)	59(100)	
ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา					
ต่ำกว่า 2.00	4(14.3)	15(53.6)	9(32.1)	28(100)	
ตั้งแต่ 2.00-3.00	29(18.5)	63(40.1)	65(41.4)	157(100)	0.194*
สูงกว่า 3.00	14(19.2)	21(28.8)	38(52.1)	73(100)	
ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน					
ไม่เพียงพอ	18(30.0)	28(46.7)	14(23.3)	60(100)	
เพียงพอ	26(15.1)	34(37.2)	82(47.7)	172(100)	0.003*
เพียงพอและยังเหลือ	3(11.5)	7(26.9)	16(61.5)	26(100)	
เก็บ					

* หมายถึง อ่านค่าจาก Pearson Chi-Square

หมายถึง อ่านค่าจาก Fisher's exact test

ตารางที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์กับข้อมูลทางด้านประชากร และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง (ต่อ)

ปัจจัยด้านประชากร	ระดับพฤติกรรมป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์				p- value
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม	
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	
สถานภาพสมรสของ					
บิดามารดา					
บิดามารดาอยู่ ร่วมกัน	38(18.8)	69(34.2)	95(47.0)	202(100)	
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	6(18.2)	21(63.6)	6(12.8)	33(100)	0.014 [#]
บิดาหรือมารดาถึง แก่กรรม	3(13.6)	8(36.4)	11(50.0)	22(100)	
บิดาและมารดาถึง แก่กรรม	0(0)	1(100)	0(0)	1(100)	
ลักษณะที่อยู่อาศัย					
ขณะศึกษา					
อยู่กับบิดามารดา	5(29.4)	4(23.5)	8(47.1)	17(100)	
อยู่หอพัก/บ้านเช่า	42(17.5)	95(39.6)	103(42.9)	240(100)	
อยู่กับญาติ	0(0)	0(0)	1(100)	1(100)	0.363 [#]
อื่นๆ	0(0)	0(0)	0(0)	0(100)	

* หมายถึง อ่านค่าจาก Pearson Chi-Square

[#] หมายถึง อ่านค่าจาก Fisher's exact test

ตารางที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์กับลักษณะทางประชากร และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง (ต่อ)

ตัวแปร	ระดับพฤติกรรมป้องกัน				p-value
	การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์				
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม	
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	
พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง					0.153 [#]
ไม่ดื่ม	15(14.6)	36(35.0)	52(50.5)	103(100)	
ดื่ม	32(20.6)	63(40.6)	60(38.7)	155(100)	
ความถี่ของการดื่มแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง					0.013 [#]
ดื่มทุกวัน	0(0)	5(83.1)	1(16.7)	6(100)	
ดื่มเป็นประจำ (3 ครั้ง/สัปดาห์)	4(19.0)	14(66.7)	3(14.3)	21(100)	
ดื่มบางครั้ง (1-2 ครั้ง/สัปดาห์)	10(21.7)	12(26.1)	24(52.2)	46(100)	
ดื่มนานๆครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์)	18(22.0)	32(39.0)	32(39.0)	82(100)	

* หมายถึง อ่านค่าจาก Pearson Chi-Square

[#] หมายถึง อ่านค่าจาก Fisher's exact test

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัจจัยด้านประชากรของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้แก่ เพศ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน และสถานภาพสมรสของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะ

สาธาณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แต่ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ลักษณะที่อยู่อาศัยในขณะที่ศึกษา พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจ กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติ Chi-square Test

ตัวแปร	ระดับพฤติกรรมป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์				p- value
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม	
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	
ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง					
ต่ำ	11(26.6)	17(40.5)	14(33.3)	42(100)	0.275*
ปานกลาง	31(18.0)	67(39.0)	74(43.0)	172(100)	
สูง	5(11.4)	15(34.1)	24(54.5)	44(100)	
ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์					
ต่ำ	21(32.8)	22(34.4)	21(32.8)	64(100)	0.003*
ปานกลาง	21(14.8)	60(42.3)	61(43.0)	142(100)	
สูง	5(9.6)	17(32.7)	30(57.7)	52(100)	

* หมายถึง อ่านค่าจาก Pearson Chi-Square

ตารางที่ 8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจ กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติ Chi-square Test (ต่อ)

ตัวแปร	ระดับพฤติกรรมป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์				p- value
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม	
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	
แรงจูงใจ					
ต่ำ	19(50.0)	14(36.8)	5(13.2)	38(100)	0.001*
ปานกลาง	26(14.4)	81(44.8)	74(40.9)	181(100)	
สูง	2(5.1)	4(10.3)	33(84.6)	39(100)	

* หมายถึง อ่านค่าจาก Pearson Chi-Square

จากตารางที่ 8 พบว่า ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แต่ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาวิจัย เรื่อง พฤติกรรมป้องกันการตีมีแอลกอฮอล์ ของนิสิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการตีมีแอลกอฮอล์ ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
- 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตีมีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการตีมีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจ ในการป้องกันการตีมีแอลกอฮอล์
- 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการป้องกันการตีมีแอลกอฮอล์กับปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร พฤติกรรมการตีมีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการตีมีแอลกอฮอล์ และแรงจูงใจ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วยเครื่องมือ 1 ชิ้น ซึ่งเป็นแบบสอบถามข้อมูลด้านประชากร พฤติกรรมการตีมีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความ

ตระหนักถึงผลการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์ที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจต่อพฤติกรรมป้องกันการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์ที่มีแอลกอฮอล์ ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ จำนวน (n) ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square Test) และการทดสอบ Fisher's exact test

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์ที่มีแอลกอฮอล์ ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) แบบภาพตัดขวาง โดยการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 258 คน เกี่ยวกับข้อมูลด้านประชากร พฤติกรรมการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์ที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์ที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจ ต่อพฤติกรรมป้องกันการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์ที่มีแอลกอฮอล์ ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา คือ จำนวน (n) ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square Test) และ Fisher's exact test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

4. สรุปผลการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นนิสิตสาธารณสุขศาสตร์บัณฑิตชั้นปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 258 คน สรุปและอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์ที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่ผู้ปกครอง

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 77.5 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 22.5 มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 32.9 ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00-3.00 ร้อยละ 60.9 ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับพอเพียง ร้อยละ 66.7 สถานภาพสมรสของบิดามารดาส่วนใหญ่อยู่ร่วมกัน ร้อยละ 78.3 ลักษณะที่พักอาศัยในขณะศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่

ใหญ่อยู่หอพักหรือบ้านเช่า ร้อยละ 93.0 และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่ผู้ปกครองของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ดื่มมานาน ๆ ครั้ง ร้อยละ 52.9

4.2 ระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจและพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

การวิเคราะห์ระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจ และพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้ คือ

ระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 66.7 ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 55.0 แรงจูงใจของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 70.2 และพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 43.4

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากรต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากรต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก 2552 พบว่า ปัจจัยด้านประชากรของกลุ่มตัวอย่างนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ คือ เพศ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน และสถานภาพสมรสบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) แต่ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ลักษณะที่อยู่อาศัยในขณะศึกษา

4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่ผู้ปกครอง ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจ ต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจ ต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก 2552 พบว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P>0.05$) แต่พบว่า ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P<0.05$)

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก พบว่า เพศ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน สถานภาพสมรสบิดามารดา ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P<0.05$) ดังนั้นผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

1.1 ระดับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ส่วนใหญ่ มีระดับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 43.4 สอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงฤทัย สุคนธ์ปฎิภาค ที่พบว่า วิจัยรุ่นตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อยู่ในระดับสูง ใกล้เคียงกับการศึกษาของประนอม กาญจนวนิชย์ ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขตสุพรรณบุรี มีพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง และการศึกษาของประภาส อนันตา ที่พบว่า นักเรียนในโรงเรียน

มัธยมศึกษาในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษา ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจ ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

2.1 ระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ส่วนใหญ่ มีระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 66.7 สอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยะ ทองบาง ที่พบว่า นักศึกษาอาชีวศึกษาในเขต อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง ใกล้เคียงกับการศึกษาของประนอม กาญจนวณิชย์ ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขตสุพรรณบุรี มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง

2.2 ระดับความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ มีความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 55.0 ใกล้เคียงกับการศึกษาของประนอม กาญจนวณิชย์ ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขตสุพรรณบุรี มีความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อยู่ในระดับสูง

2.3 ระดับแรงจูงใจ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ มีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 70.2 สอดคล้องกับการศึกษาของประนอม กาญจนวณิชย์ ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขตสุพรรณบุรี มีแรงสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์กับปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และแรงจูงใจ

3.1 ปัจจัยด้านประชากร

3.1.1 เพศ

จากการศึกษาพบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งอาจเป็นเพราะค่านิยมทางสังคมของไทยที่มองว่าการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในเพศชายเป็นเรื่องปกติ แต่สำหรับเพศหญิงถือว่าเป็นสิ่งที่เลวร้าย ผู้หญิงที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ จะถูกมองว่าเป็นคนไม่ดี สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ถูกปลูกฝังเข้ามาในจิตสำนึกของเยาวชนตั้งแต่วัยเด็กจนกลายเป็นสิ่งที่หลายคนยอมรับ

3.1.2 ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ นันทิยา วิสุทธิภักดี ที่พบว่า ระดับชั้นปี มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งอาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาของ นันทิยา วิสุทธิภักดี มีคุณลักษณะทางประชากรแตกต่างจากการศึกษาครั้งนี้

3.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาใกล้เคียงกัน จึงไม่นำไปสู่การมีพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่แตกต่างกัน

3.1.4 ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน

จากการศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีรายได้ขณะศึกษาแตกต่างกัน และชนิดของเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่มีราคาสูง จึงเป็นข้อจำกัดที่นำไปสู่พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

3.1.5 สถานภาพสมรสของบิดามารดา

จากการศึกษาพบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่าง มีบิดามารดาอยู่ร่วมกัน จึงได้รับการดูแลเอาใจใส่จากทั้งบิดาและมารดา รวมทั้งการปลูกฝัง ให้อำนาจถึงโทษของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

3.1.6 ลักษณะที่อยู่อาศัยในขณะศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ลักษณะที่อยู่อาศัยในขณะศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่หอพักหรือบ้านเช่า จึงทำให้ข้อมูลมีไม่เพียงพอต่อการนำมาเปรียบเทียบ

3.2 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง

จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่าง ไม่ได้อาศัยอยู่กับผู้ปกครองจึงไม่ค่อยได้รับรู้พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของผู้ปกครอง

3.3 ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

จากการศึกษาพบว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างไม่ยุ่งเกี่ยวกับเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และคิดว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัว

3.4 ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

จากการศึกษาพบว่า ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ถึงผลกระทบที่จะเกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3.5 แรงจูงใจ

จากการศึกษาพบว่า แรงจูงใจ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งสอดคล้องกับ ประภาส อนันตา ที่พบว่า ความสัมพันธ์ของการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน และครู กับพฤติกรรมป้องกันการตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ พบว่ามีความสัมพันธ์กัน อาจเป็นเพราะว่า แรงจูงใจ การรับรู้การสนับสนุนจากบุคคลใกล้ชิด (ครอบครัว เพื่อนและครู) เป็นปัจจัยที่ช่วยยับยั้งพฤติกรรมการตีมีแอลกอฮอล์

6. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยพบว่า เพศ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน สถานภาพสมรสบิดามารดา ความตระหนักถึงผลของการตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ แรงจูงใจ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ ดังนั้นสถาบันการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข ควรแนะนำให้บิดามารดา ผู้ปกครอง เพื่อน ให้ความสำคัญในการให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสาร และการดูแลด้านจิตใจ ส่งเสริมให้นิสิตร่วมมรดงค์ จัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ให้ปลอดภัยจากเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการร่วมมือ และประสานงานกัน จัดโครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้เยาวชนมีความตระหนักถึงผลของการตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ โดยอาจจัดในลักษณะ ของการจัดนิทรรศการ การเข้าค่ายกิจกรรม และอาจใช้รูปแบบของการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการจัดกิจกรรม จากการเสนอแนะจากเยาวชนเอง รวมทั้งให้เยาวชนมีส่วนร่วมมากที่สุด โดยการปลูกฝังเจตคติ และการปฏิบัติที่ถูกต้อง เช่น การตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ไม่ใช่สัญลักษณ์ของการเป็นนิสิต และมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ หรือมุ่งสร้างค่านิยมใหม่ที่ไม่นำเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์มาเป็นเครื่องตีในการพบปะสังสรรค์ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานี่ราชการ สถานศึกษา งานพิธีการต่าง ๆ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการปลูกฝังค่านิยม และแบบอย่างที่ถูกต้องแก่เยาวชน และสังคมไทย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาทั้งแนวกว้าง คือ การศึกษาในกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ โดยเฉพาะวัยรุ่น ตอนต้นที่มีการเริ่มดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ กลุ่มคนงานในโรงงานที่มีการดื่มมาก และ การศึกษาในแนวลึกถึงสาเหตุและปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เช่น การวิจัยเชิงคุณภาพ และการมีส่วนร่วมศึกษารายละเอียดและความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น ปัจจัยด้านครอบครัว อาจมีการศึกษาเพิ่มเติมถึง ลักษณะการเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ของ ครอบครัว และปัจจัยด้านเพื่อนควรมีการศึกษาการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน ลักษณะของกลุ่ม รวมถึงศึกษาในเชิงเศรษฐศาสตร์สาธารณสุขถึงความสูญเสียที่เกิดขึ้น จากปัญหาและ ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น

2. ควรมีการศึกษาผลกระทบจากพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ในด้าน ต่าง ๆ เช่น ผลกระทบต่อสุขภาพกายและจิต ผลกระทบต่อเรื่องการติดเชื้ทางเพศสัมพันธ์ หลังการดื่มผลกระทบต่อครอบครัว สังคมและเศรษฐกิจ

บรรณานุกรม

- จันทร์ ชุ่มเมืองปัก.(2546). แรงจูงใจและการจูงใจสร้างปาฏิหาริย์.กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ดอกหญ้ากรู๊ป.
- จิรภา พรหมอุมา. (2550). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.งานวิจัยสาธารณสุขศาสตร์บัณฑิต.,มหาวิทยาลัยนเรศวร,พิษณุโลก
- ดวงฤทัย สุนทรปฎิภาค. (2550). การรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน และครู พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ปีที่ 30 ฉบับที่ 2 (เมษายน-มิถุนายน),61-69.
- เทพินทร์ พัทธานุกัณฑ์.(2541). พฤติกรรมการบริโภคสุรา.กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- นันทิยา วิสุทธิ์ภักดี.(2545). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการดื่มสุราของ นิสิตชาย ในหอพักมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,กรุงเทพมหานคร. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2552 จาก www.index.library.tu.ac.th/.../ipac.jsp?...
- ประภาส อนันตา.(2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน และครูกับพฤติกรรมป้องกันและการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด. งานวิจัย,สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2552 จาก <http://www.jvkk.go.th/researchnew/details.asp?code=0102281>
- ประนอม กาญจนวณิชย์.(2548). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขตสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ จิตวิทยาชุมชน,มหาวิทยาลัยศิลปากร,นครปฐม.สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2552 จาก www.thapra.lib.su.ac.th/thesis/listprogram_th.asp?

- ปิยะ ทองบาง. (2550). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์** ของนักศึกษาอาชีวศึกษาในเขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ จิตวิทยาชุมชน,มหาวิทยาลัยศิลปากร,นครปฐม. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2552
จาก www.thapra.lib.su.ac.th/thesis/listprogram_th.asp
- ปรียาพร ศุภษร. (2550). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์** ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศม.จิตวิทยาการศึกษา,มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,มหาสารคาม. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2552
จาก www.fis.msu.ac.th/fismain/faculty/.../thesis.asp?fc...
- ไพรัตน์ พุกษชาติคุณากร. (2542). **จิตเวชศาสตร์สำหรับประชาชน**.เชียงใหม่:โรงพิมพ์ นันทพันธ์.ภาควิชาสรีรวิทยา คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์. (2549). พฤติกรรม มนุษย์.พิษณุโลก.
- วนิดา เทศนา. (2544). **การประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคร่วมกับแรง สนับสนุนทางสังคมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคสุราของ นายทหารชั้นประทวน จังหวัดลพบุรี**. วิทยานิพนธ์ วทม.สุขศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,กรุงเทพมหานคร. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2552
จาก www.uc.thailis.or.th/.../chaneleon?...
- วัฒนา เพ็ชรสำราญ. และคณะ. (2552). **ปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์** ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตลับแล จังหวัดอุดรดิษฐ์. งานวิจัย สาธารณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยนเรศวร,พิษณุโลก
- วารสารหมอชาวบ้าน ปีที่ 26 ฉบับที่ 308 : 17-21
- วิชัย ไปษยะจินดา. (2544). **สุราในสังคมไทย**.กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2539). **การจัดการพฤติกรรมมนุษย์**. กรุงเทพฯ:ก.พลพิมพ์.
- อุรยา วงศ์ไชยคง. (2549). **การสื่อสารและปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์ของวัยรุ่น**. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต,จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย,กรุงเทพมหานคร. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2552
จาก http://thailis-db.car.chula.ac.th/CU_DC/thesis/march 2006 -
1/uraya.pdf

บรรณานุกรม (ต่อ)

Scott T and el. (2007). Correlates of protective behavior utilization among heavy-drinking college students. Research, Robert Harrisa University , USA สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2552 จาก <http://www.sciencedirect.com>

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ของนิสิต
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

คำอธิบายประกอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก การตอบคำถามฉบับนี้ไม่มีผลต่อผู้ตอบ จึงขอความกรุณาจากผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบแบบสอบถามด้วยความรู้สึก ความคิด การปฏิบัติที่เป็นจริงที่สุด เพื่อประโยชน์ในการทำให้ทราบพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วยข้อมูล 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลด้านประชากร และพฤติกรรมการดื่มของพ่อแม่/ผู้ปกครอง	จำนวน 7 ข้อ
ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง	จำนวน 19 ข้อ
ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความตระหนักถึงผล ของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	จำนวน 14 ข้อ
ส่วนที่ 4 แบบสอบถามแรงจูงใจ	จำนวน 15 ข้อ
ส่วนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	จำนวน 14 ข้อ

หากผู้ตอบมีข้อสงสัยเกี่ยวกับแบบสอบถามนี้ สามารถสอบถามได้จากผู้ที่แจก
สอบถาม และเมื่อผู้ตอบแบบได้ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อแล้ว โปรดส่งคืนให้กับผู้แจก
แบบสอบถาม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากนิสิตเป็นอย่างดี ขอขอบคุณนิสิต
ทุกท่าน และขอให้โชคดี

นิสิตชั้นปีที่ 4 คณะสาธารณสุขศาสตร์
สาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรและพฤติกรรมการดื่มของพ่อแม่/ผู้ปกครอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่เลือกเพียงข้อเดียว หรือเติมข้อความในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. เพศ

ชาย หญิง

2. กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่

1 2
 3 4

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00 – 3.00
 คะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 3.00

4. ค่าใช้จ่ายที่ท่านได้รับต่อเดือนเพียงพอหรือไม่ (ไม่รวมค่าบำรุงการศึกษาอุปกรณ์ทางการเรียน และค่าเช่าที่พักอาศัย)

ไม่พอเพียง
 พอเพียง
 พอเพียงและยังเหลือเก็บ

5. สถานภาพสมรสของบิดา-มารดา

บิดา-มารดาอยู่ด้วยกัน หย่าร้าง/แยกกันอยู่
 บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม บิดาและมารดาถึงแก่กรรมทั้ง

สองคน

6. ที่พักอาศัยในปัจจุบันขณะทำการศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย

อยู่กับบิดา-มารดา อยู่หอพัก/บ้านเช่า
 อยู่กับญาติ อื่น ๆ ระบุ .....

7. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่/ผู้ปกครอง

ดื่ม ไม่ดื่ม

ในกรณีที่พ่อแม่/ผู้ปกครองท่านดื่มแอลกอฮอล์ ความถี่ของการดื่มแอลกอฮอล์เป็นอย่างไร

ดื่มทุกวัน
 ดื่มเป็นประจำ (3 ครั้ง/สัปดาห์)

- ดีมาบางครั้ง (1-2 ครั้ง/สัปดาห์)
- ดีมานานๆ ครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้สึกของคุณโดย

คำตอบมี 5 ตัวเลือกลงนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบ แบบสอบถามมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบ แบบสอบถามมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบ แบบสอบถามปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบ แบบสอบถามน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบ แบบสอบถามน้อยที่สุด

ข้อที่	คุณมีความรู้สึกต่อตนเองในด้านต่อไปนี้ อย่างไร	ระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ฉันพอใจในสิ่งที่ตนเองเป็นอยู่					
2	ฉันมั่นใจในสิ่งที่ฉันทำว่าถูกต้องเสมอ					
3	ฉันเคยคิดว่าอยากเป็นคนอื่น					
4	ฉันไม่ภูมิใจในตนเอง					
5	บ่อยครั้งฉันรู้สึกเบื่อตนเอง					
6	ฉันเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่เป็นโทษต่อตนเอง และผู้อื่น					

ข้อที่	คุณมีความรู้สึกต่อตนเองในด้านต่อไปนี้ อย่างไร	ระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7	ฉันอยากได้การยอมรับเหมือนคนอื่น					
8	ฉันรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีปมด้อย					
9	ฉันไม่ได้รับความชื่นชมเหมือนเพื่อนคนอื่น					
10	ฉันเป็นความหวังของพ่อแม่					
11	ฉันสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง					
12	ฉันไม่เคยทำอะไรประสบความสำเร็จเลย					
13	ฉันทำทุกอย่าง อย่างเต็มความสามารถ					
14	พ่อแม่ผู้ปกครอง ชื่นชมในความสามารถ ของฉัน					
15	ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นคนมีประโยชน์					
16	ความคิดของฉันมักได้รับการยอมรับจาก เพื่อน ๆ					
17	ฉันไม่มั่นใจว่าจะเป็นที่พึ่งของใครได้					
18	ฉันสามารถดูแลตนเองได้					
19	ฉันเชื่อมั่นในการทำสิ่งต่าง ๆ					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความตระหนักถึงผลการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นของคุณโดย
คำตอบมี 5 ตัวเลือกลงนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบ แบบสอบถามมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบ แบบสอบถามมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบ แบบสอบถามปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบ แบบสอบถามน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบ แบบสอบถามน้อยที่สุด

ข้อที่	คุณได้ตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร	ระดับความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทำให้พ่อแม่ ผิดหวังหรือเสียใจ					
2	การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นปริมาณมาก และติดต่อกันเป็นเวลานานจะทำให้เกิดโรคตับแข็ง					
3	การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทำให้สุขภาพทรุดโทรมและแก่เร็ว					
4	การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน(ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับขี่ยานพาหนะ)					

ข้อที่	คุณได้ตระหนักถึงผลการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร	ระดับความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5	โรคที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความรุนแรงถึงขั้นพิการและเสียชีวิตได้					
6	การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มีผลต่อระบบทางเดินอาหารทำให้เกิดแผลในกระเพาะอาหาร เยื่อぶล่ำไส้อักเสบ					
7	การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทำให้คลายเครียดได้					
8	การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์จนเมาทำให้ขาดสตินำไปสู่การทะเลาะวิวาทได้					
9	การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทำให้เป็นที่น่ารังเกียจของสังคม					
10	การติดสุรามีผลทำให้เป็นคน มั่งง่าย เกียจคร้านในการทำงาน					
11	การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อาจทำให้ขาดสติและนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยงต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เช่น โรคเอดส์					
12	การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทำให้สิ้นเปลืองเงินจำนวนมาก					
13	การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทำให้สูญเสียบุคลิกภาพที่ดีต่อสายตาผู้อื่น					
14	การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นตัวอย่างไม่ดี					

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามแรงจูงใจ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของคุณ โดยคำตอบมี 5 ตัวเลือก ดังนี้

- มากที่สุด หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับแรงจูงใจตรงกับข้อ
คำถามมากที่สุด
- มาก หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับแรงจูงใจตรงกับข้อ
คำถามมาก
- ปานกลาง หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับแรงจูงใจตรงกับข้อ
คำถามปานกลาง
- น้อย หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับแรงจูงใจตรงกับข้อ
คำถามน้อย
- น้อยที่สุด หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับแรงจูงใจตรงกับข้อ
คำถามน้อยที่สุด

ข้อที่	ท่านได้รับการปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ อย่างไร	ระดับการได้รับแรงจูงใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	คุณดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เมื่อมีผู้ ชักชวน 3.00					
2.	คุณอยากดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เมื่อ คุณเห็นผู้อื่นดื่ม 3.00					
3.	คุณไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ตาม แบบอย่างของคน ที่คุณเคารพ 5.00					
4.	การพบปะสังสรรค์หรือการมีเพื่อนใหม่เป็น สาเหตุให้คุณต้องดื่มเครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์ 5.00					
5.	คุณไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เพื่อ ต้องการที่จะเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น 4.00					

ข้อที่	ท่านได้รับการปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ อย่างไร	ระดับการได้รับแรงจูงใจ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
6.	คุณคิดว่าผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ไม่น่าคบ ไม่น่าเชื่อถือ					
7	คุณไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เพราะมีผลเสียต่อสุขภาพของตัวเอง					
8.	เนื่องจากคุณเรียนในสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ คุณจึงไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์					
9.	การเกิดอุบัติเหตุจากการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ทำให้คุณกลัว ไม่กล้าดื่ม					
10.	สื่อทางโทรทัศน์หรือป้ายโฆษณาต่างๆที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ทำให้คุณอยากดื่มมากขึ้น					
11.	คุณเคยได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับโทษและผลเสียจากการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์					
12.	บิดามารดา/ญาติ/ครู/เพื่อน คอยตักเตือนและแนะนำให้หลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์					
13.	ครู / อาจารย์ มักเตือนว่า เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทำให้ขาดสติได้ และนำไปสู่การเป็นโรคริดรตต่อทางเพศสัมพันธ์					
14	พ่อแม่ ผู้ปกครองของคุณจะทำโทษคุณ ถ้าหากพบว่าคุณดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์					
15	พ่อแม่ ผู้ปกครอง พุดกับคุณว่าท่านไม่ชอบคนที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์					

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
 คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของคุณโดย
 คำตอบ มี 4 ตัวเลือก ดังนี้ คือ

ปฏิบัติทุกครั้ง หมายถึง ผู้ตอบปฏิบัติตามข้อความนั้นได้เป็นประจำ
/ปฏิบัติทุกครั้ง

ปฏิบัติบ่อยครั้ง หมายถึง ผู้ตอบปฏิบัติตามข้อความนั้นได้บ่อยครั้ง
/ปฏิบัติส่วนใหญ่

ปฏิบัติบางครั้ง หมายถึง ผู้ตอบปฏิบัติตามข้อความนั้นได้น้อยลง
/ปฏิบัติบางครั้ง

ไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยปฏิบัติตาม
ข้อความนั้นเลย

ข้อที่	คุณปฏิบัติตัวในด้านต่อไปนี้ได้อย่างไร	ระดับการปฏิบัติตัว			
		ปฏิบัติทุก ครั้ง	ปฏิบัติ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติ บางครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ
1.	คุณไม่ไปเที่ยวตามสถานเริงรมย์ต่างๆ เช่น ผับ หรือ ร้านที่มีการจำหน่าย เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เพื่อหลีกเลี่ยง การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	ไปเรื่อยๆ			
2.	คุณใช้เวลาว่างในการทำงานอดิเรก เช่น ฟังเพลง นอนหลับพักผ่อน อ่านหนังสือ	ใช้เวลาว่าง			
3.	เมื่อมีเวลาว่าง คุณจะรวมกลุ่มกับเพื่อน ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	ไม่เคย			
4.	คุณปฏิเสธเพื่อนทุกครั้ง เมื่อถูกชักชวน ไปดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	ทุกครั้ง			
5.	เมื่อคุณเห็นเพื่อนดื่มเครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์ คุณจะเข้าร่วมดื่มด้วย	ไม่ร่วมดื่ม			

ข้อที่	คุณปฏิบัติตัวในด้านต่อไปนี้ได้อย่างไร	ระดับการปฏิบัติตัว			
		ปฏิบัติทุกครั้ง	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ
6.)	คุณขาดเรียน / หนีเรียน เพื่อไปดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ <i>ไม่มี</i>				
7.	เพื่อนสนิทของคุณชักชวนคุณดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์นอกเวลาเรียน <i>ชักชวน</i>				
8.	เมื่อมีงานสังสรรค์หรือกิจกรรม คุณจะหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ <i>ไม่ดื่ม</i>				
9.	คุณดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เมื่อมีปัญหา <i>X</i>				
10.	เมื่อมีปัญหาหรือไม่สบายใจ คุณจะหาทางออกโดยการคุยกับเพื่อนที่รู้ใจ				
11.	เมื่อเพื่อนคะยั้นคะยอให้คุณดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ คุณจะดื่มทันที <i>X</i>				
12.	เมื่อคุณต้องการเพื่อน คุณมักใช้วิธีชวนเพื่อนมาดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์				
13.	เมื่อคุณผิดหวังหรือ เสียใจ คุณจะหาทางออกโดยการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ <i>X</i>				
14.	เมื่อคุณประสบผลสำเร็จ คุณจะฉลองโดยการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์				

ดัชนีความพึง (Index of concurrence) แบบทดสอบความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	เฉลี่ย	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ดัชนีความพ้อง (Index of concurrence)
แบบทดสอบความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	เฉลี่ย	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ดัชนีความพึง (Index of concurrence) แบบทดสอบแรงจูงใจ

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	เฉลี่ย	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ดัชนีความพ้อง (Index of concurrence)
แบบทดสอบพฤติกรรมการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์ที่มีแอลกอฮอล์

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	เฉลี่ย	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

Reliability ความรู้ศึกษามีคุณค่าในตนเอง

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

		Mean	Std Dev	Cases
1.	V1	4.1333	.6814	30.0
2.	V2	3.5333	.6288	30.0
3.	V6	4.2000	.6644	30.0
4.	V10	4.2333	.7279	30.0
5.	V11	3.8667	.7303	30.0
6.	V13	4.0000	.7428	30.0
7.	V14	3.9667	.7184	30.0
8.	V15	3.8333	.8743	30.0
9.	V16	3.5333	.6814	30.0
10.	V18	4.3000	.7497	30.0
11.	V19	3.9333	.7397	30.0
12.	V3N	3.6667	.9942	30.0
13.	V4N	3.9667	.9643	30.0
14.	V5N	3.9000	.8847	30.0
15.	V7N	2.2000	.7144	30.0
16.	V8N	4.0000	.8305	30.0
17.	V9N	3.8000	.8469	30.0
18.	V12N	4.0333	.7184	30.0
19.	V17N	3.1333	1.0080	30.0

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
V1	68.1000	46.4379	.4945	.7976
V2	68.7000	48.7690	.2654	.8086
V6	68.0333	51.4816	-.0448	.8227
V10	68.0000	49.1034	.1825	.8132
V11	68.3667	47.0678	.3886	.8027
V13	68.2333	49.0816	.1789	.8136
V14	68.2667	45.0989	.6094	.7911
V15	68.4000	44.5241	.5320	.7935
V16	68.7000	48.6310	.2525	.8094
V18	67.9333	45.5126	.5359	.7946
V19	68.3000	44.9069	.6094	.7907
V3N	68.5667	43.7023	.5176	.7940
V4N	68.2667	48.8920	.1241	.8208
V5N	68.3333	44.2299	.5509	.7922
V7N	70.0333	54.1023	-.2966	.8355
V8N	68.2333	43.4264	.6742	.7850
V9N	68.4333	44.1851	.5856	.7904
V12N	68.2000	45.2690	.5907	.7921
V17N	69.1000	42.9207	.5723	.7898

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 19

Alpha = .8112

Reliability ความตระหนักถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

	Mean	Std Dev	Cases
1. T1	3.5667	1.3566	30.0
2. T2	4.4667	.8193	30.0
3. T3	4.4000	.9322	30.0
4. T4	4.4000	.8137	30.0
5. T5	4.1333	.8193	30.0
6. T6	4.1000	.8449	30.0
7. T8	4.1667	.9855	30.0
8. T9	3.1333	1.2243	30.0
9. T10	3.5667	1.2780	30.0
10. T11	3.9000	1.1552	30.0
11. T12	4.2333	.8172	30.0
12. T13	4.0667	.9444	30.0
13. T14	4.1333	.8604	30.0
14. T7N	3.3333	1.1842	30.0

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
T1	52.0333	100.4471	.5464	.9461
T2	51.1333	102.3954	.8490	.9363
T3	51.2000	100.1655	.8634	.9352
T4	51.2000	103.2000	.8035	.9374
T5	51.4667	102.9471	.8136	.9371
T6	51.5000	104.2586	.7055	.9394
T8	51.4333	99.5644	.8445	.9354
T9	52.4667	96.5333	.7945	.9367
T10	52.0333	98.7230	.6611	.9414
T11	51.7000	98.4931	.7552	.9378
T12	51.3667	103.4126	.7860	.9377
T13	51.5333	100.4644	.8339	.9359
T14	51.4667	101.8437	.8385	.9362
T7N	52.2667	107.8575	.3206	.9511

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 14

Alpha = .9430

Reliability แร่งจุงใจ

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

		Mean	Std Dev	Cases
1.	R3	3.4667	1.3578	30.0
2.	R5	3.3000	1.1788	30.0
3.	R6	2.5333	1.1059	30.0
4.	R7	3.7333	1.0807	30.0
5.	R8	2.5000	1.2247	30.0
6.	R9	3.4333	1.1043	30.0
7.	R11	3.9667	.9994	30.0
8.	R12	3.7000	1.2635	30.0
9.	R13	3.7667	1.1351	30.0
10.	R14	2.4667	1.3060	30.0
11.	R15	3.2000	1.3995	30.0
12.	R1N	3.0000	1.3646	30.0
13.	R2N	4.1000	1.1250	30.0
14.	R4N	3.4333	1.1651	30.0
15.	R10N	4.1000	.8847	30.0

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
R3	47.2333	89.0816	.4836	.8434
R5	47.4000	100.6621	.0536	.8654
R6	48.1667	91.9368	.4791	.8434
R7	46.9667	88.7230	.6597	.8343
R8	48.2000	92.5793	.3921	.8482
R9	47.2667	85.9954	.7863	.8272
R11	46.7333	92.5471	.5083	.8423
R12	47.0000	93.9310	.3182	.8526
R13	46.9333	89.6506	.5760	.8382
R14	48.2333	91.4264	.4079	.8478
R15	47.5000	87.8448	.5153	.8415
R1N	47.7000	84.9069	.6582	.8322
R2N	46.6000	89.6276	.5834	.8379
R4N	47.2667	87.9954	.6390	.8346
R10N	46.6000	97.4207	.2930	.8517

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 15

Alpha = .8520

Reliability พฤศจิกายนป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

	Mean	Std Dev	Cases
1. O1	2.4333	.9353	30.0
2. O2	3.5000	.6297	30.0
3. O4	2.6000	.8944	30.0
4. O5	2.5333	1.0080	30.0
5. O8	2.7000	1.0222	30.0
6. O10	2.9000	.7120	30.0
7. O3N	3.3333	.8442	30.0
8. O6N	3.8333	.3790	30.0
9. O7N	3.2333	.7279	30.0
10.O9N	3.4333	.6261	30.0
11.O11N	3.1000	.8449	30.0
12.O12N	3.5333	.6814	30.0
13.O13N	3.4667	.6288	30.0
14.O14N	3.1333	.8604	30.0

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
O1	41.3000	50.1483	.4483	.9136
O2	40.2333	52.8057	.4107	.9123
O4	41.1333	46.4644	.7952	.8984
O5	41.2000	44.9241	.8156	.8973
O8	41.0333	44.7920	.8130	.8974
O10	40.8333	52.0747	.4262	.9122
O3N	40.4000	47.2828	.7722	.8996
O6N	39.9000	54.2310	.4632	.9118
O7N	40.5000	50.7414	.5486	.9082
O9N	40.3000	51.5276	.5609	.9080
O11N	40.6333	49.9644	.5260	.9095
O12N	40.2000	49.8897	.6863	.9038
O13N	40.2667	51.3747	.5759	.9076
O14N	40.6000	46.0414	.8718	.8953

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 14

Alpha = .9119